

คู่มือการวางระบบบริหารจัดการ ในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

ก.พ.ร.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

พฤศจิกายน 2550

คู่มือการวางระบบบริหารจัดการ ในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

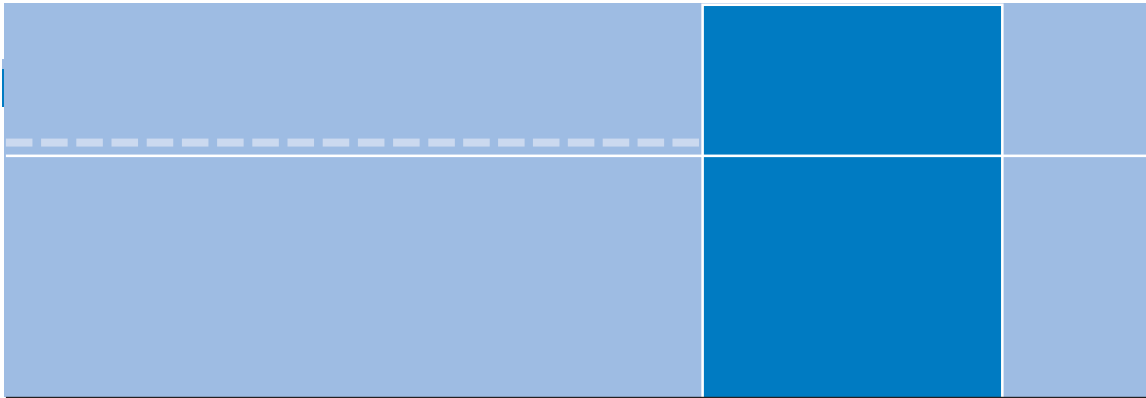

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

พฤศจิกายน 2550

คู่มือการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

พิมพ์ครั้งที่ 1
พฤษภาคม 2550

จัดพิมพ์โดย
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)
ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2356-999
โทรสาร 0-2281-8169
ISBN 978-974-13-2054-7

ออกแบบปก
อภิรดี ดวงจันทร์
จัดรูปเล่ม
สุเมธ ปรีक्षा , อภิรดี ดวงจันทร์

จัดพิมพ์ที่
บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด
4 ซอยสิรินธร 7 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทรศัพท์ 02-881-9890

สงวนลิขสิทธิ์โดย
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)

คู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

คำนำ

คู่มือการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติเล่มนี้เกิดจากมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อ วันที่ 24 ตุลาคม 2549 ที่ได้มีมติรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดที่ประสบอุทกภัย ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสุวรรณ) เสนอและให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือดำเนินการในการวางแผนบริหารจัดการในภาวะวิกฤตและแก้ไขขั้นตอนการดำเนินการเพื่อเร่งรัดให้งานด้านเอกสารเกิดความรวดเร็วและมอบหมายให้สำนักงาน กพร. ดำเนินการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤต โดยนำสถานการณ์อุทกภัยและภัยพิบัติที่สำคัญที่เกิดขึ้นเมื่อปลายปี 2549 เป็นกรณีศึกษารวมทั้งรวบรวมปัญหาอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนติดตามผลการดำเนินการให้สามารถลดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ต่อมาสำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดตั้งคณะทำงานดำเนินโครงการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติโดยมีหน้าที่กำหนดกรอบทิศทางและแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้การจัดวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนและให้คำปรึกษาแนะนำให้การดำเนินการเป็นไปตามกรอบและทิศทางที่กำหนด รวมถึงปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งมอบหมายให้ ศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

มหาวิทยาลัยรังสิต ดำเนินการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ซึ่งศูนย์วิจัยธรรมชาติ มหาวิทยาลัยรังสิตได้ทำการศึกษาและจัดทำคู่มือการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) คู่มือที่ 1 การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
- 2) คู่มือที่ 2 การอพยพหนีภัย
- 3) คู่มือที่ 3 การค้นหาและกู้ภัย
- 4) คู่มือที่ 4 การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

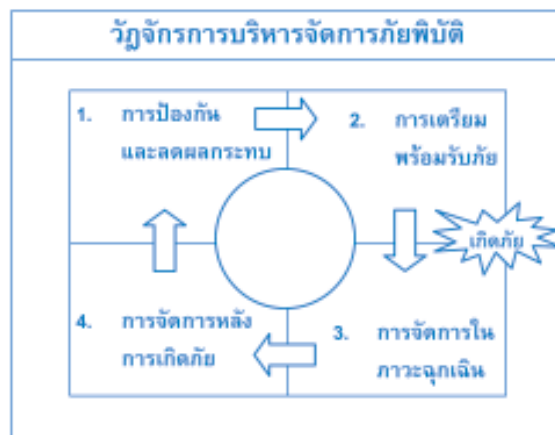
สำนักงานก.พ.ร. ได้จัดพิมพ์คู่มือชุดนี้จำนวน 10,000 เล่ม เพื่อแจกจ่ายไปยังหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการภัยพิบัติในภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ โดยมีเป้าหมายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

พฤศจิกายน 2550

บทนำ

ในการบริหารจัดการภัยพิบัติ โดยทั่วไปจะแบ่งตามวัฏจักรการบริหารจัดการภัยพิบัติออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังรูปที่ 1 ดังนี้ คือ 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมพร้อมรับภัย 3) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และ 4) การจัดการหลังการเกิดภัย ดังนี้

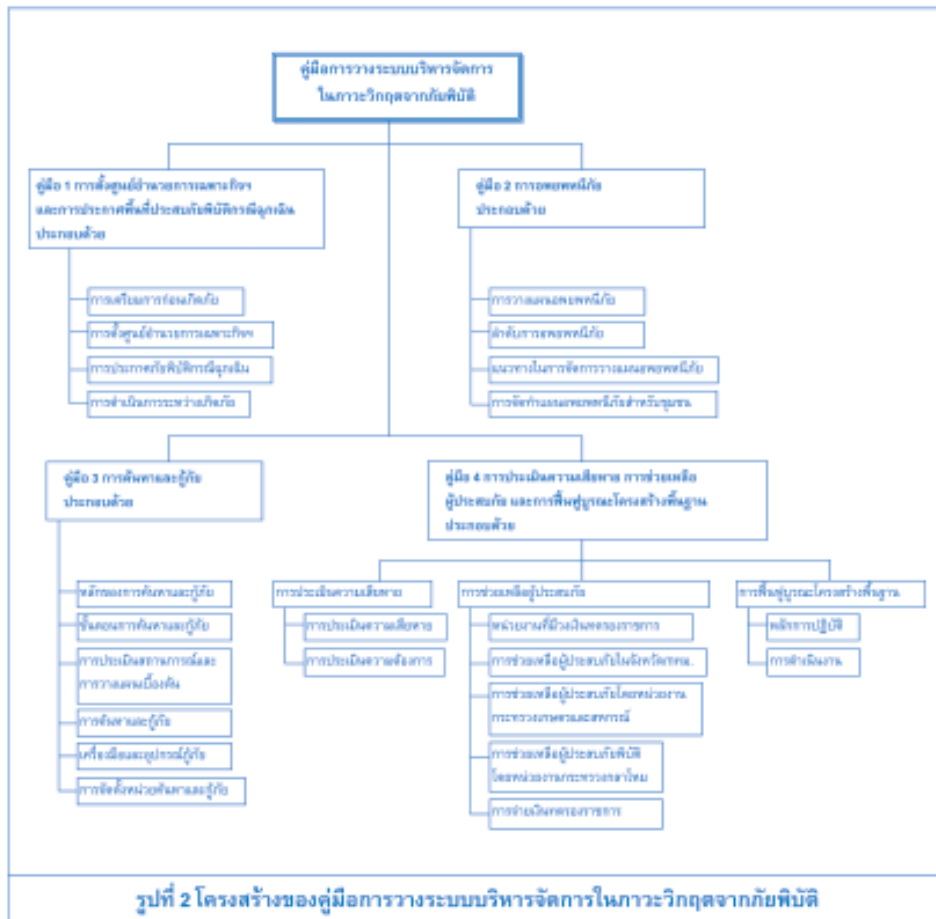
รูปที่ 1 วัฏจักรการบริหารจัดการภัยพิบัติ

ในการดำเนินการจัดทำคู่มือการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติฉบับนี้ เป็นการจัดทำคู่มือในช่วงระหว่างขั้นตอนที่ 2) การเตรียมพร้อมรับภัย 3) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และ 4) การจัดการ

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

หลังการเกิดภัย โดยเน้นไปที่กระบวนการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในภาวะวิกฤต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสภาวะปกติโดยเร็ว เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา และงบประมาณในการศึกษาโครงการ การจัดทำคู่มือฉบับนี้จึงให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานในระดับจังหวัดและท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้งานและเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ให้สามารถปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว และบูรณาการระหว่างหน่วยงานของราชการและท้องถิ่น ภายใต้กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยคู่มือประกอบด้วย เนื้อหาสาระ และประเด็นที่สำคัญในรูปแบบที่ 2 ดังนี้

คู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

คู่มือการวางระบบบริหาร
จัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

สารบัญ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ

รูปที่ 1 วัฏจักรการบริหารจัดการภัยพิบัติ

รูปที่ 2 โครงสร้างของคู่มือการวางระบบบริหารจัดการใน
ภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

คู่มือที่ 1 การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจและการประกาศพื้นที่ ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

1. การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ	3
2. การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	10
3. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์อำนวยการ
เฉพาะกิจและการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	22
4. ภาคผนวกคู่มือที่ 1	24

คู่มือที่ 2 การอพยพหนีภัย

1. การวางแผนการอพยพหนีภัย	43
2. ข้อควรพิจารณาในการวางแผนการอพยพ	45
3. ลำดับการอพยพหนีภัย	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. การจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติสำหรับชุมชน	51
5. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการอพยพหนีภัย	54
6. ภาคผนวกคู่มือที่ 2	56

คู่มือที่ 3 การค้นหาและกู้ภัย

1. หลักปฏิบัติที่สำคัญของการค้นหาและกู้ภัย	83
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาและกู้ภัย	85
3. การประเมินสถานการณ์ ณ จุดเกิดเหตุ	86
4. การค้นหาผู้ประสบภัยและการช่วยชีวิต	89
5. เครื่องมือและอุปกรณ์การกู้ภัย	92
6. การจัดตั้งหน่วยค้นหาและกู้ภัย	94
7. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการค้นหาและกู้ภัย	97

คู่มือที่ 4 การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

1. การประเมินความเสียหายและการประเมินความต้องการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ	101
2. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน	115
3. การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน	117
4. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	127
5. ภาคผนวกคู่มือที่ 4	130
6. คำสั่งตั้งแต่คณะทำงานดำเนินโครงการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ	176

คู่มือที่

1

การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ
และการประกาศพื้นที่
ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

คู่มือที่

1

การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัย พิบัติกรณีฉุกเฉิน

เมื่อเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ขึ้นทุกครั้งสาธารณชนจะคาดหวังว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานโดยตรง คือ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ เช่น

- การป้องกันและบรรเทาความรุนแรงของภัยและความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน
- ต้องจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไประงับเหตุและช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- ต้องจัดส่งเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือเข้าไปกู้ภัยค้นหาผู้รอดชีวิต และผู้เสียชีวิต ตลอดจนการฟื้นฟูบูรณะ
- ต้องจ่ายเงินช่วยเหลือ ชดใช้ แก่ผู้ประสบภัย และความสูญเสียต่างๆ ฯลฯ

การคาดหวังดังกล่าวเป็นเรื่องที่รัฐบาลและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ควรพิจารณาดำเนินการตาม อำนาจหน้าที่โครงสร้าง อัตรา กำลัง เครื่องมือ เครื่องจักรกล ที่ยังมีข้อจำกัด และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นทุกครั้ง ไม่ว่าจะภัยขนาดเล็กหรือใหญ่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการระงับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น การอำนวยความสะดวก การฟื้นฟู ทุกครั้งซึ่งในบางครั้งอาจจะขาดความพร้อมในการปฏิบัติงานดังกล่าวสิ่งสำคัญประการแรกทันทีที่ทราบว่าภัยพิบัติกำลังจะเกิดขึ้นหรือเพิ่งเกิดขึ้น จำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามสถานการณ์ ของแต่ละพื้นที่ขึ้นมา โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 16 ในพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พ.ศ.2550 และในการให้ความช่วยเหลือโดยการนำเงินอุดหนุนราชการมาใช้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 และดำเนินการประกาศเป็นพื้นที่ประสบพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อที่ 16 และ 18

ดังนั้น คู่มือการตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจและการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่จัดทำขึ้นจะเน้นไปที่การปฏิบัติในระดับจังหวัดเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ปฏิบัติของจังหวัดสามารถนำไปเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ทำงานได้ตามความเหมาะสม

1. การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เป็นการดำเนินการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตามมาตรา 16 (1) ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ควรมีแนวทางเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์และลดความสูญเสียให้น้อยที่สุด คู่มือภาพรวมการดำเนินการในรูปที่ 1 ดังนี้

1.1 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1) ประสานขอข้อมูลที่บ่งชี้ว่าจะเกิดภัยพิบัติขึ้น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน เป็นต้น เพื่อให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกาศแจ้งเตือนภัยไปยังพื้นที่ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชน เตรียมการป้องกันและอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เพื่อลดความสูญเสียให้น้อยที่สุด ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ซึ่งจังหวัดมีการจัดทำแผน การฝึกซ้อมแผน และมีการวางแผนเตรียมการไว้แล้วในแต่ละจังหวัด รวมทั้งการบริหารจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะชุมชนมีสามารถจัดการภัยพิบัติได้ในระดับหนึ่ง

ความสูญเสียก็จะน้อยลงด้วย

2) การแจ้งเตือนภัย โดยจัดระบบการรายงานข่าวพยากรณ์อากาศ จัดเวรยามในการติดตามสถานการณ์ทั้งการพยากรณ์อากาศและการพยากรณ์ระดับน้ำ และจัดเครือข่ายการสื่อสารจากจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล หมู่บ้าน หรือชุมชนที่อาจจะเกิดภัย เพื่อให้การรับส่งข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับสถานการณ์ภัยพิบัติ เป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3) ให้ศูนย์รับแจ้งเหตุ 1784 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและสั่งการให้ศูนย์รับแจ้งเหตุ 1784 ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตทุกเขต ที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ได้รับการแจ้งเตือน เตรียมพร้อมปฏิบัติงาน และให้ประมวลผลข้อมูลในการรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ และการชี้แจงประชาชนที่โทรศัพท์สอบถาม

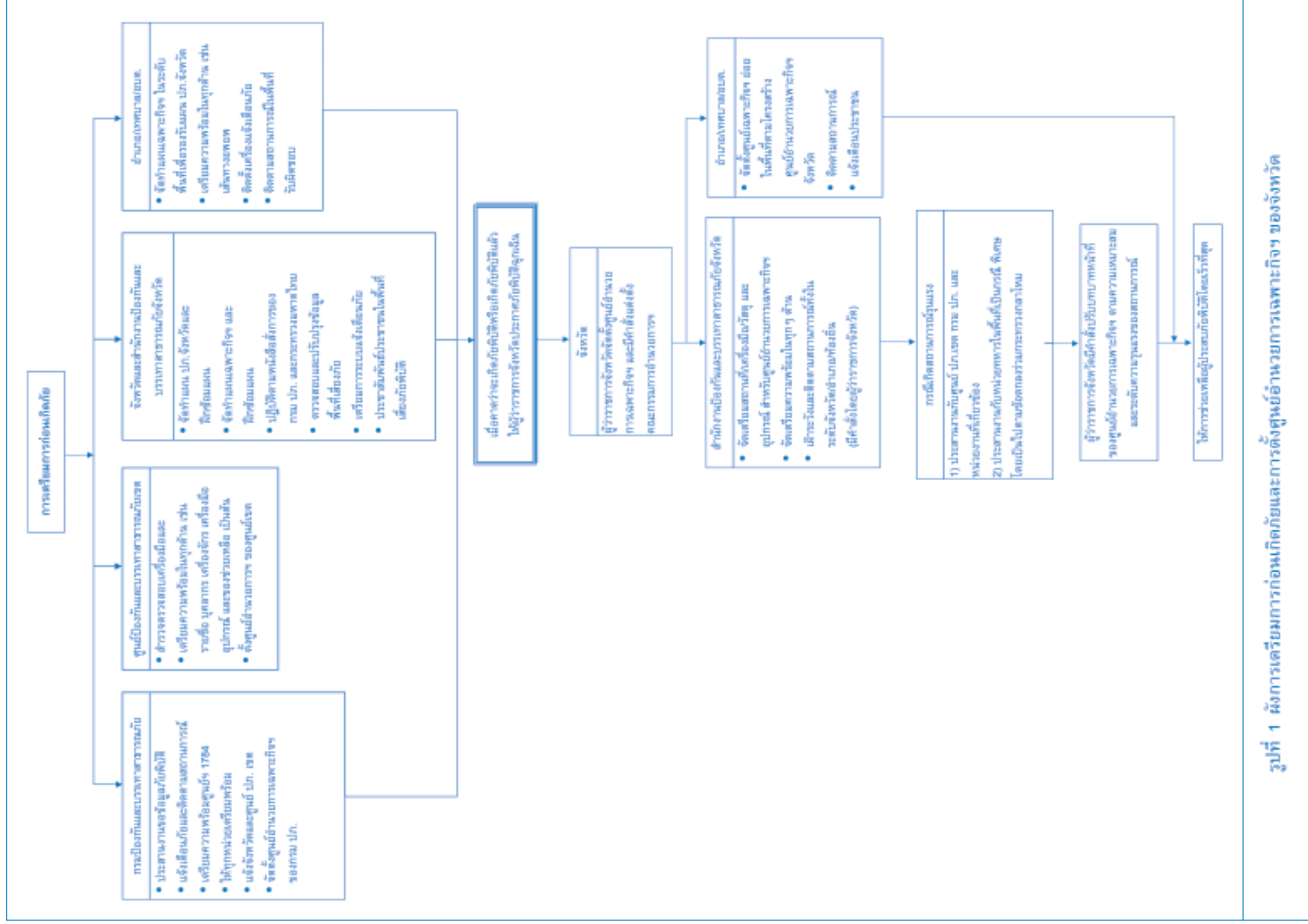
4) ให้ทุกหน่วยงานในกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เตรียมพร้อมกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้อยู่เวรยามปฏิบัติหน้าที่ โดยเคร่งครัด และจัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ข้อมูลการพยากรณ์อากาศ Website ของหน่วยงานต่างๆ เช่น www.ndwc.go.th www.tmd.go.th, www.rid.go.th เป็นต้นรวมถึงแผนที่อากาศ และภาพถ่ายดาวเทียม

5) แจ้งจังหวัด และศูนย์ ปก.เขต เตรียมความพร้อมโดยเฉพาะการแจ้งเตือน ด้วยการประชาสัมพันธ์ เพื่อกระจายข่าวสารไปยังส่วนราชการและประชาชน ซึ่งอาจใช้หอกระจายข่าว เสียงตามสาย หรือวิธีการอื่นใดที่เป็นการเตือนให้ประชาชนรับทราบสถานการณ์ที่ถูกต้อง และให้ระมัดระวังอันตราย รวมทั้งเตรียมพื้นที่ เส้นทาง การอพยพ วางแผนเตรียมการยานพาหนะ เครื่องสูบน้ำ กระสอบทราย รวมทั้งอาหารแห้ง สำรองไว้ล่วงหน้า

6) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อเตรียมรับสถานการณ์

1.2 ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต (ศูนย์ ปก. เขต)

1) สำรวจ ตรวจสอบ เครื่องจักรกล เครื่องมือ อุปกรณ์ และเตรียมความพร้อมที่จะใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัด

รูปที่ 1 ขั้นตอนการเตรียมการก่อนเกิดภัยและการตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจ ของจังหวัด

ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสนอให้ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสามารถบูรณาการ การสั่งการเวลาเกิดภัย

2) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเครื่องจักรกล

(1) บัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฯ เขต และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือจังหวัด ในเขตรับผิดชอบของศูนย์ฯ ปภ.เขต

(2) บัญชีเครื่องจักรที่พร้อมในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดภัย

(3) จัดเตรียมแผนที่ภูมิศาสตร์ (มาตราส่วน 1:250,000, 1:50,000 หรือแผนที่ที่มีความละเอียด) ของแต่ละจังหวัดในเขตความรับผิดชอบ

(4) คำสั่งการจัดเวรเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ และการสื่อสารกับจังหวัดในเขตความรับผิดชอบ

(5) การจัดเวรยามประจำศูนย์ฯ 1784 ของศูนย์ฯ ปภ.เขตพร้อมกำชับให้ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และมีข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อถือได้และเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งตอบคำถามแก่สาธารณะและประชาชนได้

3) การเตรียมความพร้อมในด้านสิ่งของสำรองจ่าย (ถุงยังชีพ) หรือ Food bank

4) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ของศูนย์ฯ ปภ. เขตที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมรับสถานการณ์

1.3 จังหวัดและสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

1) การเตรียมการระดับจังหวัด

(1) การจัดทำและฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

(2) การจัดทำและฝึกซ้อมแผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัยและดินถล่มของจังหวัดหรือแผนเฉพาะกิจอื่นๆ ตามสถานการณ์ของภัยที่จะเกิดขึ้น เช่น ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ เป็นต้น

(3) ปฏิบัติตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดหรือแจ้งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

(4) ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด มีคำสั่งการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจ ระดับจังหวัด (ดูตัวอย่างผังโครงสร้างศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจ ในรูปที่ 2) และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ อำนาจการ คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ และให้มีการประชุมซักซ้อมเตรียมการไว้ให้พร้อม (ดูตัวอย่างคำสั่งในภาคผนวกตัวอย่างที่ 1)

(5) สสำรวจเตรียมสถานที่เพื่อตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจเมื่อเกิดภัย

(6) จัดเตรียมเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะใช้ประจำศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจได้แก่ เครื่องเขียน แบบพิมพ์ คอมพิวเตอร์ ป้ายแสดง (บอร์ด) โต๊ะ-เก้าอี้ โทรศัพท์ โทรสาร ห้องประชุม เครื่องขยายเสียงเคลื่อนที่ รถยนต์ยานพาหนะ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสารยามฉุกเฉิน

(7) จัดเตรียมสนามเฮลิคอปเตอร์ที่ใกล้ศูนย์อำนวยความสะดวกไว้สำหรับเฮลิคอปเตอร์ ประมาณ 2-4 ลำ

(8) การเตรียมพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

- บัญชีเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งกำลังพลจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดหรือหน่วยใกล้เคียง เช่น หน่วยทหาร แขวงทางหลวง ชลประทาน เป็นต้น

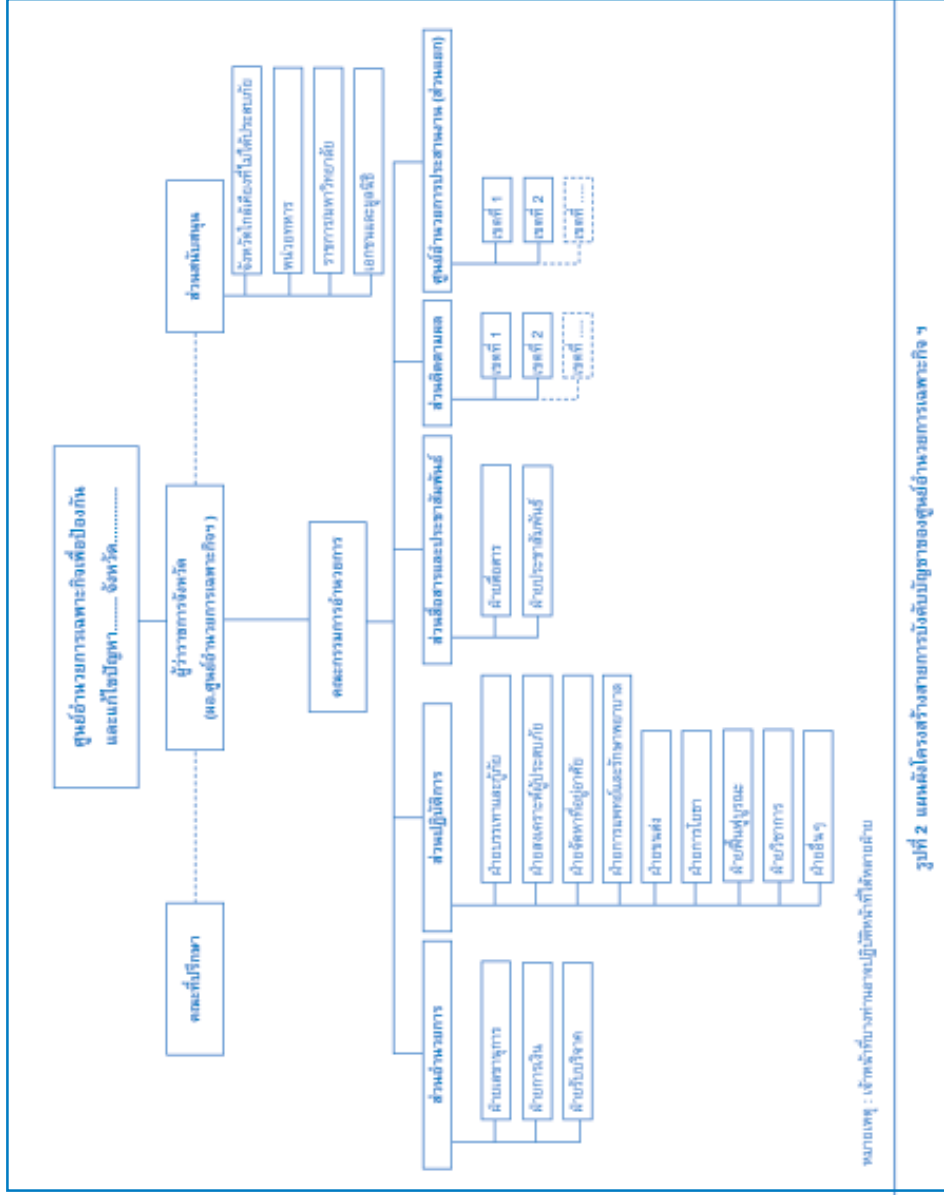
- บัญชีรายชื่อสมาชิก อปพร. ในจังหวัดพร้อมหมายเลขโทรศัพท์ของประธาน อปพร. ในระดับต่างๆ ในพื้นที่และผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ

- การขึ้นบัญชีรายชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของสมาชิก อปพร. ที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ การใช้วิทยุสื่อสาร การเขียนบอร์ด ฯลฯ

- การประสานงาน/โทรศัพท์แจ้งให้สมาชิก อปพร. เตรียมความพร้อม

- บัญชีรายชื่อองค์กรภาคเอกชน มูลนิธิพร้อมมีหมายเลขโทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อได้ในขณะเกิดภัย

(9) จัดเวรเฝ้าระวัง ติดตามสภาพอากาศและแผ่นดินไหวจากศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมอุตุนิยมวิทยา หรือหน่วยงานอื่นๆ ตลอด 24 ชั่วโมง

รูปที่ 2 แผนผังโครงสร้างสายการบังคับบัญชาของศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ

และตรวจสอบข้อมูลปริมาณน้ำฝน ระดับน้ำในแม่น้ำ ระดับน้ำทะเลหนุน (จังหวัดที่อยู่บริเวณปากแม่น้ำ) ระดับบริเวณพื้นที่ลุ่มที่เกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่อย่างใกล้ชิด โดยมีคำสั่งปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์อำนวยการฯ

(10) มีการแจ้งเตือนจากผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดกำชับเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ในระดับจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์และคาดการณ์ภัยที่จะเกิดขึ้น

(11) ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยให้เป็นปัจจุบัน และติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำและเครื่องมือเตือนภัยให้ครบถ้วน โดยเฉพาะพื้นที่ (หมู่บ้าน) วิถีปฏิบัติ

(12) เตรียมระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า ผ่านระบบเครือข่ายระบบสื่อสาร และสื่อประชาสัมพันธ์ของทางราชการและเอกชน เช่น เสียงตามสาย ในหมู่บ้าน วิถีปฏิบัติ ฯลฯ

(13) การประชาสัมพันธ์อันตรายจากสภาวะน้ำท่วม แผ่นดินถล่ม และสึนามิและภัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อรุนแรงโดยเน้นพื้นที่เสี่ยงภัยเป็นหลัก

(14) ในสภาวะปกติแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการล้างท่อระบายน้ำ ขุดลอกคูคลอง แหล่งน้ำ สาธารณะ กำจัดวัชพืชสิ่งกีดขวางทางน้ำ

(15) ข้อมูลการติดตั้ง เครื่องแจ้งเตือนภัย สัญญาณเตือนภัย (กรณีคลื่นสึนามิ) และเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน ในพื้นที่เสี่ยงภัย พร้อมทั้งรายชื่อผู้ดูแลและบันทึกข้อมูลพร้อมเบอร์โทรศัพท์ต้องเป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือและเป็นปัจจุบัน

(16) การประสานงานกับเหล่ากาชาดจังหวัดในการเตรียมถุงยังชีพ และสิ่งของบรรเทาทุกข์ทุกประเภท

(17) การเตรียมการประสานศูนย์ ปก. เขต ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ หากสถานการณ์รุนแรง

(18) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่เป็นการเฉพาะ (พื้นที่ฝ่ายพลเรือนเข้าถึง) เว้นหน่วยทหาร

(19) ประสานหน่วยทหารในพื้นที่เป็นกรณีพิเศษ (พื้นที่ชายแดน พื้นที่ความมั่นคงหรือถิ่นรุกรันดาร) ในการเตรียมพร้อมทั้งกำลังพล เครื่องมือ

อุปกรณ์ ยานพาหนะในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2) การติดตามผลการเตรียมการระดับอำเภอ/เทศบาล/อบต. อย่างต่อเนื่อง

(1) การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาลเฉพาะกิจระดับอำเภอ/ตำบล หรือแผนเฉพาะพื้นที่รองรับแผนระดับจังหวัด

(2) การจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจฯ ย่อยในระดับอำเภอ/ตำบล โดยใช้โครงสร้างของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดเป็นต้นแบบตามความเหมาะสม

(3) การติดตั้งเครื่องแจ้งเตือนภัย และเครื่องวัดปริมาณน้ำฝนในพื้นที่เสี่ยงภัย พร้อมทั้งจัดผู้ดูแลและบันทึกข้อมูล และการทดสอบการทำงานความพร้อมของเครื่องมือดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

(4) การจัดกำลังเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามแนะนำและทบทวนการอ่านเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน การใช้ไซเรนหรือเครื่องมือเตือนภัยประเภทอื่นๆ

(5) การเตรียมการในเรื่องเส้นทางอพยพ พื้นที่รองรับการอพยพ โดยมีแผนหลักและแผนรองไว้พร้อม

(6) การจัดเวรเฝ้าระวังในพื้นที่เพื่อประเมินสถานการณ์ ติดตามสภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา สถานการณ์แผ่นดินไหวหรือคลื่นสึนามิจากกรมอุตุนิยมวิทยา และศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่นๆ ตลอด 24 ชั่วโมง และประสานงานกับจังหวัดอย่างใกล้ชิด

(7) จัดทำบัญชีรายชื่อ อปพร.ระดับอำเภอ และบัญชี อปพร. ผู้นำราษฎรในสาขาต่างๆ

2. การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในเขตท้องที่ใด (จังหวัด) และมีความเสียหายเกิดขึ้น ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้ทันที โดยสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ในกรณีเหตุเกิดในท้องที่กรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการประกาศพื้นที่ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน หนึ่งในการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

เป็นไปตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และกรม ปก. โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังซึ่งเป็นดุลยพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยสำนักงาน ปก. จังหวัดเป็นหน่วยธุรการในการจัดทำประกาศภัยพิบัติให้ ผวจ. ลงนาม และสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรม ปก. เป็นหน่วยงานธุรการในการจัดทำประกาศภัยพิบัติให้ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลงนาม

โดยที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตเป็นหน่วยงานหลักของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ จึงต้องปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นทันที โดยการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจของจังหวัดฯ ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทุกด้านได้ประสานการช่วยเหลืออย่างเป็นเอกภาพไม่สับสนกรณีภัยพิบัติขนาดใหญ่เกิดขึ้น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภายใต้การอำนวยการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด อาจมีขีดความสามารถจำกัด กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรอำนวยการประสานการปฏิบัติการให้มีการช่วยเหลือสนับสนุนจังหวัด เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

เมื่อเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ขึ้นในพื้นที่กว้างขวาง อาจครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด หลายอำเภอที่ต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่องกัน ข้อมูลข่าวสารที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะได้รับในเบื้องต้นจะมาจากสื่อมวลชน วิทยุ และโทรทัศน์ ก่อนที่จะได้รับรายงานจากพื้นที่ ดังนั้น ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัยเขตต้องตรวจสอบข้อมูลรายละเอียด แล้วให้รับรายงานผู้บังคับบัญชาระดับสูง และพิจารณาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปก.) ทั้ง 3 ระดับ (กรม ปก. ศูนย์ ปก.เขต และ สนง.ปก. จังหวัด) เข้าไปปฏิบัติงาน อำนวยการและประสานการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยและฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยในภาวะเร่งด่วนฉุกเฉิน ดังต่อไปนี้

2.1 ในพื้นที่เกิดภัย (ส่วนหน้า : Front Office)

2.1.1 จังหวัด และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

1) จังหวัด และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจะเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการการบริหารจัดการภัยพิบัติ ที่อาจเกิดขึ้นและเมื่อเกิดขึ้นแล้วในพื้นที่ โดยมีข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ออกประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นให้ครอบคลุมพื้นที่ที่เกิดภัย ตามประกาศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและประเภทภัยพิบัติขนาดเล็ก และเฉพาะหน้า (ประกาศ ณ วันที่ 30 มกราคม 2547 และประกาศ ณ วันที่ 26 เมษายน 2548) โดยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- ประเภทภัย
- พื้นที่เกิดภัย
- วัน เดือน ปี ที่เกิดและสิ้นสุดของภัย
- เวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือ

ผู้ประสบภัย (ไม่เกิน 3 เดือน นับจากวันที่เกิดภัย)

กรณีที่ยังไม่ยุติในเวลาที่กำหนดให้ระบุในประกาศว่า "ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินยังไม่ยุติ" และเมื่อภัยยุติแล้วให้ประกาศวันสิ้นสุดของภัยหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดให้เป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่จะพิจารณาอนุมัติการขยายเวลาให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหตุการณ์เฉพาะหน้า

สำหรับคำอธิบายประกาศหลักเกณฑ์ฯ ตามประกาศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีดังนี้

ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีและให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ต้องดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินทันทีเมื่อเกิดภัยพิบัตินั้น
ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 7 วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดย

- เป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเรือน
ที่อยู่อาศัยไม่เกิน 20 หลังคาเรือน หรือมีผู้ประสบภัยพิบัติจำนวนไม่เกิน 50 ครอบครัว
หรือไม่เกิน 200 คน หรือมีพื้นที่ทางการเกษตร ปศุสัตว์ และประมงที่ได้รับ
ความเสียหายไม่เกิน 1,000 ไร่

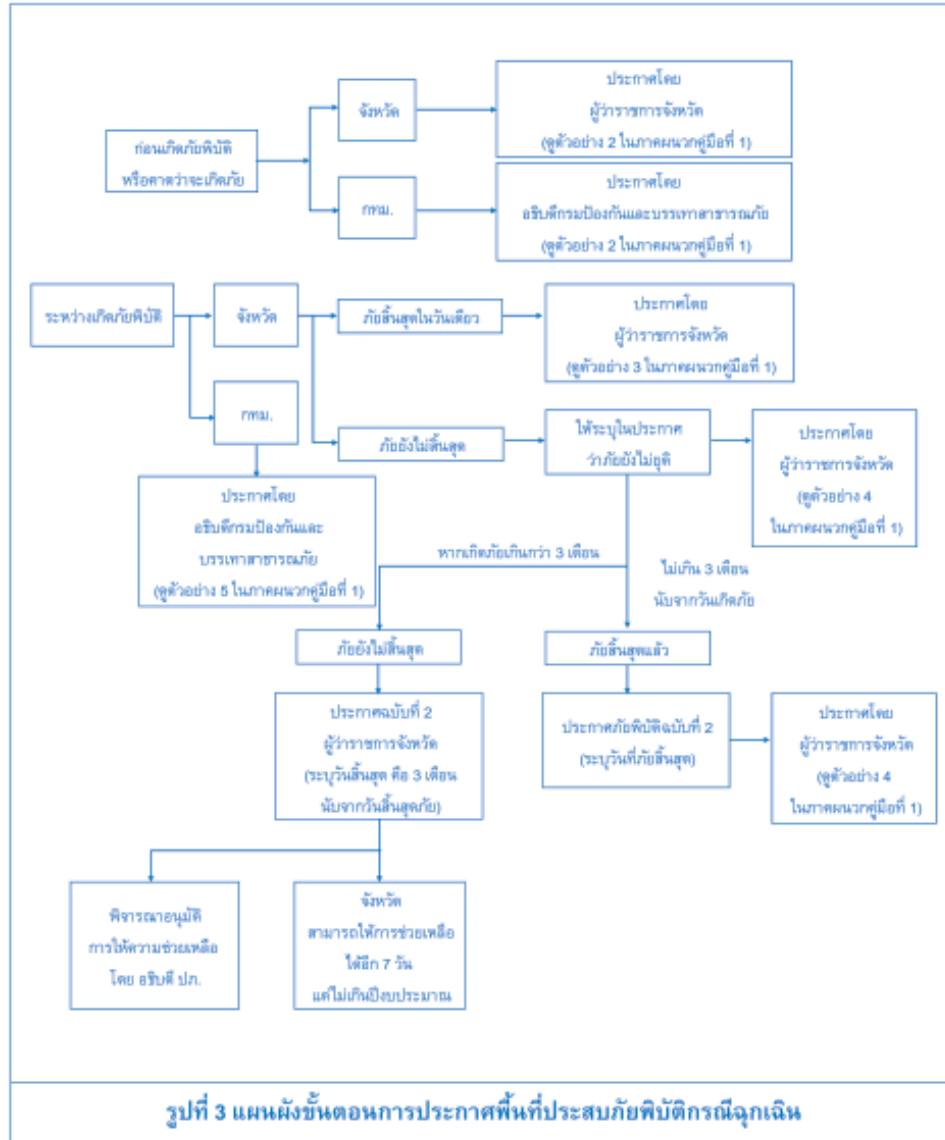
- ภัยพิบัติฉุกเฉินเฉพาะหน้าที่เกิดโดยปัจจุบันทันด่วน และต้องรีบ
ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทันทีเมื่อเกิดภัย

- "ฉุกเฉิน" หมายความว่า เกิดขึ้นปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่
คาดหมายว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน

- "เฉพาะหน้า" หมายความว่า เกิดขึ้นปัจจุบันทันด่วนและต้องรีบ
ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทันทีเมื่อเกิดภัย

- เวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการให้ความช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัย ต้องไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย

รูปที่ 3 แสดงแผนผังขั้นตอนการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติการให้ความช่วยเหลือด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้รับดำเนินการให้ความช่วยเหลือทันที สำหรับการให้ความช่วยเหลือชานแต่ต้องไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันเกิดภัยนั้น มักจะเป็นการเกิดภัยพิบัติในด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ และด้านการเกษตรอื่น เนื่องจากเมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีน้ำท่วมแล้วจำเป็นต้องรอให้น้ำลด จึงจะเข้าไปดำเนินการสำรวจและให้ความช่วยเหลือได้ซึ่งอาจจะรอเวลานาน เกิน 3 เดือน หากมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือบรรเทาเกษตรกร ก็ให้ขอขยายระยะเวลา การให้ความช่วยเหลือไปยัง กรม ปก. พิจารณา

(2) ปรับบทบาทหน้าที่ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ที่ตั้งขึ้นไว้แล้ว โดยแบ่งงานเป็นฝ่ายต่างๆ ตามความเหมาะสม ดูตัวอย่างโครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ที่ปรับในรูปที่ 2 รายละเอียดตัวอย่างภารกิจหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการอำนวยการโดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ ในภาคผนวกตัวอย่างที่ 6 สำหรับรายชื่อและตำแหน่งต่างๆ ให้แต่ละจังหวัดปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม โดยอาจมีฝ่ายต่างๆ อาทิเช่น

- ฝ่ายเลขานุการ
- ฝ่ายการเงิน
- ฝ่ายรับบริจาค
- ฝ่ายบรรเทาและกู้ภัย
- ฝ่ายสื่อสาร
- ฝ่ายการแพทย์รักษาพยาบาล
- ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ
- ฝ่ายจัดหาที่อยู่อาศัย
- ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย หากเป็นภัยขนาดใหญ่

ให้แบ่งตามความเหมาะสมโดยดูตัวอย่างตามแนวทางการช่วยเหลือจากเหตุการณ์คลื่นสึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 และอุทกภัยและแผ่นดินถล่ม 5 จังหวัดภาคเหนือ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2549 ที่รัฐบาลได้ดำเนินการไปแล้ว

- ฝ่ายขนส่ง
- ฝ่ายวิชาการ
- ฝ่ายสื่อสาร
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- ฯลฯ

(3) นำสิ่งของต่างๆ ที่เตรียมไว้ในชั้นเตรียมการ ได้แก่ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะใช้ประจำศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ ได้แก่ เครื่องเขียน แบบพิมพ์ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ป้ายแสดง (บอร์ด) โต๊ะ-เก้าอี้ โทรศัพท์ โทรสาร ห้องประชุม เครื่องขยายเสียงเคลื่อนที่ รถยนต์ ยานพาหนะ ฯลฯ มาประจำที่ ศูนย์อำนาจการฯ โดยเฉพาะเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสารยามฉุกเฉิน

(4) จัดสถานที่ปฏิบัติงานให้ฝ่ายต่างๆ ภายในศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ หรือบริเวณใกล้เคียง โดยมีโต๊ะ เก้าอี้ ป้ายบอกฝ่าย ป้ายบอกชื่อ-ตำแหน่ง ในสายงาน ปกติ และตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดไว้ให้ชัดเจน พร้อมหมายเลขโทรศัพท์มือถือ เครื่องขยายวิทยุสื่อสาร ให้ชัดเจน ตามตัวอย่าง ดังนี้

คณะกรรมการอำนาจการ	ผู้ว่าราชการจังหวัด
	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ
	โทร โทรสาร
	มือถือ วิทยุสื่อสาร

(5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่เป็นตามฝ่ายต่างๆ ในศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ ที่จังหวัดตั้งขึ้น และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นทีมงานเลขานุการผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) โดยอาจจะจัดแบ่งเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงาน ปก.จังหวัด เจ้าหน้าที่จากศูนย์ ปก.เขต และจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เข้าไปช่วยเหลือในฝ่ายต่างๆ ของศูนย์ฯ และประจำฝ่ายอำนาจการที่สำนักงาน ปก.จังหวัด รับผิดชอบโดยตรง ดังนี้

- การแบ่งงานในส่วนอำนาจการ อาจแบ่งงานได้ดังนี้
 - งานรับข้อมูลรายงานและการรายงานผู้บังคับบัญชา ทุกๆ เรื่อง
 - งานข้อมูลความเสียหาย
 - งานการประชุม
 - งานจัดทำป้ายแสดงข้อมูลการจัดการภัยพิบัติ
 - งานการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย
 - งานประชาสัมพันธ์
 - งานธุรการ/สารบรรณ
 - งานประสานมูลนิธิ องค์กรการกุศล ฯลฯ

- การจัดเจ้าหน้าที่ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เข้าไปช่วยเหลือเพื่อบูรณาการ งานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เข้ากับหน่วยงานอื่นในฝ่ายต่างๆ ของศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ เช่น

- งานฟื้นฟูบูรณะโดยใช้เครื่องจักรกล
- งานค้นหาผู้ประสบภัย
- งานที่มูลนิธิ องค์กรอาสาสมัคร ดำเนินงาน
- งานการสื่อสาร วิทย์ โทรศัพท์ โทรสาร
- งานรับบริการต้อนรับแขก ชั้นเจ้านาย
ทูตานุทูต รัฐบาล และบุคคลสำคัญ ฯลฯ

(6) ด้านเครื่องมือสื่อสาร และเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง ในภาวะฉุกเฉินที่เกิดภัยในพื้นที่ การสื่อสารจะมีปัญหา ติดต่อกันไม่ได้ ศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ ที่จังหวัดตั้งขึ้น ต้องเตรียมการร้องขอเครื่องมือสื่อสารจากหลายหน่วยงาน ดังนี้

- ฝ่ายทหาร ตำรวจ
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- บมจ.ทีโอที
- บมจ. กสท. โทรคมนาคม

- โทรศัพท์เครือข่ายเอกชนอื่นๆ เช่น TT&T DTAC ฯลฯ
- วิทยุสมัครเล่น
- วิทยุในราชการฝ่ายปกครอง ฯลฯ

ควรมีเครื่องมือสื่อสารที่ติดตั้งในพื้นที่ห่างไกล (พื้นที่เกิดภัย) 2 ชนิด คือ มีมือถือสื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile) ใช้ดาวเทียมเป็นกลไกในการส่งสัญญาณ และมีวิทยุสื่อสารระบบทวนสัญญาณ (Repeater) ฯลฯ

นอกจากการจัดเตรียมเครื่องมือสื่อสารแล้ว ยังต้องเตรียมเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง กรณีกระแสไฟฟ้าดับ/ขัดข้อง โดยขอการสนับสนุนจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และจัดหาเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองไว้ใช้เป็นการประจำ โดยให้เก็บรักษาและเตรียมพร้อมใช้งานที่ศูนย์ ปก.เขต

2.1.2 ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต

1) ด้านเจ้าหน้าที่

ต้องจัดกำลังเจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยเหลือจังหวัด (สนง.ปก.จังหวัด) ในลำดับแรก โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด) และให้ร่วมปฏิบัติงานในเบื้องต้น ดังนี้

- (1) ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัย ประกอบด้วย ฝ่ายต่างๆ ครบถ้วนหรือไม่
- (2) จัดเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปก.จังหวัด และศูนย์ ปก.เขต เข้าทำงานในฝ่ายต่างๆ ในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ
- (3) จัดทำบอร์ด เพื่อแสดงพื้นที่ประสบภัย คือ แผนที่ (โดยใช้มาตราส่วนตามความเหมาะสม) ข้อมูลความเสียหาย หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือ จำนวนและประเภท เครื่องจักรกล และกำลังเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปช่วยเหลือ
- (4) ร่วมกับจังหวัด ตรวจสอบข้อมูลความเสียหายเบื้องต้น และให้ผู้อำนวยการศูนย์ฯ วิเคราะห์ ประเมินภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ควรจะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากกรม ปก. และหน่วยงานอื่นๆ อย่างไรบ้าง
- (5) สำรอง/ตรวจสอบเครื่องจักรกล ยานพาหนะและเครื่องมือ

อุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัด ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสนอให้ผู้อำนวยความสะดวกป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนจังหวัดสั่งใช้แบบบูรณาการ

(6) ประสานกำลังจาก อปพร. มูลนิธิ และองค์กรการกุศลเข้าไปช่วยเหลือ

2) ด้านเครื่องจักรกล ยานพาหนะ และเครื่องมืออุปกรณ์

(1) ส่งเครื่องจักรกลขั้นพื้นฐานในการค้นหา ฟื้นฟู บูรณะพื้นที่เข้าปฏิบัติงานเป็นหน่วยแรกในทันที ก่อนหน่วยงานอื่นเพื่อเป็นการปฏิบัติการจิตวิทยา แก่ผู้ประสบภัยในการสร้างความผูกพันระหว่างหน่วยงานรัฐและประชาชนและแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้ผู้อำนวยความสะดวก ปก.เขตพื้นที่ประสบภัย ประสานการปฏิบัติกับศูนย์อำนวยความสะดวก ที่จังหวัด ตั้งขึ้นว่าจะให้เครื่องจักรกลปฏิบัติงานที่ไหน เมื่อใด และอย่างไร

(2) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตพื้นที่ใกล้เคียง และ ศูนย์เขตอื่นๆ ที่ห่างไกล ให้เตรียมพร้อมทุกสถานการณ์ ทั้งเครื่องจักรกลและเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับคำสั่งจากอธิบดีให้เข้าไปช่วยเหลือ ต้องเดินทางในทันที โดยให้ประสานการปฏิบัติกับผู้อำนวยความสะดวก ปก.เขต พื้นที่

2.1.3 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เมื่อได้รับรายงานจากผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตแล้วว่ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่จาก กรม ปก. แล้วกรม ปก. ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่จากศูนย์อำนวยความสะดวก/สำนัก/กอง ในสังกัด เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่โดยกำหนดจำนวนผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับลักษณะงาน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยความสะดวก ปก.เขต และผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด ตามลำดับตามภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) ศูนย์อำนวยความสะดวกบรรเทาสาธารณภัย ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับ ศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจ ของจังหวัด เพื่อประสานการสั่งการ ข้อมูล รายงาน ระบบ

วิทยุสื่อสารและอื่นๆ

2) สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย ปฏิบัติหน้าที่ในการประสานข้อมูลเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาในการสั่งใช้เครื่องจักรกล ยานพาหนะ และเครื่องมืออุปกรณ์และหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย ปฏิบัติหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือจังหวัด/อำเภอ ในการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 และให้เร่งรัดจังหวัด และอำเภอจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีเสียชีวิต บาดเจ็บ ทรัพย์สิน บ้านเรือนเสียหายทั้งหลังหรือบางส่วนโดยด่วนที่สุด

4) สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย ส่งทีมกู้ภัย (Rescue Team) เพื่อร่วมปฏิบัติงานในการค้นหา/ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ โดยสนธิกำลังกับทีม 1 ตำบล 1 ทีมกู้ภัย (OTOS) หรือกำลังจากหน่วยอื่นๆ

5) สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมประเมินผลการวางแผนการซ้อมแผน รวมทั้ง การวางแผนการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในระยะต่อไป

6) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำฐานข้อมูล (Database) ผู้ประสบภัย โดยในเบื้องต้นให้เป็นหน่วยรับแจ้งผู้เสียหายและผู้เสียชีวิต โดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และจัดระบบสื่อสารที่รับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น NECTEC เป็นต้น

7) กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติหน้าที่บันทึกภาพการช่วยเหลือในส่วนของกรม และรายงานสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องเสร็จสิ้นภารกิจ

8) สำนักผู้ตรวจราชการกรม ปฏิบัติหน้าที่ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงาน ปก.จังหวัด และศูนย์ ปก. เขต รวมทั้งปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ในการประสานการปฏิบัติเฉพาะเรื่องตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2 ในพื้นที่ส่วนหลัง ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ส่วนหลัง : Back Office)

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นอกจากการจัดเจ้าหน้าที่ของ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย/สำนัก/กองที่ออกไปปฏิบัติงานช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นแล้วจะต้องมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในส่วนกลาง ทำหน้าที่รับรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคต่างๆ จากพื้นที่เป็นการเฉพาะ เพื่อประมวลเสนอผู้อำนวยการ รองอธิบดี และอธิบดี เป็นประจำทุกวัน นอกจากนี้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยยังมีการกิจที่สำคัญอีก 7 เรื่อง คือ

- 1) ตั้งศูนย์อำนวยการฯ ในส่วนกลางขึ้น เพื่ออำนวยการ ประสานงาน รวบรวมข้อมูล รายงานผู้บังคับบัญชา และหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ตั้งศูนย์รับบริจาคเงินและสิ่งของ โดยสำนักช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยรับบริจาคสิ่งของพร้อมทั้งขอกำลังจาก อปพร. เพื่อขนส่งสิ่งของ เข้าพื้นที่ประสบภัย และกองคลังมีหน้าที่รับบริจาคเงินและเก็บรักษาเงิน เพื่อนำไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
- 3) สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย ประสานการปฏิบัติกับจังหวัด เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงการคลังฯ ปี 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 โดยอาจจะต้องมีการขยายวงเงินทศรองราชการให้ ผวจ.หรือ ขอยกเว้นปฏิบัตินอกเหนือหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเป็นไป อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- 4) กองคลังเตรียมเบิกเงินทศรองราชการไว้ให้ผู้บังคับบัญชาสั่ง ใช้กรณีฉุกเฉินและอนุมัติเงินยืมทศรองราชการให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกไปปฏิบัติงาน
- 5) กองการเจ้าหน้าที่พิจารณารวบรวมรายชื่อข้าราชการและ เจ้าหน้าที่สังกัด กรม ปก. เพื่อออกคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาความดีความชอบ และขอพระราชทานเครื่องราช อิศริยาภรณ์ (ถ้ามี)
- 6) กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ นำข้อมูล ภาพ ข่าว สถิติต่างๆ จากพื้นที่นำเสนอสื่อมวลชน เพื่อประชาสัมพันธ์เป็นประจำทุกวัน

7) สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย ประสานขอสนับสนุนกำลังจากอาสาสมัคร อปพร. มูลนิธิ องค์กรการกุศล ต่างๆ จากส่วนกลางและจากจังหวัดใกล้เคียงเข้าไปช่วยเหลือ

3. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงาน
1	จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เตรียมรับสถานการณ์	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
2	เฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินสถานการณ์ 24 ชั่วโมง	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
3	ประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชนเพื่อเตรียมพร้อมในทุกๆ ด้าน	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
4	แจ้งข่าวเตือนภัยไปยังอำเภอ ท้องถิ่น และประชาชน ผ่านทางสื่อต่างๆ	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
5	ออกประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ไม่เกิน 7 วัน นับจากวันที่ช่วยเหลือให้มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ประเภทของภัย 2) พื้นที่เกิดภัย 3) วัน เดือน ปี ที่เกิดและสิ้นสุดของภัย 4) เวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ต้องไม่เกิน 3 เดือน นับจากวันเกิดภัย	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำหรับ กทม. เป็นกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
6	หากภัยยังไม่ยุติให้ระบุในประกาศว่า ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินยังไม่ยุติ และเมื่อภัยยุติให้ประกาศวันสิ้นสุดของภัย	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
7	หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดให้ อธิบดี ปก. พิจารณาขยายได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
8	จัดเตรียมบุคลากร และสถานที่จัดตั้งศูนย์อำนวยการฯ เครื่องมืออุปกรณ์ และวัสดุ ยานพาหนะ	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
9	ปรับบทบาทหน้าที่ของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
10	ขอรับการสนับสนุนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์ ปก. เขต และ กอ.ปภ.จังหวัดข้างเคียง หากเกินกำลังของจังหวัด	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

คู่มือที่

1

แนวปฏิบัติและแผนปฏิบัติการ
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
เฉพาะกิจและกรณีฉุกเฉิน

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คู่มือที่

1

ภาคผนวก

ตัวอย่างที่ 1

คำสั่งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด.....

ที่/.....

เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากน้ำท่วม
เนื่องจากอุทกภัย ราชภัฏ และดินถล่ม จังหวัด.....

ด้วยในคืน..... เป็นห้วงฤดูฝนจะมีปรากฏการณ์พายุฝนแรงพัดลูกลูกจากก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วม
บ้านเรือน หรือพื้นที่การเกษตรในบริเวณที่ราบลุ่มมีแม่น้ำและหนองน้ำเช่นทุกปี หรือในพื้นที่ราบสูงติดที่ลาดเชิงเขา เนื่องต่อการ
เก็บน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก น้ำล้นตลิ่ง ดินโคลนถล่ม (หรือภัยอื่นๆ) เมื่อภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเป็นภัย
โศกจะยิ่งได้

อาศัยอำนาจตามตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 จึงดำเนินการดังนี้

- จัดตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย (ระบุดานภัย) จังหวัด.....ซึ่งที่สำนักงานป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด..... (ที่อยู่)..... โทรศัพท์.....
ต.มท.....
- แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติราชการประจำศูนย์เฉพาะกิจดังกล่าว โดยให้เป็นพนักงานป้องกันภัยปฏิบัติหน้าที่ในการให้
ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย..... (ระบุดานภัย)
จังหวัด..... ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ดังต่อไปนี้

1. คณะที่ปรึกษา

- อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัด.....
- ผู้อำนวยการหน่วยทหารบกทหารเรือทหารอากาศในเขตพื้นที่
- ผู้อำนวยการตำรวจตำรวจภูธรภาคตำรวจตระเวนชายแดน
- ผู้อำนวยการท่าอากาศยาน
- ผู้จัดการสถานีการบิน
- ผู้จัดการคลังปิโตรเลียม
- ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
- ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค
- ผู้อำนวยการสำนักบรรเทาทุกข์
- ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต
- อื่นๆ (ตามความเหมาะสม)

2. คณะกรรมการอำนาจการ

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัด	เป็นผู้อำนาจการศูนย์ฯ
(2) รองผู้ว่าราชการจังหวัด	เป็นรองผู้อำนาจการศูนย์ฯ
(3) ปลัดจังหวัด	เป็นกรรมการ
(4) ผู้อำนวยการจังหวัดทหารบก	เป็นกรรมการ

(5) ผู้บังคับการตำรวจจังหวัด	เป็นกรรมการ
(6) ผู้กำกับการศูนย์ป้องกันและปราบปรามการทุจริต	เป็นกรรมการ
(7) ผู้กำกับการสำนักของประหาร	เป็นกรรมการ
(8) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	เป็นกรรมการ
(9) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	เป็นกรรมการ
(10) เกษตรจังหวัด	เป็นกรรมการ
(11) ปศุสัตว์จังหวัด	เป็นกรรมการ
(12) ประมงจังหวัด	เป็นกรรมการ
(13) แรงงานจังหวัด	เป็นกรรมการ
(14) พิศาลดับและควบคุมของศูนย์จังหวัด	เป็นกรรมการ
(15) ทวีตเกษตรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	เป็นกรรมการ
(16) ผู้กำกับการโครงการประหารจังหวัด	เป็นกรรมการ
(17) รณรงค์จังหวัด	เป็นกรรมการ
(18) ผู้กำกับการตรวจราชการ	เป็นกรรมการ
(19) ผู้กำกับการสำนักป่าภูผา	เป็นกรรมการ
(20) ข้าราชการของจังหวัด	เป็นกรรมการ
(21) อุตสาหกรรมจังหวัด	เป็นกรรมการ
(22) พัฒนาการจังหวัด	เป็นกรรมการ
(23) กึ่งจังหวัด	เป็นกรรมการ
(24) โฆษกกรมและจังหวัด	เป็นกรรมการ
(25) ประชาสัมพันธ์จังหวัด	เป็นกรรมการ
(26) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	เป็นกรรมการ
(27) ประกันจังหวัด	เป็นกรรมการ
(28) ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัด	เป็นกรรมการ
(29) ผู้กำกับการพัฒนาภาพเมือง	เป็นกรรมการ
(30) ผู้กำกับตำรวจนครบาล	เป็นกรรมการ
(31) ผู้กำกับกองบังคับการตำรวจนครบาล	เป็นกรรมการ
(32) ผู้กำกับกอง กอ.ตำรวจ	เป็นกรรมการ
(33) หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	เป็นกรรมการ
(34) ผู้จัดการส่วนบริการลูกค้าจังหวัด นก.ทีไอที	เป็นกรรมการ
(35) ผู้จัดการสำนักงานบริการลูกค้าจังหวัด นก.เทศบาลปรั.ร.ร.	เป็นกรรมการ
(36) ผู้กำกับการศูนย์ข้อมูลจังหวัด	เป็นกรรมการ
(37) นายสถานีรถไฟ	เป็นกรรมการ
(38) คลังจังหวัด	เป็นกรรมการ
(39) สถานีจังหวัด	เป็นกรรมการ
(40) หัวหน้าสำนักงานการกำกับจังหวัด	เป็นกรรมการ
(41) อุตสาหกรรมจังหวัด	เป็นกรรมการ
(42) ประชาสัมพันธ์จังหวัด	เป็นกรรมการ
(43) ผู้กำกับการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	เป็นกรรมการ
(44) ผู้กำกับการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัด	เป็นกรรมการ
(45) ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด	เป็นกรรมการ
(46) หัวหน้ากองบำรุงรักษาถนนสาย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	เป็นกรรมการ
(47) ผู้จัดการสำนักงานประปาจังหวัด	เป็นกรรมการ
(48) ผู้กำกับการสำนักงานพลังงานภูมิภาค	เป็นกรรมการ
(49) ผู้กำกับการโครงการขนาดต่างๆ	เป็นกรรมการ
(50) ผู้กำกับการสำนักงานเมืองและควบคุม	เป็นกรรมการ

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ

(51) ผู้อำนวยการสำนักสภาพรณิศจีการศึกษา	เป็นกรรมการ
(52) ประธานหอการค้าจังหวัด	เป็นกรรมการ
(53) ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด	เป็นกรรมการ
(54) พ่อค้าคนกลาง	เป็นกรรมการ
(55) รององค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นกรรมการ
(56) รองเทศมนตรีนครเมือง	เป็นกรรมการ
(57) รองนายกเทศมนตรีจังหวัด	เป็นกรรมการ
(58) ประธานบริหารกิจการ อปพร. จังหวัด	เป็นกรรมการ
(59) ประธานชมรมสมาคมมูลนิธิ	เป็นกรรมการ
(60) ผู้ที่อาวุโสอื่นๆ ตามความเหมาะสม	เป็นกรรมการ
(61) ปลัดจังหวัด	เป็นกรรมการและเลขานุการ
(62) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(63) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(64) รองปลัดจังหวัด	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(65) จำจังหวัด	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(66) เสนอแนะจังหวัด	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
มีหน้าที่	
1. ส่วนราชการปฏิบัติงานป้องกัน ระวัง และบรรเทาภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่มในเขตท้องที่เมื่อเกิดภัยขึ้น	
2. สนับสนุนกำลังพล เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เครื่องอุปโภค บริโภคที่มีอยู่ในคลังเก็บ ทั้งรับเมื่อได้รับการร้องขอ	
3. เป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารและการประสานงานกับหน่วยราชการภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อขอรับการช่วยเหลือในกรณีเกิดสถานการณ์ในการปฏิบัติการระงับและบรรเทาภัย	
4. กำหนดวัน เวลา และสถานที่แจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อความสะดวกรวดเร็วเป็นธรรมและไม่ซ้ำซ้อน	
5. เป็นศูนย์กลางการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและนอกพื้นที่	
6. ศึกษาถวญภัยปัญหาเฉพาะหน้า กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ และฟื้นฟูบูรณะซึ่งสาธารณูปโภคประโยชน์ที่เสียหาย	
7. จัดประชุมต่างๆ ในภารกิจที่เกี่ยวข้องของศูนย์ และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับภาวะจำเป็นและการดำเนินการช่วยเหลือทุกระยะ	
8. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจ มอบหมายโดยส่วนอำนาจการ แบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายดังต่อไปนี้	

2.1 ฝ่ายเลขานุการ ประกอบด้วย

1. ปลัดจังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
3. ผู้อำนวยการศูนย์อุทกภัยวิทยาจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
4. หัวหน้าโครงการของราชการจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
5. ผู้แทนผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
6. รองปลัดจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
7. จำจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
8. ท้องถิ่นจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
9. ผู้ช่วยป้องกันจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
10. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเลขานุการ
11. หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและผู้ช่วยเลขานุการ
12. เจ้าหน้าที่ที่ทำการปกครองจังหวัด	เป็นเจ้าหน้าที่
13. เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นเจ้าหน้าที่

- มีหน้าที่**
1. ติดตามรายงานสถานการณ์และรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์อุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม
 2. ประสานการปฏิบัติด้านภัยพิบัติราชการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ หรือองค์กรต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น
 3. รับมอบและติดต่อประสานงานและคำร้องขอผู้ว่าราชการสุโขทัย
 4. ประสานและติดตามผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของผู้ว่าราชการสุโขทัย
 5. ตรวจสอบงาน เรื่องการของฝ่ายต่าง ๆ ก่อนนำเสนอสู่บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาอนุมัติ
 6. จัดประชุมต่างๆ ในภารกิจที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ หรือตามที่มีคัมมัญญะมอบหมาย
 7. ปฏิบัติงานธุรการและงานบริการต่างๆ รวมทั้งงานที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายด้วย

2.2 ฝ่ายการเงิน ประกอบด้วย

1. เสมียนตราจังหวัด เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. ข้าราชการฝ่ายการเงินและบัญชี สำนักงานจังหวัด จำนวน 1 คน เป็นผู้ช่วย
3. ข้าราชการฝ่ายการเงินและบัญชี สำนักงานคลังจังหวัด จำนวน 1 คน เป็นผู้ช่วย
4. ข้าราชการฝ่ายการเงินและบัญชี ที่ทำการปกครองจังหวัด จำนวน 1 คน เป็นผู้ช่วยและเลขานุการ
5. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นผู้ช่วยและผู้ช่วยเลขานุการ
6. ข้าราชการที่ทำการปกครองจังหวัด (ฝ่ายการเงินและบัญชี) เป็นเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินและการเบิกจ่ายทุกกรณี เกี่ยวกับเงินอุดหนุนราชการของจังหวัดได้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546
2. รับบริจาคเงินสด คร่าฟ เช็ค และลงทะเบียนออกใบเสร็จรับบริจาคให้ถูกต้องและเก็บไว้เป็นหลักฐาน

2.3 ฝ่ายรับบริจาค ประกอบด้วย

1. หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. หัวหน้าฝ่ายกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัด เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
3. เจ้าหน้าที่กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัด จำนวน 1 คน เป็นผู้ช่วย
4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยความสะดวก สำนักงานจังหวัด จำนวน 1 คน เป็นผู้ช่วย
5. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักงานจังหวัด จำนวน 1 คน เป็นผู้ช่วยและเลขานุการ
6. ฝ่ายสหประชาชาติผู้ประสบภัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นผู้ช่วยและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

1. รับบริจาคสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภค และจัดทำบัญชีควบคุมการรับจ่าย รวมทั้งการสรุปยอดรวมทั้งหมด
2. จัดตั้งของที่ได้รับบริจาคบรรจุใส่ถุงให้เรียบร้อยหรือจะขนย้ายได้ทันที จัดเก็บรักษาสิ่งของที่ได้รับบริจาคไว้ และจัดตั้งของที่ได้รับบริจาคตามที่อยู่อาศัยของศูนย์ฯ มอบหมาย

3. ส่วนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ดังต่อไปนี้

3.1 ฝ่ายสื่อสาร ประกอบด้วย

1. ผู้จัดการส่วนบริการลูกค้าจังหวัด บมจ.ทีไอที เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. ผู้จัดการสำนักงานบริการลูกค้าจังหวัด บมจ.กสท.คอร์ปอเรชั่น เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
3. หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเขต เป็นผู้ช่วย
4. หัวหน้าศูนย์สื่อสารภูมิภาค กรมการปกครองจังหวัด เป็นผู้ช่วย
5. นายกมลภคมิศรคุณวัฒน์จังหวัด หรือผู้แทน เป็นผู้ช่วย
6. หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ กลุ่มงานป้องกันและปฏิบัติการ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เป็นผู้ช่วย

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

7. ผู้ช่วยป้องกันจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
8. เจ้าพนักงานฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเสนาธิการ
9. เจ้าพนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเขต	เป็นเจ้าหน้าที่
10. เจ้าพนักงานสื่อสารภูมิภาค กรมการปกครองจังหวัด	เป็นเจ้าหน้าที่
11. พนักงานวิชาอยู่ที่ทำการปกครองจังหวัด	เป็นเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่

1. จัดตั้งควบคุม กำกับ ดูแล เครื่องมืออุปกรณ์และระบบสื่อสารในการติดต่อประสานงานตามเครือข่ายต่างๆ
2. รับส่งข่าวสารหรือข้อมูลในภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ
3. ประสานการปฏิบัติงานในการสำรวจและข่าวสารจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. จัดตั้งควบคุม กำกับ ดูแล ระบบไฟฟ้า เสียง และแสงสว่างบริเวณศูนย์ฯ

3.2 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

1. ประชาสัมพันธ์จังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. ผู้แทน ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11	เป็นรองหัวหน้า
3. ผู้แทน ผอ.สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	เป็นรองหัวหน้า
4. หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานจังหวัด	เป็นรองหัวหน้า
5. หัวหน้าศูนย์ข่าวทีวี ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และ ITV	เป็นผู้ช่วย
6. หัวหน้าสถานีวิทยุ ทุกสถานี	เป็นผู้ช่วย
7. ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์จังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเสนาธิการ
8. ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและผู้ช่วยเสนาธิการ
9. ฝ่ายอำนวยความสะดวกและบริการทั่วไป
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่

1. ประสานงานกับสื่อมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชนในการแถลงข่าวทุกประเภท
2. จัดสถานที่และทำการแถลงข่าวเป็นประจำทุกวัน เพื่อแถลงข่าวให้สื่อมวลชนได้รับทราบอย่างพร้อมเนื่องทุกขณะ

4. ส่วนปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 8 ฝ่าย ดังนี้

4.1 ฝ่ายบรรเทาและกู้ภัย ประกอบด้วย

1. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่ายฯ
2. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่ายฯ
3. ข้าราชการจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่ายฯ
4. หัวหน้ากลุ่มงานป้องกันและปฏิบัติการ
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	เป็นผู้ช่วย
5. หัวหน้าสำนักงานทางหลวงชนบท	เป็นผู้ช่วย
6. ผู้แทนอำนาจการสำนักทางหลวงชนบท	เป็นผู้ช่วย
7. ประชาชน สปพร. จังหวัด	เป็นผู้ช่วย
8. ผู้ช่วยป้องกันจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
9. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเสนาธิการ
10. ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและผู้ช่วยเสนาธิการ
11. ผู้แทนมูลนิธิต่างๆ ในจังหวัด	เป็นเจ้าหน้าที่
12. เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นเจ้าหน้าที่
13. เจ้าพนักงานกลุ่มงานป้องกันและปฏิบัติการ
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	เป็นเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่

1. บรรเทาและกู้ภัยเพื่อสถานการณ์ภัยพิบัติผู้ลี้ภัยพลัดถิ่น
2. อบรมช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4.2 ฝ่ายส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจ ประกอบด้วย

1. ปลัดจังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. เกษตรจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
3. ประมงจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
4. ปศุสัตว์จังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
5. ผู้แทนมูลนิธิต่างๆ ในจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
6. เจ้าหน้าที่กลุ่มงานสนับสนุนภารกิจพิเศษ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต จำนวน 1 คน ที่ได้รับมอบหมาย	เป็นผู้ช่วย
7. เจ้าหน้าที่สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด จำนวน 1 คน ที่ได้รับมอบหมาย	เป็นผู้ช่วย
8. ฝ่ายส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจ (ที่ได้รับมอบหมาย) สำนักภาพป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเลขานุการ

มีหน้าที่

1. วางแผนการจัดหาและจัดส่งเครื่องอุปโภค บริโภค ไปยังผู้ประสบภัยตามจุดต่างๆ อย่างทั่วถึง
2. จัดส่งเครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่ผู้ประสบภัยตามแผนที่ได้กำหนดไว้
3. ให้การส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ที่กำหนดไว้

4.3 ฝ่ายจัดหาที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย

1. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
3. ผู้แทนศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	เป็นผู้ช่วย
4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยความสะดวกบริการทางรถไฟ สำนักภาพป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและผู้ประสานงาน
5. เจ้าหน้าที่กลุ่มงานป้องกันและปฏิบัติการ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	เป็นเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่

1. จัดหาที่อยู่อาศัยและจัดให้มีระบบสุขาภิบาลสำหรับผู้พลัดถิ่น
2. จัดหาเงินกู้ยืม เชื้อเพลิง น้ำมัน สำหรับบริการพิทักษ์ชีวิตชาวต่างชาติประสบภัยธรรมชาติ

หน่วยงานและองค์การต่างๆ

4.4 ฝ่ายการแพทย์และพยาบาล ประกอบด้วย

1. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	เป็นประธานกรรมการ
2. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำจังหวัด	เป็นกรรมการ
3. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำอำเภอ/ชุมชน	เป็นกรรมการ
4. ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ตามความเหมาะสม	เป็นกรรมการ

มีหน้าที่

1. ให้การรักษาดูแลเบื้องต้นแก่ผู้ป่วย
2. ดำเนินการให้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล
3. เตรียมสถานที่รับการรักษาดูแลผู้ป่วยให้พร้อมเมื่อได้รับการประสาน
4. เตรียมแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ ไว้ให้พร้อมตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อรักษาผู้ป่วยเมื่อถูกนำส่งสถานพยาบาล
5. พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยตามอำนาจหน้าที่

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ

4.5 ฝ่ายขนส่ง ประกอบด้วย

1. ขนส่งจังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. นายช่างตรวจการทาง	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
3. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
4. ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานหลวงชนบท	เป็นผู้ช่วย
5. หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนบริหารผู้กับ	เป็นผู้ช่วย
6. จำจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
7. ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ตามความเหมาะสม	เป็นผู้ช่วย
8. เจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
สำนักงานเมืองกำแพงและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเสนาธิการ
9. ผู้ช่วยจำจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและผู้ช่วยเสนาธิการ

มีหน้าที่

1. ดำเนินสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภค จากศูนย์ฯ ไปให้แก่ผู้ประสบภัยในพื้นที่ตามจุดต่างๆ
2. ดำเนินสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภค จากสถานที่ยื่นบริจาคไปยังศูนย์ฯ
3. จัดเตรียมรถเพื่ออพยพประชาชนและผู้ประสบภัยส่วนราชการไว้ให้พร้อม

4.6 ฝ่ายการโยธา ประกอบด้วย

1. โอราธิการและผังเมืองจังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. หัวหน้าสำนักงานหลวงชนบท	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
3. นายปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
4. หัวหน้าโครงการชลประทานจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
5. นายช่างตรวจการทาง	เป็นผู้ช่วย
6. ป้องกันจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
7. หัวหน้าสำนักงานเมืองกำแพงและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
8. ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ตามความเหมาะสม	เป็นผู้ช่วย
9. หัวหน้าส่วนช่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเสนาธิการ
10. หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
สำนักงานเมืองกำแพงและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและผู้ช่วยเสนาธิการ

มีหน้าที่

1. ชูแนะระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เส้นทางคมนาคม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เสียหาย เพื่อให้สามารถใช้งานได้ใหม่เบื้องต้น
2. ก่อสร้างสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยที่กีดขวาง

4.7 ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ ประกอบด้วย

1. ปลัดจังหวัด	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
3. ผู้แทน ผอ. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	เป็นผู้ช่วย
4. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	เป็นผู้ช่วย
5. เกษตรจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
6. ประมงจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
7. ปศุสัตว์จังหวัด	เป็นผู้ช่วย
8. หัวหน้าโครงการชลประทานจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
9. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	เป็นผู้ช่วย
10. แรงงานจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
11. หัวหน้าสำนักงานหลวงชนบท	เป็นผู้ช่วย
12. โอราธิการและผังเมืองจังหวัด	เป็นผู้ช่วย

13. พัฒนาการจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
14. หัวหน้าส่วนช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
15. ป้องกันจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
16. ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ตามความเหมาะสม	เป็นผู้ช่วย
17. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วยและเลขานุการ
18. หัวหน้าฝ่ายสงครามที่ผู้ประสานกับ	เป็นผู้ช่วยและ
สำนักภาพป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

1. ดำเนินการเตรียมความพร้อมของสื่อสาธารณะโซเชียล ความเสียหายด้านการเกษตร ฯลฯ ตลอดจนวางแผนการฟื้นฟูบูรณะ
2. ร่วมกับพื้นที่ที่ประสบภัยขอความช่วยเหลือถึงสาธารณูปโภคที่ได้รับความเสียหายให้สามารถใช้งานได้ทันเป็นเบื้องต้น
3. ร่วมจัดทำโครงการฟื้นฟูบูรณะ เพื่อซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคที่เสียหายและดำเนินการประกอบอาชีพ ให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว

4.8 ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย

1. อธิการบดีมหาวิทยาลัย	เป็นหัวหน้าฝ่าย
2. อธิการบดีมหาวิทยาลัย	เป็นผู้ช่วย
3. หัวหน้ากองการวิจัยจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
4. ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยุคมนาคม	เป็นผู้ช่วย
5. หัวหน้าโครงการของประทานจังหวัด	เป็นผู้ช่วย
6. ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ตามความเหมาะสม	เป็นผู้ช่วย

มีหน้าที่

1. ให้ข้อมูลคำแนะนำด้านวิชาการในการบรรเทาและระงับภัยที่เกิดขึ้น
2. ปฏิบัติการบริหารและปฏิบัติงานในส่วนปฏิบัติการ

4.9 ฝ่ายอื่นๆ

จัดตั้งขึ้นตามสถานการณ์ที่ผู้สำรวจการศูนย์ฯ เห็นสมควรและมีหน้าที่ตามผู้สำรวจการศูนย์มอบหมาย

5. ส่วนติดตามประเมินผล แบ่งพื้นที่รับผิดชอบออกเป็นเขตต่างๆ (ตามความเหมาะสม) ดังนี้

เขตที่ 1 รับผิดชอบติดตามผลและกำกับศูนย์ฯ เขตพื้นที่ที่อำเภอเมือง..... อำเภอ.....

เขตที่ 2

เขตที่ 3

(พิจารณาการแบ่งเขตตามความเหมาะสม)

มีหน้าที่

1. ติดตามสถานการณ์อุทกภัย วาตภัยและดินถล่ม อย่างใกล้ชิด ทั้งขณะเกิดภัย และเมื่อภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว โดยจะต้องออกตรวจเยี่ยมในพื้นที่ประสบภัยอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และประเมินผลการช่วยเหลือว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือเท่าไรเพียงใด
2. ภายหลังภัยพิบัติได้ผ่านพ้นไปแล้ว เฝ้าตรวจสอดส่องสภาพความเสียหายทันทีที่สามารถกระทำได้ โดยร่วมประชุมปรึกษาส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรโดยเร็ว ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความช่วยเหลือดังกล่าว จะต้องประสานสอดคล้องอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการสงครามที่ผู้ประสานกับ การช่วยเหลือด้านการเกษตร ด้านการปลูกสัตว์และด้านการประมง ตลอดจนการฟื้นฟูสิ่งสาธารณูปโภคที่เสียหาย เพื่อให้การแก้ไขปัญหา มีลักษณะเป็นเชิงบูรณาการเดียวกัน
3. รวบรวมปัญหาและอุปสรรค หรือข้อขัดข้อง ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เสนอแนะผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลในการวินิจฉัยสั่งการ
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมอบหมาย
5. รายงานผลการปฏิบัติ ให้ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทราบ จนกว่าสถานการณ์กลับคืนสู่สภาวะปกติ

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ

6. ส่วนสนับสนุน ประกอบด้วย

1. จังหวัดใดที่ประสงค์ไม่ได้อบรมกับ
2. หน่วยทหารบกทหารเรือทหารอากาศ ในพื้นที่
3. ตำรวจตระเวนชายแดน
4. บุคลากรของกรมการปกครอง
5. หน่วยงานอื่นๆ (ตามที่จำเป็น)

มีหน้าที่

ให้การสนับสนุนค่าจ้างรถจักรยานยนต์ ยานพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์ อากาศยาน และสิ่งต่างๆ ตลอดจนสิ่งจำเป็นในการบรรเทาและระงับข้อพิพาท เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันต่อเหตุการณ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

7. ศูนย์อำนาจการประสานงานการให้ควมช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม (ส่วนแยก) แบ่งออกเป็น ศูนย์ต่างๆ (ตามความเหมาะสม)

โดยกำหนดที่ตั้ง ณ สถานที่ราชการต่างๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่ประสบภัยและมีความพร้อม หรือมีความเหมาะสม โดยมอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นๆ เป็นผู้ประสานศูนย์ฯ ส่วนแยก เช่น หน่วยทหารต่างๆ เป็นต้น

มีหน้าที่

1. กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันบรรเทาภัยอันเกิดจากภัยต่างๆ ที่มีต่อบุคคล อาคารสถานที่ และทรัพย์สิน ของทางราชการทหาร รวมถึงการกำหนดวิธีการอพยพครอบครัวฝ่ายทหารและส่วนราชการทหาร โดยประสานงานกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่

2. ให้ความรู้ทางอำนาจการ และการปฏิบัติในเรื่องการทหาร การป้องกัน และทำลายล้าง วัสดุระเบิด สารเคมีชีวเคมี แก๊ส เจ้าหน้าที่ยอมรับ อาสาสมัครและประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอ

3. ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุน การดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากอุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม ของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตท้องที่เมื่อได้รับการร้องขอ ดังนี้

- (1) จัดชุดเคลื่อนที่เร็วหรือช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (หน่วยเคลื่อนที่เร็ว) อย่างน้อยหน่วยละ 1 ชุด (หน่วยงาน หมายถึง ส่วนราชการที่มีกำลังพล และเครื่องมือพร้อม) ให้การช่วยเหลือประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอ
- (2) ระดมเจ้าหน้าที่กำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่กันเฝ้า ที่เกิดเหตุขึ้น
- (3) ระดมอาหาร น้ำ เครื่องอุปโภค บริโภค ช่วยเหลือผู้ประสบภัยเพื่อประทังชีวิตของผู้ประสบภัย
- (4) อพยพเคลื่อนย้ายประชาชน สัตว์เลี้ยง จากพื้นที่วิกฤต เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับความปลอดภัย
- (5) ช่อมชนบูรณะสิ่งสาธารณูปโภคที่ได้รับความเสียหาย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- (6) ในการดูแลรักษาพยาบาล เมื่อสถานการณ์ดีขึ้น ให้อพยพประชาชนกลับภูมิลำเนาเดิม หรือสถานที่แห่งใหม่ที่ตั้งทางราชการจัดไว้ แล้วมอบการดูแลรับผิดชอบให้กับฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการฟื้นฟูบูรณะต่อไป
- (7) ประสานการปฏิบัติ โครงการสนับสนุนและสนธิประสานอำนาจการป้องกันบรรเทาภัยจากอุทกภัย วาตภัย และดินถล่มในพื้นที่ต่างๆ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป โดยให้ทุกหน่วยงานได้ร่วมมือกันปฏิบัติและประสานกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัย วาตภัยและดินถล่ม และการแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ มีปัญหาข้อขัดแย้งประการใด รายงานให้ผู้ประสานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทราบทันที

สั่ง ณ วันที่

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

ตัวอย่าง 2

การประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน กรณีภัยคุกคามว่าจะเกิดขึ้นในระยะเวลาอันใกล้

ประกาศจังหวัด.....

เรื่อง ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่ (.....)

ตามที่ได้เกิดเหตุภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยเกิดเหตุ.....ขึ้นในพื้นที่ของหมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เมื่อวันที่.....เวลา.....น. ก่อให้เกิดความเสียหาย.....
และคาดว่าจะภัยพิบัติดังกล่าวจะเกิดขึ้น ณ พื้นที่.....
ห่างเวลา.....จึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน

อาศัยอำนาจตามข้อ 16 (2) ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ผู้ว่าราชการจังหวัด.....จึงประกาศให้พื้นที่ดังกล่าว
ของจังหวัด.....เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และจำเป็นต้องรีบป้องกันและแก้ไข
เหตุการณ์เฉพาะหน้า หรือลดอันตรายจากภัยพิบัติที่จะทำความเสียหายต่อสิ่งสาธารณประโยชน์ หรือลด
ความเสียหายต่อราษฎรโดยส่วนรวม ทั้งนี้ จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือทันทีตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด

หมายเหตุ กรณีที่เป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในพื้นที่ใกล้เคียงของจังหวัด หากเห็นว่าภัยพิบัติดังกล่าวมีผลกระทบต่อจังหวัด
หรือคาดว่าจะต้องเกิดภัยพิบัติขึ้น ให้ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสามารถป้องกันได้และจำเป็นต้องรีบ
แก้ไขโดยฉับพลัน

- (1) ให้ระบุชื่ออำเภอที่ส่งอำเภอ
- (2) ให้ระบุประเภทภัยที่เกิดขึ้น เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหวและอาคารถล่ม สารเคมีและวัตถุอันตราย
อุบัติภัย ฯลฯ
- (3) ให้ระบุชื่อหมู่บ้านชุมชนตำบลอำเภอจังหวัด
- (4) ให้ระบุวันเวลาที่เกิดภัย
- (5) ค่ายชีวิตทรัพย์สิน บ้านเรือน สิ่งก่อสร้าง ไร่ นา สิ่งสาธารณประโยชน์ ฯลฯ
- (6) ชื่อหมู่บ้านชุมชนตำบลอำเภอจังหวัด
- (7) เวลาคาดการณ์ว่าจะเกิด (เช่น ในอีก 2-3 ชั่วโมงข้างหน้า หรือ ในวันรุ่งขึ้น หรือ ในอีก
2-3 วัน) ทั้งนี้ ให้แนบเอกสารหลักฐานการคาดว่าจะเกิดภัย เช่น ข่าวแจ้งเตือนกรมอุตุนิยมวิทยา หรือ
สถิติการเกิดภัยในช่วงปีที่ผ่านมา หรือประกาศภัยพิบัติจังหวัดข้างเคียง

ตัวอย่าง 3

การประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน กรณีภัยสิ้นสุดในวันเดียว (จังหวัด)

ประกาศจังหวัด.....

เรื่อง ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่ (.....) (1).....

ด้วยได้เกิดเหตุภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยเกิดเหตุ..... (2)..... ขึ้นในพื้นที่ของ..... หมู่ที่..... (3)..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... เมื่อวันที่..... (4)..... เวลา..... น. ก่อให้เกิดความเสียหาย..... (5)..... และภัยพิบัติดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้วเมื่อเวลา..... (6)..... น.

อาศัยอำนาจตามข้อ 16 (2) ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ผู้ว่าราชการจังหวัด..... จึงประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีเร่งด่วน ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 3 เดือน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกาศให้ภัยพิบัติใดเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและการกำหนดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กหรือภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเฉพาะหน้า ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด

- หมายเหตุ เป็นกรณีภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น แล้วสิ้นสุดภายในวันเดียว เช่น อัคคีภัย ฟ้าผ่า ภัยจากอุทกภัย วาตภัย หรือ อุทกภัยในบางกรณี เป็นต้น
- (1) ให้ระบุชื่อตำบลกิ่งอำเภอ
 - (2) ให้ระบุประเภทภัยที่เกิดขึ้น เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหว ภัยจากลม ภัยจากสัตว์กัดต่อย ภัยจากโรคระบาด ฯลฯ
 - (3) ให้ระบุชื่อหมู่บ้านชุมชนตำบลกิ่งอำเภอจังหวัด
 - (4) ให้ระบุวันเวลาที่เกิดภัย
 - (5) ชอชีวิต ทรัพย์สิน บ้านเรือน สัตว์เมือง ไร่ นา สิ่งสาธารณประโยชน์ ฯลฯ

ตัวอย่าง 4
กรณีประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ฉบับที่ 2

ประกาศจังหวัด.....
เรื่อง ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่ (.....) (1).....

ตามที่ได้เกิดเหตุภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยเกิดเหตุ.....(2).....ขึ้นในพื้นที่ของ
หมู่ที่.....(3) ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เมื่อวันที่.....
(4) เวลา.....น. ก่อให้เกิดความเสียหาย.....(5).....และภัยพิบัติ
ดังกล่าวยังไม่สิ้นสุด นั้น บัดนี้ ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว ในวันที่.....(6).....เวลา.....
.....น.

อาศัยอำนาจตามข้อ 16 (2) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ผู้ว่าราชการจังหวัด.....จึงประกาศให้พื้นที่ดังกล่าว
เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน และจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีเร่งด่วน ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 3
เดือน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกาศให้ภัยพิบัติได้เป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและการ
กำหนดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กหรือภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเฉพาะหน้า ของกรมป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี
ฉุกเฉิน พ.ศ.2546

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด

หมายเหตุ กรณีที่เป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นเวลานาน หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นเป็นเวลานาน เมื่อภัยพิบัติกรณีดังกล่าวสิ้นสุดลงแล้วให้
ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เป็นฉบับที่ 2 และหากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นเป็นเวลานานกว่า 3 เดือน ตาม
หลักเกณฑ์เรื่องโรคภัย พิการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด การให้ความช่วยเหลือต้องช่วยเหลือทันที และให้
ช่วยเหลือต่อไปอีก 7 วัน นับจากวันสิ้นสุดภัย ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือต้องไม่เกินงบประมาณ

- (1) ให้ระบุชื่ออำเภอที่อำเภอ
- (2) ให้ระบุประเภทภัยที่เกิดขึ้น เช่น ดินถล่ม ไฟป่า ก่อตึง แผ่นดินไหว วัชพืชระบาด ฯลฯ
- (3) ให้ระบุชื่อหมู่บ้านชุมชนตำบลอำเภอจังหวัด
- (4) ให้ระบุวันเวลาที่ภัยเกิด
- (5) ชื่อวัด หรือถิ่น บ้านเรือน สัตว์เลี้ยง ไร่ นา อื่นๆกรณีประโยชน์ ฯลฯ
- (6) ให้ระบุวันเวลาที่ภัยสิ้นสุด

ตัวอย่าง 5

ประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
เรื่อง ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ด้วย ได้เกิดเหตุภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยเกิดเหตุ..... (1) ขึ้นในพื้นที่.....
..... (2) ถนน..... แขวง..... เขต..... กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่..... (3) เวลา..... น. ก่อให้เกิดความเสียหายส่งผลให้ราษฎรได้รับผลกระทบในด้านต่าง ๆ
เป็นวงกว้างและภัยพิบัติดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้วในวันที่..... (4) เวลา..... น.

อาศัยอำนาจตามข้อ 16 (1) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน พ.ศ.2546 อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน และจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีเร่งด่วน ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 3 เดือน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการประกาศให้ภัยพิบัติใดเป็นภัยพิบัติฉุกเฉิน และการกำหนดภัยพิบัติฉุกเฉินขนาดเล็กหรือภัยพิบัติฉุกเฉินเฉพาะหน้าของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน พ.ศ.2546

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- หมายเหตุ (1) ให้ระบุประเภทภัยที่เกิดขึ้น เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหวและอาคารถล่ม สารเคมีและวัตถุอันตราย อุบัติภัย ฯลฯ
(2) ให้ระบุชุมชนหรือสถานที่เกิดภัย
(3) ให้ระบุวันเวลาที่เกิดภัย
(4) ให้ระบุวันเวลาที่ภัยสิ้นสุด

ตัวอย่างที่ ๘
ภารกิจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆ ในศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ (ต่อ)

คณะกรรมการ	หน้าที่รับผิดชอบ	หน่วยงานปฏิบัติ
1 คณะที่ปรึกษา	ให้ข้อเสนอแนะคำปรึกษาในการอ้างวาทกรรมกับอธิบดีผู้ตรวจการ ในการบริหารงานและช่วยเหลือผู้ประสบภัยผู้สำรวจสวน	ตามคำสั่งในตัวอย่างที่ 1
2 คณะกรรมการอ้างวาทกรรม	อ้างวาทกรรมปฏิบัติงานเมืองกึ่งวัน และบรรณาธิการคดีที่ไม่ ฟ้องที่รับผิดชอบเมื่อเกิดเหตุวาทกรรม การอุปถัมภ์ และ สถานการณ์เสนอต่อผู้ว่าการป้องกันภัยพิบัติจังหวัด ประสานงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทั้งใน และนอกพื้นที่ เพื่อใช้การขอความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟู บูรณะหรือสถานการณ์ประนีประนอมที่เสียค่า โครสหรือของศูนย์อำนาจการ เฉพาะกิจ	ตามคำสั่งในตัวอย่างที่ 1
3 คณะทำงาน 1) หัวหน้าพรรค	1 อ้างวาทกรรมปฏิบัติงานเมืองกึ่งวัน และบรรณาธิการคดี วาทกรรม และเงินสนับสนุนที่เมื่อเกิดภัยขึ้น 2 สนับสนุนกำลังพล เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรืออุปกรณ์ บริโภคที่จำเป็นต่อชีวิต ทั้งที่มีอยู่ได้บริการหรือขอ 3 เป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน ของภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อขอรับการช่วยเหลือ ในกรณีเกิดเหตุความเสียหายจากการปฏิบัติการรับและบรรเทาภัย 4 กำพันเงิน เวลา และสถานที่ของหน่วยงานป้องกันภัยพิบัติ เพื่อความ สะดวกช่วยเหลือประชาชนและค่าใช้จ่าย 5 เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุขอความช่วยเหลือผู้ประสบภัย วาทกรรม และโดย ต้น จากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ทั้งในและนอกพื้นที่ 6 จัดการและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า สหกรณ์ความในการแก้ไขปัญหา ภายหลังเกิดเหตุ และฟื้นฟูบูรณะสิ่งสาธารณประโยชน์ที่เสียหาย 7 จัดประชุมต่างๆ ในการป้องกันภัยพิบัติของศูนย์ฯ และขอรับช่วยเหลือ ที่บรรเทา เพื่อเป็นข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับภาวะน้ำท่วมและการ ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบ 8 ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ผู้ว่าการศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ มอบหมาย	ตามคำสั่งในตัวอย่างที่ 1
(1) ฝ่ายเลขานุการ	1 ติดตามรายงานสถานการณ์และรวบรวมข้อมูล ในระหว่างและประเมิน สถานการณ์ผู้ประสบภัย วาทกรรม และติดต่อ ที่อาจเกิดขึ้น 2 ประสานการปฏิบัติงานกับทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ หรือองค์กร ต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น 3 รับมอบและถือปฏิบัติความนโยบายและคำสั่งของผู้ว่าการศูนย์ฯ 4 ประสานและติดตามผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ตามภารกิจที่ได้รับ มอบหมายให้เป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของผู้ว่าการศูนย์ฯ 5 ควบคุมงาน กิจการของฝ่ายต่างๆ ส่งผ่านเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อ พิจารณาอนุมัติ 6 จัดประชุมต่างๆ ในการป้องกันภัยพิบัติของศูนย์ฯ หรือสายที่ส่งผู้บัญชา มอบหมาย	ปัดังจังหวัด สำนักกรมจังหวัด จังหวัด ศูนย์ข้อมูลบริหาร ราชการจังหวัด ป้องกันจังหวัด จังหวัด จังหวัด ศูนย์ ปก.เขต ปก. จังหวัด

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ตัวอย่างที่ ๕
ภารกิจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์อำนาจการกระจาย (ต่อ)

คณะกรรมการ	หน้าที่รับผิดชอบ	หน่วยงานปฏิบัติ
	7 ปฏิบัติงานธุรการของงานบริการต่างๆ รวมถึงภาพที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายด้วย	
(2) ฝ่ายการเงิน	1 ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินและงบประมาณรายจ่ายทุกรายปี เกี่ยวกับเงินของราชการของจังหวัดตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 2 รับผิดชอบเงินสด ครีฟ เอ็ม และระเบียบของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมให้เป็นหลักทรัพย์	เมธียนตาจังหวัด ข้าราชการฝ่ายบัญชีและการเงินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สดจังหวัด ปก. จังหวัด ปก.จังหวัด ปักธงจังหวัด สำนักภาพจังหวัด
(3) ฝ่ายบริหาร	1 จัด รวมถึงการดูแลระบบทั้งหมด 2 จัดตั้งศูนย์ให้บริการประชาชนรัฐไปอยู่ได้เกี่ยวกับหรือส่วนที่จะทำกับได้ทันที จัดเก็บรักษาคณะของที่ได้รับบริจาคไว้ และจัดตั้งศูนย์ที่ได้รับบริจาคตามที่ ผู้อำนวยการศูนย์ มอบหมาย	สำนักภาพจังหวัด ปก. จังหวัด
2) ส่วนสื่อสารมวลชนประชาสัมพันธ์ (1) ฝ่ายสื่อสาร	1 สื่อสังคมออนไลน์ ก้าวกับ ศูนย์ เพื่อสื่ออุปกรณ์และระบบสื่อสารในการติดต่อ ประสานงานตามเครือข่ายต่างๆ 2 รับผิดชอบสารสัมพันธ์ในการสื่อสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ 3 ประสานการปฏิบัติงานในการส่งข้อมูลและข่าวสารตามหน่วยงานต่างๆ ที่มอบหมาย 4 สื่อสังคมออนไลน์ ก้าวกับ ศูนย์ ระบบไอทีฯ เมือง และเครือข่ายบริการศูนย์ฯ	นาง.ทีโอกับนาง.ภท. ศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน และการสื่อสารของศูนย์สื่อสาร ภูมิภาค การบริการของ ศูนย์วิทยุฯ ปก.เขต และ ปก.จังหวัด
(2) ฝ่ายประชาสัมพันธ์	1 ประสานงานกับสื่อมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชนในการถอดข่าว ทุกประเภท 2 จัดสถานที่และทำการถอดข่าวเป็นประจำทุกวัน เพื่อถอดข่าวให้ สื่อมวลชนได้รับทราบอย่างคล่องแคล่วทุกระยะ	ประชาสัมพันธ์จังหวัด ศส.สถานีวิทยุ ศส.สถานีโทรทัศน์ ปก. จังหวัด
3) ส่วนปฏิบัติการ (1) ฝ่ายบรรณาธิการผู้ถือ	1 บรรณาธิการผู้ถือเพื่อจัดการฝึกค้นที่ผู้กระทำผิดเร็ว 2 สหพันธ์เพื่อผู้ประสบภัยไม่ประสงค์เปิดเผย	งานสำคัญในตัวอย่างที่ 1
(2) ฝ่ายสหพันธ์ผู้ประสบภัย	1 รับผิดชอบการจัดหาและจัดซื้อหรืออุปโภค บริโภค ให้กับผู้ประสบภัย ตามจุดต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ 2 จัดส่งหรืออุปโภค บริโภค ให้กับผู้ประสบภัยตามคนที่ได้กำหนดไว้ 3 ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ที่กำหนดไว้	ปก. จังหวัดเกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด ประมงจังหวัด ปก. จังหวัด
(3) ฝ่ายจัดหาที่อยู่อาศัย	1 จัดหาที่อยู่อาศัยและจัดให้มีระบบสุขาภิบาลสำหรับผู้ประสบภัยอย่างเพียงพอ 2 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับที่พักอาศัยชั่วคราว ขอรับบริจาคสิ่งสิ่งจำเป็น จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ	นางสาวจังหวัดปัด สบ. ศูนย์ ปก. เขต ปก. จังหวัด
(4) ฝ่ายการแพทย์และพยาบาล	1 ให้ความรู้และพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย 2 ดำเนินผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล 3 เฝ้าระวังสถานที่รับบริการรักษาพยาบาลไว้ที่จังหวัดเมื่อได้รับการประสาน 4 เฝ้าระวังแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ ไว้ที่จังหวัดตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อรักษาผู้บาดเจ็บที่ส่งมาส่งโรงพยาบาล 5 พิจารณาให้พยาบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ประสบภัยตามอำนาจหน้าที่	สภ.สาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลและสถานีอนามัย ทุกแห่ง

ตัวอย่างที่ 6
ภารกิจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆ ในศูนย์อำนาจการกระจาย (ต่อ)

คณะกรรมการ	หน้าที่รับผิดชอบ	พหุอำนาจปฏิบัติ
(5) ฝ่ายขนส่ง	1 ดำเนินพิธีกรรมหรืออุปโลก บริโภคจากศูนย์ฯ โบสถ์ปฏิบัติประเพณี ในพิธีที่ต่าง ๆ 2 ดำเนินพิธีกรรม หรืออุปโลก บริโภคจากสถานที่อื่นที่วัด ไม้ธูปธูป 3 จัดเตรียมรถเพื่อขนถ่ายประชาชนและส่วนราชการไว้ให้พร้อม	ขนส่งจังหวัดปฎิบัติ อบจ. สำนักบริหารทางหลวงชนบท แขวงทางหลวงจังหวัด ปภ. จังหวัด
(6) ฝ่ายการโยธา	1 จัดแบบระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ทางระบาย ของคองกรีตต่าง ๆ ที่มีความ เพื่อใช้ทางการใช้การได้ในเบื้องต้น 2 ก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นการป้องกันมิรบกวนสาธารณชนที่เกี่ยว	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด นายก อบจ.ประจวบคีรีขันธ์ เมืองอินนิทวิศปภ.จังหวัด
(7) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ	1 ดำเนินการเพื่อหาของดีจากสถานที่อื่น ความเสียหายด้านเกษตร ฯฯ ตลอดจนความเสียหายฟื้นฟูบูรณะ 2 ระวังพื้นที่ที่ปะปนของสิ่งสกปรกจากประปาประปาที่มีให้รับความ เสียหายที่จัดการให้ทันเมื่อต้น 3 ระวังจัดทำโครงการฟื้นฟูบูรณะ เพื่อซ่อมแซมสิ่งสกปรกประปาประปาที่มี เสียหายด้านการประปาประปาฯ ให้ทันเมื่อต้นผู้ปกครองได้โดยเร็ว	ตามคำสั่งในตัวอย่างที่ 1
(8) ฝ่ายวิชาการ	1 รับผิดชอบด้านวิชาการในการบรรเทาและระงับภัยพิบัติ 2 รับผิดชอบด้านวิชาการเกี่ยวกับฝ่ายต่างๆ ในส่วนปฏิบัติการ	มหาวิทยาลัยและสถาบัน การศึกษาในจังหวัด ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
(9) ฝ่ายอื่น ๆ	จัดตั้งขึ้นตามสถานการณ์ผู้ดำเนินการศูนย์ฯ เช่น ความรับผิดชอบ ตามผู้ดำเนินการศูนย์ฯ ภายนอก	ตามความเหมาะสม
5 ส่วนติดตามและประเมินผล (แบ่งออกเป็นหลายส่วน ความ เหมาะสม)	รายงานผลการปฏิบัติ ให้ผู้ดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดทราบ หากว่าสถานการณ์เกินขีดความสามารถ	ผวจ. รรจ. อบจ. นครจังหวัดส่วนราชการต่างๆ ตามความเหมาะสม
6 ส่วนสนับสนุน	ให้การสนับสนุนด้านกำลังพล วัสดุพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์ วัสดุสถานที่ และอื่น ๆ ตลอดจนดำเนินการบรรเทาและระงับภัยที่เกี่ยว เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้ทันต่อเหตุการณ์และประสิทธิภาพสูงสุด	จังหวัดใกล้เคียงที่ไม่ได้ปะปนกับ หน่วยงานในจังหวัดจังหวัด กระทรวงมหาดไทยและ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่น ๆ ตามความจำเป็น
7 ศูนย์อำนาจการฯ (ส่วนเอก) แบ่งออกเป็นศูนย์ต่างๆ ตามความเหมาะสม	ประสานการปฏิบัติ โครงการสนับสนุนและดำเนินการอำนาจการป้องกัน บรรเทาภัยจากศูนย์ฯ ราชการ และอื่น ๆ ในพื้นที่ต่างๆ	จังหวัด อบจ. ท้องถิ่นส่วนราชการ จัดตั้งปฏิบัติที่ปะปนกับและ มีความพร้อมหรือมีความ เหมาะสม โดยที่กรมส่วน ราชการอื่น เป็นผู้ดำเนินการศูนย์ฯ ส่วนแยกต่างๆ

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

41

คู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คู่มือที่

2

การอพยพหนีภัย

การอพยพหนีภัย

การอพยพหนีภัยเป็นภารกิจที่สำคัญ และเป็นกลยุทธ์อันหนึ่งที่เหมาะสม และมีประสิทธิผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ โดยวิธีการลดผลกระทบความรุนแรงของภัยพิบัติต่อชุมชน กล่าวคือ เป็นภารกิจของการเคลื่อนย้ายประชาชนไปในที่ปลอดภัย รวมถึงการเคลื่อนย้ายกลับไปยังพื้นที่ที่ประสบภัยในภายหลังที่เหตุการณ์ได้ยุติและมีความปลอดภัยเป็นอย่างสูง การอพยพหนีภัยที่มีประสิทธิภาพ ควรจะต้องมีการวางแผน และปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด คู่มือที่ 2 ส่วนนี้มีวัตถุประสงค์ในการเสนอแนะแนวปฏิบัติเพื่อช่วยให้ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยสามารถวางแผนการอพยพหนีภัยพร้อมปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบตามหลักสากล

1. การวางแผนการอพยพหนีภัย

การอพยพหนีภัยถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่กำหนดไว้ในแผนอพยพหนีภัย ที่ซึ่งได้มีการประเมินความเสี่ยงภัยของชุมชนแล้วว่า เป็นภารกิจที่จำเป็นในกลยุทธ์การบริหารจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติ ในการวางแผนการอพยพหนีภัยต้องคำนึงถึงหลักการต่างๆ ดังนี้

- 1) หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจให้มีการอพยพ
- 2) โครงสร้างของการบริหารจัดการ
- 3) ภาระงานหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานตามโครงสร้าง 2)
- 4) แผนอพยพควรพัฒนาให้มีความยืดหยุ่นสูง
- 5) การเตือนภัยและระบบการติดต่อประสานงาน
- 6) ความสามารถในการเคลื่อนย้ายผู้คน
- 7) การจัดสวัสดิการให้กับผู้อพยพหนีภัยในทุกขั้นตอน
- 8) การฝึกซ้อมแผนอพยพหนีภัย

การอพยพหนีภัยโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การอพยพหนีภัยแบบทันที การอพยพหนีภัยแบบทันทีเป็นผลมาจากภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อทันที โดยแทบจะไม่มีเวลาเตรียมการใดๆ โดยเฉพาะการเตือนภัย ตัวอย่างเช่น แผ่นดินไหว อุบัติเหตุจากสารพิษ เครื่องบินตก ไฟไหม้ เป็นต้น

2) การอพยพหนีภัยแบบมีเวลาเตือน การอพยพหนีภัยแบบมีเวลาเตือน เป็นผลมาจากภัยพิบัติที่ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยยังคงมีเวลาในการเตรียมตัวหรือเตือนภัย ก่อนที่ภัยมาถึง ตัวอย่างเช่น อุทกภัย พายุไซร่อน พายุคลื่น เป็นต้น
 หนึ่ง แม้ว่า การอพยพหนีภัยจะมีความสำคัญมากต่อการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ในบางเหตุการณ์หรือบางภัยพิบัติ ประชาชนอาจไม่จำเป็นต้องอพยพเพียงแต่หลบอยู่ในพื้นที่พักอาศัยหรืออาคารสาธารณะ ที่มีมั่นคงแข็งแรง เช่น กรณีแผ่นดินไหว หรือสึนามิ ซึ่งเรียกการอพยพหนีภัยประเภทนี้ว่า "การอพยพอยู่กับที่"

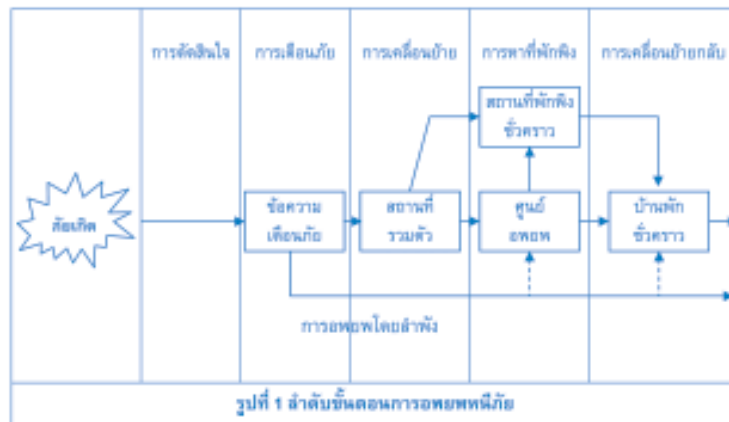
คู่มือที่

2

การอพยพหนีภัย
เป็นเหตุฉุกเฉิน

การอพยพหนีภัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (ดูรูปที่ 1)

- 1) การตัดสินใจเพื่อการอพยพ
- 2) การเตือนภัย
- 3) การเคลื่อนย้าย
- 4) การหาที่พักพิง
- 5) การเคลื่อนย้ายกลับ

แผนการอพยพหนีภัยควรประกอบไปด้วย เนื้อหาต่างๆ ดังนี้

- 1) อำนาจหน้าที่ในการวางแผน
การวางแผนการอพยพหนีภัยเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน
ที่ควรกำหนดไว้ในแผนแม่บทการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ
- 2) คณะกรรมการวางแผนอพยพหนีภัย
- 3) การกำหนดภาระงานต่างๆ ตามแผนฯ
 - วัตถุประสงค์ของแผนฯ
 - การกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพ
 - การใช้ทรัพยากร
 - การบริหารแผนฯ
- 4) ข้อตกลงร่วมกันในแผนฯแผนอพยพที่เขียนขึ้นโดยข้อตกลง
ร่วมกัน ควรจัดพิมพ์และแจกจ่ายไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน
- 5) การทดสอบแผนฯหลังจากมีการเขียนแผนฯ ตามข้อตกลง
ร่วมกันจะต้องมีการทดสอบแผนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบอุปสรรค
ปัญหาที่เกิดขึ้น
- 6) การทบทวนแผนฯแผนอพยพควรจะมีการทบทวนและทำ
ให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ
ที่จะเกิดขึ้น

2. ข้อควรพิจารณาในการวางแผนการอพยพ

1) การตัดสินใจในการอพยพ เวลาและข้อมูลเป็นตัวแปรที่สำคัญในการ
ตัดสินใจเพื่อการอพยพถ้าตัดสินใจเร็วเกินไป และภัยพิบัติไม่เกิดขึ้น ชุมชนที่อพยพ
ก็เกิดแนวคิดไม่เชื่อในข้อมูลข่าวสาร และยังทำให้เสียโอกาสและเวลาในการประกอบ
อาชีพในทางกลับกันถ้าการตัดสินใจล่าช้าไปชุมชนอาจจะต้องทำการอพยพภายใต้
ความเสี่ยงที่สูงขึ้น หรืออาจจะต้องหลบอยู่ในอาคารพิทักษ์ของตนเอง
โดยยอมรับกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

2) อำนาจหน้าที่ในการบังคับให้อพยพหนีภัย การวางแผนอพยพ
หนีภัย ต้องกำหนดให้มีหน่วยงานภายใต้กฎหมายหรือระเบียบที่สามารถบังคับให้

ประชาชนอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยได้ จากพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 มาตราที่ 28 และ 29 ได้ให้อำนาจสั่งอพยพแก่ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) รองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ปลัดกระทรวงมหาดไทย) ผู้อำนวยการกลาง (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ผู้อำนวยการท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศบาลเมืองพัทยา) และเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมาย

3) ความตระหนักรู้และการศึกษาของชุมชน ความตระหนักรู้และการศึกษาของชุมชน เกี่ยวกับภัยคุกคามจากภัยพิบัติ มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของแผนอพยพหนีภัย ดังนั้น โครงการต่างๆครอบคลุมข้อมูลข่าวสารด้านภัยพิบัติ การปฏิบัติตนเองภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน ความเข้าใจในแผนอพยพ จำเป็นต้องถ่ายทอดไปยังชุมชน โดยเฉพาะในช่วงก่อนการเกิดภัยพิบัติ ประจำปีเช่น อุทกภัย พายุ เป็นต้น

4) การอพยพด้วยตนเอง จากประสบการณ์ในการจัดการภัยพิบัติที่ผ่านมา พบว่า ในกรณีที่กำลังเกิดภัยพิบัติ ประชาชนส่วนใหญ่มักจะทำการอพยพด้วยตนเอง กล่าวคือ มักจะตัดสินใจและใช้วิธีการที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมที่สุด สถานการณ์เช่นนี้อาจทำให้การอพยพหนีภัยไม่เป็นไปตามแผนอพยพ ดังนั้นจึงควรกำหนดรูปแบบ หรือเส้นทางการอพยพด้วยตนเองสำหรับชุมชนบางกลุ่ม

5) ความเสี่ยงสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในการอพยพหนีภัยเจ้าหน้าที่ต่างๆอาจมีความเสี่ยงสูงในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่เตือนภัยที่เคาะประตูตามบ้านเรือนประชาชน ดังนั้นแผนอพยพหนีภัยจึงต้องกำหนดหรือคำนึงถึงการลดความเสี่ยงต่อผู้ปฏิบัติงานด้วย

6) ความปลอดภัยในทรัพย์สินผู้ประสบภัย การยอมรับหรือเชื่อมั่นในมาตรการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้อพยพหนีภัย เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการตัดสินใจของประชาชนในการอพยพ ดังนั้นมาตรการดังกล่าวจึงต้องเน้นย้ำให้ชุมชนรับทราบโดยทั่วกัน

7) การควบคุม ประสานงาน ระหว่างหน่วยงานและสื่อมวลชน การอพยพหนีภัยทุกขั้นตอนจะดำเนินไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพต่อเมื่อมี

การประสานงานเป็นอย่างดี ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการอพยพ ซึ่งควรกำหนดไว้ในแผนอพยพนอกจากนี้การประสานงานกับสื่อมวลชน ควรจะมีหน่วยงานที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นมืออาชีพ เนื่องจากข้อมูลข่าวสารในยามเกิดภัยพิบัติจะต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย

8) ความต้องการดูแลเป็นพิเศษสำหรับกลุ่มคน สำหรับกลุ่มคนเฉพาะที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เช่น กลุ่มผู้พิการ กลุ่มคนชรา กลุ่มเด็กเล็ก เป็นต้น ที่ไม่สามารถช่วยตัวเอง ควรกำหนดหน่วยงานและมาตรการให้ความช่วยเหลือไว้ในแผนการอพยพหนีภัย

9) การบริหารเวลาในการอพยพ ในกรณีของการอพยพที่ครอบคลุมประชาชนทั้งชุมชน หรือหมู่บ้าน ควรมีการประมาณการเวลาของการอพยพแต่ละขั้นตอนไว้ในแผนอพยพ รวมทั้งเวลาในการเคาะประตูตามบ้านเรือนของประชาชน การจัดการด้านยานพาหนะที่มีความจำเป็นต้องใช้ให้เหมาะสมกับขนาดชุมชน เช่น เส้นทางบางแห่งอาจไม่สามารถนำรถยนต์เข้าไปได้ หรือบางเส้นทางอาจเป็นคอคอดควรมีการวางแผนล่วงหน้า

3. ลำดับการอพยพหนีภัย

3.1 การตัดสินใจในการอพยพ

การตัดสินใจในการอพยพ เป็นขั้นตอนแรกของการอพยพ ซึ่งบางครั้งต้องการข้อมูลการวิเคราะห์เชิงลึก และสลับซับซ้อน การสั่งการอพยพควรกำหนดบทบาท และความรับผิดชอบของหน่วยงานไว้ในแผนอพยพซึ่งมีข้อควรพิจารณาดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความอ่อนแอต่อภัยพิบัติบางประเภทของชุมชน อาจชี้ให้เห็นว่าการหลบอยู่ในอาคารหรือในบ้านตนเอง จะเป็นการปลอดภัยที่สุด เช่น กรณีภัยพิบัติจากสารเคมีรั่วไหล แผ่นดินไหว เป็นต้น ดังนั้นกลยุทธ์ดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับระดับความมั่นคง ปลอดภัยของอาคารรวมทั้งความตระหนักของชุมชนในการลดความล่อแหลมต่อภัยพิบัติ

2) ในหลักการอพยพ ควรพิจารณาให้ครอบคลุมความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ยังคงเหลืออยู่

3) เวลาที่มีอยู่ก่อนการเกิดภัยพิบัติ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการอพยพ กล่าวคือ ในกรณีที่มีเวลาในการเตือนภัย ความเสี่ยงก็จะลดลงในระหว่างการอพยพในทางกลับกัน ถ้าเวลาไม่มีเพียงพอการอพยพก็จะเปลี่ยนเป็นการช่วยชีวิต เนื่องจากชุมชนได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติแล้ว

4) การอพยพหนีภัยเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลา และใช้ทรัพยากร ในกรณีมีจำนวนผู้อพยพมาก เวลาและทรัพยากรก็จะสิ้นเปลืองมากตามไปด้วย การเคลื่อนย้ายผู้อพยพจำนวนมาก อาจก่อให้เกิดความแออัดของการจราจร ถ้าไม่มีการวางแผนการจัดการที่ดี

5) ความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน มีความสำคัญและจำเป็นต้องจัดสวัสดิการให้เหมาะสม ในกรณีที่พื้นที่ประสบภัยเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน จำเป็นต้องหามาตรการอื่นในการเตือนประชาชนแทนการเคาะประตูตามบ้านเรือน

6) ความต้องการที่พักพิงชั่วคราว การอพยพสำหรับประชาชนที่มีถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ประสบภัย กับประชาชนที่ไม่ใช่เป็นคนท้องถิ่น มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สำหรับกลุ่มคนประเภทแรก อาจจำเป็นต้องมีที่พักพิงชั่วคราวก่อนการย้ายกลับ สำหรับกลุ่มคนประเภทที่ 2 ไม่จำเป็นต้องมีที่พักพิงชั่วคราว เพราะสามารถเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยกลับสู่ลำเนา นอกเขตภัยพิบัติได้

7) การชักชวนแผนอพยพหนีภัย การสร้างความตระหนักและองค์ความรู้ให้กับชุมชน ช่วยเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจเพื่อการอพยพหนีภัย

3.2 การเตือนภัยเพื่อการอพยพ

การเตือนภัยเป็นขั้นตอนที่ 2 ของการอพยพหนีภัย ซึ่งประกอบไปด้วย การส่งข้อมูลข่าวสารในรูปแบบของข้อแนะนำต่าง ๆ การเตือนภัยเพื่อการอพยพจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการที่ใช้ ซึ่งหน่วยงานทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเตือนภัย (ชุมชน สื่อสาร มวลชน หน่วยบริการฉุกเฉิน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และ NGO) ต้องทำความเข้าใจในบทบาทภารกิจของตนเอง โดยทั่วไปหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่จำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจนในขั้นตอนการเตือนภัย ประกอบด้วย

- 1) หน่วยงานใด มีหน้าที่ในการประกาศเตือนภัย
- 2) หน่วยงานใด รับผิดชอบในเนื้อหาของการเตือนภัย

3) หน่วยงานได้รับผิดชอบในการจัดหาเครื่องมือในการสื่อสาร
เดือนกุมภาพันธ์

4) หน่วยงานใด รับผิดชอบการต่อความต้องการของกลุ่ม
เป้าหมายเฉพาะ

การเดือนกุมภาพันธ์จะต้องมีข้อมูลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย โดยควรประกาศโดย
หน่วยงานที่มีอำนาจและมีความน่าเชื่อถือ มีศูนย์กลางประสานงานและการติดต่อ
ที่ชัดเจน ซึ่งมีข้อควรพิจารณาดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายการเดือนกุมภาพันธ์จะได้รับการ
ตอบสนอง จากประชาชนโดยหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ

2) ความถูกต้อง ความชัดเจน ความสม่ำเสมอจะช่วยให้ประชาชน
เข้าใจง่าย และเชื่อถือข้อมูลที่ประกาศออกไป

3) ข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ ควรชี้ให้เห็นพื้นที่ประสบภัย หรือพื้นที่ที่อาจจะ
ได้รับผลกระทบในอนาคต

4) การส่งข้อมูลข่าวสารการเดือนกุมภาพันธ์ควรใช้วิธีหลากหลาย
ผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
มากที่สุด การออกกระจายเสียงทางวิทยุ การถ่ายทอดทางโทรทัศน์ อาจจะเหมาะสม
กับกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ ในขณะที่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ อาจจำเป็นต้องใช้วิธีการ
โทรศัพท์ แฟกซ์ วิทยุสื่อสาร การเคาะประตูตามบ้าน การใช้ผู้นำชุมชน เป็นต้น

5) ข้อมูลข่าวสารสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (ผู้พิการ ผู้สูงอายุ
เด็กเล็กหรือนักท่องเที่ยว) สถานที่ที่เป็นเป้าหมายเฉพาะ (โรงเรียน โรงพยาบาล
เรือนจำ วัดหรือโบสถ์ เป็นต้น) อาจต้องพิจารณาความเหมาะสม เช่น ภาษาที่ใช้
เวลาที่เดือนกุมภาพันธ์ล่วงหน้า เป็นต้น โดยทั่วไปข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์จะประกอบด้วย
หน่วยงานที่ต้องประกาศ วันเวลาที่ประกาศ พื้นที่ที่ได้รับความเสียหายหรือคาดว่าจะ
ได้รับความเสียหาย มาตรการในการลดผลกระทบที่กำลังดำเนินการ เวลาในการออก
ประกาศเดือนครั้งหน้า หรือ เป็นการประกาศเดือนครั้งสุดท้าย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ
สำหรับผู้ฟัง (เช่น ให้อพยพหรืออยู่ในอาคาร ของใช้ติดตัวในกรณีที่ต้องอพยพ
การติดตามข่าวสารทางวิทยุ โทรทัศน์การใช้เส้นทางอพยพการดูแลรักษาความ
ปลอดภัยในทรัพย์สิน)

3.3 การเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ที่ได้รับความเสี่ยง

การเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ประสบภัย หรือ พื้นที่ที่อาจจะได้รับผลกระทบ เป็นขั้นตอนที่ 3 ของการอพยพหนีภัย การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเคลื่อนย้ายประชาชน จึงควรกำหนดให้ชัดเจนใน แผนการอพยพ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

- 1) การจัดลำดับชุมชนที่ต้องเคลื่อนย้าย เพื่อป้องกันความแออัด
- 2) ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการเคลื่อนย้าย (ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร)
- 3) เส้นทางเคลื่อนย้ายควรกำหนดให้ชัดเจน
- 4) พื้นที่รวมตัวชั่วคราว อาจจำเป็นต้องจัดหาไว้ก่อนการเคลื่อนย้ายไปยังศูนย์ผู้อพยพ โดยทั่วไปพื้นที่นี้มักจะอยู่ใกล้ๆ กับศูนย์ผู้อพยพ มีการลงทะเบียนและแจกจ่ายสิ่งของจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีพ

3.4 สถานที่อพยพ

สถานที่อพยพ หรือสถานที่พักพิงชั่วคราว อาจจะเป็นพื้นที่รวมตัวชั่วคราวที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้อพยพ หรืออาจจะเป็นศูนย์อพยพ ซึ่งควรเป็นที่รู้จักและเข้าถึงได้ง่าย มีการบริหารจัดการภายในศูนย์ รวมถึงงานบริการต่าง ๆ แก่ผู้อพยพ ซึ่งมีข้อพิจารณา ดังนี้

- 1) ความจุในการรับจำนวนผู้อพยพ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก (น้ำอุปโภคบริโภค ไฟฟ้า การติดต่อสื่อสาร ระบบสุขาภิบาล)
- 2) การสนับสนุนด้านการรักษาพยาบาล
- 3) ความปลอดภัยของสถานที่
- 4) การบริหารด้านการขนส่ง
- 5) การบริหารด้านโภชนาการ
- 6) การลงทะเบียน
- 7) การบริการด้านที่ปรึกษาในการฝึกอาชีพ

โดยทั่วไปศูนย์อพยพ จะใช้เป็นที่พักพิงชั่วคราว ในระยะสั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการปิดศูนย์อพยพ บ้านพักชั่วคราว จึงมีความจำเป็น ซึ่งสามารถอยู่อาศัยได้ใน

เวลานานกว่าส่วนการเคลื่อนย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม บ้านพักชั่วคราวมักจะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดการ

3.5 การเคลื่อนย้ายกลับ

ก่อนการเคลื่อนย้ายกลับ ต้องทำการประเมินพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายก่อน เพื่อให้มั่นใจว่า การเคลื่อนย้ายกลับ จะไม่เกิดภัยอันตรายขึ้นอีกรวมทั้งระบบการบริการสาธารณะ/โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ยังคงใช้ประโยชน์ได้คงเดิม นอกจากนี้ ต้องทำการตรวจสอบสภาพร่างกาย และจิตใจของผู้อพยพ เนื่องจากสภาพบ้านเรือนที่เสียหาย ผู้อพยพจึงอาจมีความรู้สึกที่ไม่อยากกลับ หรืออยากหาที่ทำกินแห่งใหม่

4. การจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติสำหรับชุมชน

ในการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติสำหรับชุมชน ซึ่งจะประกอบด้วย การเตรียมความพร้อม และการอพยพหนีภัยควรมีการจัดทำไว้ทุกชุมชน ซึ่งท้องถิ่นหรือชุมชนควรเป็นผู้จัดทำด้วยตนเอง เนื่องจากมีความรู้ เข้าใจในสภาพพื้นที่และข้อมูลต่างๆ ของชุมชน โดยภาคีรัฐบาล จังหวัด และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะเป็นฝ่ายสนับสนุนทางด้านวิชาการโดยทั่วไปแผนอพยพหนีภัยสำหรับชุมชนควรประกอบไปด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) อ่างถึง
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) ข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน/ชุมชน
 - (1) ที่ตั้งและอาณาเขต
 - (2) ประชากร
 - (3) การประกอบอาชีพ
- 4) สถานการณ์ภัยพิบัติ

- 5) นโยบายและหลักการปฏิบัติ และการเตรียมการเกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภค
- 6) การปฏิบัติก่อนเกิดภัย
 - (1) การกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย
 - (2) การกำหนดพื้นที่ปลอดภัย
 - (3) การกำหนดเส้นทางอพยพ (Evacuation Routes)
 - (4) การจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มเสี่ยง (ผู้ป่วย ผู้พิการ คนชรา และเด็ก)
 - (5) การจัดตั้งหน่วยดำเนินการอพยพและการเตรียมการเกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภค
 - (6) การจัดเตรียมยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์
 - (7) ระบบการติดต่อสื่อสาร
 - (8) การวางแผนกำหนดขั้นตอน วิธีการอพยพ
 - (9) การจัดประชุม อบรมให้ความรู้ในการอพยพและการช่วยเหลือตนเอง
 - (10) การจัดให้มีการฝึกซ้อมตามขั้นตอนการอพยพ
 - (11) การเผื่อระวังภัยพิบัติประเด็นอื่นๆ
- 7) การปฏิบัติขณะเกิดภัย
 - (1) การแจ้งเตือนภัยพิบัติ
 - (2) การเตรียมการอพยพ
 - (3) การอพยพ
 - (4) การจัดระเบียบสถานที่อพยพและการอำนวยความสะดวกความปลอดภัย
 - (5) การดูแลความปลอดภัยบ้านเรือนของผู้อพยพ
 - (6) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้อพยพการปฐมพยาบาล การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ และการประกอบเลี้ยงอาหารแก่ผู้ประสบภัยและผู้เข้าให้ความช่วยเหลือ
 - (7) การแจ้งความเคลื่อนไหวของสถานการณ์

คู่มือที่

2

การอพยพและ
ช่วยเหลือตนเอง

8) การปฏิบัติภายหลังเกิดภัย

- (1) การอพยพกลับ
- (2) การจัดตั้งศูนย์บรรเทาทุกข์หมู่บ้าน

ภาคผนวกของแผน

- 1) ส่วนราชการ/หน่วยงานที่ตั้งอยู่บริเวณหมู่บ้าน/ชุมชน
- 2) ส่วนราชการ หน่วยงานที่ตั้งอยู่ ณ ตำบลใกล้เคียง
- 3) บัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้หมู่บ้าน/ชุมชน ข้อมูล ณ วันที่.....
- 4) รายชื่อคณะกรรมการป้องกันภัยของหมู่บ้าน/ชุมชน
- 5) รายชื่อคณะกรรมการย่อย (ฝ่ายปฏิบัติการ) ของหมู่บ้าน/ชุมชน
 - (1) คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์
 - (2) คณะกรรมการฝ่ายกู้ภัยและช่วยชีวิต
 - (3) คณะกรรมการฝ่ายประกอบอาหารและน้ำดื่ม (จัดเลี้ยง)
 - (4) คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ
 - (5) คณะกรรมการฝ่ายเฝ้าระวังเหตุ
 - (6) คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุข
 - (7) คณะกรรมการฝ่ายอพยพและหนีภัย
 - (8) คณะกรรมการฝ่ายรักษาความปลอดภัย
- 6) แผนผังการสื่อสารภายในหมู่บ้าน/ชุมชน
- 7) บัญชีรายชื่อบุคคลกลุ่มเสี่ยง หมู่บ้าน/ชุมชน สํารวจ ณ วันที่
- 8) แผนผังระบบเตือนภัยพื้นฐานประจำหมู่บ้าน/ชุมชน

สำหรับตัวอย่างและรายละเอียดของแผนเตรียมความพร้อมรับมือ อุทกภัยสำหรับชุมชนได้จัดทำไว้ในภาคผนวกของคู่มือที่ 2 นี้ โดยปรับปรุง จากแผนเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติจากคลื่นยักษ์สึนามิ บ้านทับละมุ หมู่ที่ 5 ตำบลลำแก่น อำเภอกท้ายเหมืองจังหวัดพังงาที่จัดทำโดยคณะกรรมการ จัดการภัยพิบัติหมู่บ้านทับละมุ ในเดือนมีนาคม 2549 หากหมู่บ้านหรือชุมชนใดจะ

นำไปประยุกต์ใช้กับภัยพิบัติอื่น ๆ สามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

5. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการอพยพหนีภัย

การอพยพหนีภัยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังแสดงในรูปที่ 1 ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 และแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 ดังตารางที่ 1

คู่มือที่

2

การอพยพหนีภัย
เป็นแผนอพยพ

ตารางที่ 1 แผนปฏิบัติในการจัดการอพยพหนีภัย

ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงาน
1	<p>การตัดสินใจเพื่อการอพยพ</p> <p>ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จัดทำระบบการรวมงานข่าวการพยากรณ์อากาศ ค่าเตือน การพยากรณ์ระดับน้ำฝน ระดับน้ำท่า ปริมาณการไหลของน้ำ โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรธรณี กรมประชาสัมพันธ์ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทัพเรือ นอกจากนี้ให้ทำการติดตั้งระบบอุปกรณ์เตือนภัย เครื่องวัดปริมาณน้ำฝนในพื้นที่เสี่ยงภัย พร้อมจัดตั้งอาสาสมัครแจ้งเตือนภัยเป็นผู้นับถือข้อมูลน้ำฝน และเผื่อระวังภัยในช่วงวิกฤตตลอดเวลา โดยประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมชลประทาน กรมทรัพยากรธรณี กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>ทั้งนี้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับดังกล่าวข้างต้นให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ ทำการตัดสินใจว่า สมควรให้มีการอพยพประชาชนหรือไม่ โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนเป็นที่ตั้ง และควรระมัดระวังมิให้เกิดผลเสียหายทางด้านจิตวิทยาของชน</p>	<p>กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ และหน่วยราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>
2	<p>การเตือนภัย</p> <p>ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ แจ้งเตือนภัยประชาชน ชาวเรือ ผู้อาศัยริมชายฝั่งทะเล ริมแม่น้ำ พื้นที่เสี่ยงวาตภัย และน้ำป่าไหลหลาก ให้ระมัดระวังอันตราย รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านการอพยพประชาชน เพื่อให้สามารถปฏิบัติการได้ทันทีที่จำเป็น</p>	<p>กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่</p>

ตารางที่ 1 แผนปฏิบัติในการจัดการอพยพหนีภัย (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงาน
3	<p>การเคลื่อนย้ายผู้อพยพ</p> <p>ในกรณีที่ต้องดำเนินการเคลื่อนย้ายประชาชน ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ และส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจต่างๆ เตรียมเครื่องมือ เครื่องใช้ สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ รถยนต์บรรทุก เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล เครื่องมือ เครื่องใช้ในการกู้ภัย กระสอบทราย เต็นท์ น้ำดื่ม เพื่อเคลื่อนย้ายไปไว้ในกรณีเกิดภัย</p>	กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ และส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจต่างๆ
4	<p>การหาที่พักพิง</p> <p>ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ จัดให้มีสถานที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน และเจ้าหน้าที่ โดยการอพยพประชาชน และส่วนราชการออกจากพื้นที่อันตราย ให้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ให้พิจารณาจัดระดมให้ที่พักพิงโดยหาทางด้านจิตวิทยามวลชนด้วย</p>	กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่
5	<p>การเคลื่อนย้ายกลับ</p> <p>เมื่อสถานการณ์ของสาธารณภัยได้กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ให้ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ ออกคำสั่งปฏิบัติการปฏิบัติตน และเมื่อพิจารณาโดยรอบคอบจากข้อมูลสถานการณ์ว่าสงบ เห็นว่ามีความปลอดภัยจึงทำการประสานงานไปยังส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจอื่นๆ เพื่อทำการขนย้ายประชาชนกลับที่ตั้งเดิม พร้อมมอบหมายภารกิจการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะตั้งสาธารณูปโภคประโยชน์ที่เสียหาย ให้แก่จังหวัด และส่วนราชการที่รับผิดชอบ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป</p>	กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คู่มือที่

2

ภาคผนวก

คู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

56

ตัวอย่าง

แผนเตรียมพร้อมรับมืออุทกภัยสำหรับชุมชน
บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....

คณะกรรมการจัดการภัยพิบัติบ้าน.....หมู่ที่.....
เดือน.....พ.ศ.

ที่มา :
แผนเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติจากคลื่นยักษ์สึนามิ
บ้านทับละมุ หมู่ที่ 5 ตำบลลำแก่น
อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
จัดทำโดย :
คณะกรรมการจัดการภัยพิบัติ หมู่บ้านทับละมุ (มีนาคม 2549)

แผนเตรียมความพร้อมรับมืออุทกภัยสำหรับชุมชน

1. อ้างอิง

- 1.1 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550
- 1.2 แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548
- 1.3 แผนป้องกันภัยพลเรือนจังหวัด.....
- 1.4 แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัย วาดภัย และดินถล่ม พ.ศ. จังหวัด.....
- 1.5.....

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของประชาชน หน่วยอพยพ และคณะกรรมการจัดการภัยพิบัติบ้าน.....หมู่.....ในการรับมือภัยจากอุทกภัย
- 2.2 เพื่อให้การอพยพหนีภัยจากอุทกภัยของบ้าน.....หมู่.....เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่มีความสับสนในการปฏิบัติ
- 2.3 เพื่อให้สามารถรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบ้าน.....หมู่.....ทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อมูลพื้นฐานบ้าน.....หมู่.....

3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล.....มีเนื้อที่ประมาณ.....ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือติดต่อกับ.....
- ทิศใต้ติดต่อกับ.....
- ทิศตะวันออกติดต่อกับ.....
- ทิศตะวันตกติดต่อกับ.....

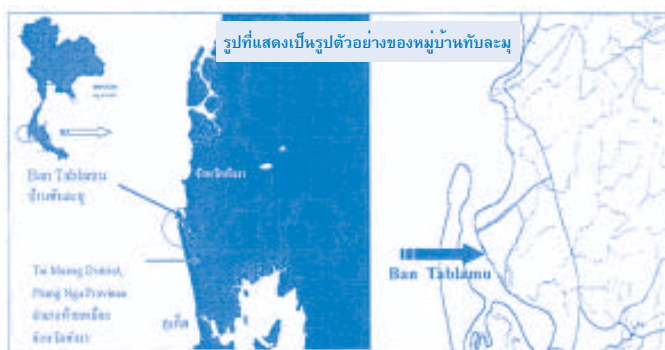
ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

3.2 ประชากร

ประชากรในบ้าน...../หมู่.....ประกอบด้วยชุมชนชาวไทย
ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ.....เป็นหลัก

จากข้อมูลแผนพัฒนาดำบลสามปี องค์การบริหารส่วนตำบล.....
บ้าน.....มีประชากรชาวไทยรวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน ไทย รวม.....คน
แยกเป็นชาย.....คน หญิง.....คน

ภาพที่ 3.1 แสดงตำแหน่งบ้าน.....หมู่..... ภาพที่ 3.2 สภาพภูมิศาสตร์ของบ้าน.....หมู่.....

3.3 การประกอบอาชีพ

ประชากรกว่าร้อยละ.....ของชุมชนหมู่บ้าน.....ประกอบอาชีพ
.....ทั้งนี้เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกอาชีพอื่น ๆ
ที่พบในหมู่บ้านคือ.....และ..... เป็นต้น

4. สถานการณ์อุทกภัย

บ้าน.....เป็นหนึ่งในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์อุทกภัย
เมื่อวันที่..... มีผู้เสียชีวิตรวม.....คน สูญหาย จำนวน.....คน
บ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง จำนวน.....หลังคาเรือน บ้านเรือนชำรุดเสียหาย
จำนวน.....หลังคาเรือน และทรัพย์สินของประชาชนถูกน้ำท่วมเสียหาย
อีกเป็นจำนวนมากซึ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ของบ้าน.....หมู่.....จะเป็น.....
.....(อธิบายถึงลักษณะภูมิประเทศ).....

สภาพข้อเท็จจริงที่เป็นความเสี่ยงอุทกภัยอีกประการหนึ่งของชุมชนหมู่บ้าน.....คือการใช้เส้นทางที่นำไปสู่จุดที่สูงจากแม่น้ำ.....เพียงเส้นเดียวคือถนนที่ตัดจากทางหลวงหมายเลข.....เข้าไปสู่พื้นที่พื้นน้ำ.....และถนนสายนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณที่เสี่ยงต่ออุทกภัยที่น้ำท่วมถึง

ภาพที่ 3.1 แสดงแผนที่สังเขปหมู่บ้าน.....ในสภาวะปกติ และภาพที่ 3.2 แสดงพื้นที่บริเวณหมู่บ้านที่น้ำท่วมถึงจากเหตุการณ์อุทกภัยในกรณีต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนว่าพื้นที่กว่าร้อยละ.....ของหมู่บ้านเป็นพื้นที่เสี่ยงต่ออุทกภัยโดยมีบริเวณที่ปลอดภัยอยู่บริเวณ.....ของหมู่บ้านและพื้นที่บริเวณทิศ.....ของหมู่บ้านเท่านั้นซึ่งจะมีอาณาเขตติดต่อกับ.....ไม่สามารถใช้เป็นเส้นทางอพยพไปสู่จุดที่สูงและปลอดภัยบริเวณ.....ได้

ภาพที่ 4.2 แสดงบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ภาพที่ 4.2 แสดงบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย

5. นโยบายและหลักการปฏิบัติ

5.1 ให้สมาชิกชุมชนทุกคนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจากอุทกภัย

5.2 การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานทั้งภาครัฐราชการ หน่วยงานเอกชน บริษัทห้างร้าน องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยทหาร สถานีตำรวจ โรงเรียน เป็นต้น

5.3 ให้ยึดถือเสมอว่าอุทกภัยเป็นภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อดังนั้นจึงต้องมีความตระหนักและปฏิบัติตามแผนฉบับนี้อย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

5.4 คณะกรรมการการจัดการภัยพิบัติบ้าน.....มีหน้าที่ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแผนให้มีความเป็นปัจจุบัน ปีละ 1 ครั้ง

5.5 ในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการอุทกภัยของหมู่บ้านทุกครั้ง ควรแจ้งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ..... โดยผ่านองค์การบริหารส่วนตำบล.....ทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการประสานงาน และเป็นการบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ อีกทั้งจะได้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติให้กับชุมชนเสี่ยงอุทกภัยแห่งอื่นๆ ด้วย

6. การปฏิบัติก่อนเกิดภัย

6.1 การกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย

เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการภัยพิบัติของหมู่บ้าน ในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย(อุทกภัย วาดภัย อัคคีภัย ฯลฯ) โดยใช้ข้อมูลจาก (หน่วยงานราชการหรือผลการศึกษาอื่นๆ)..... เป็นข้อมูลเบื้องต้น และปรับปรุงให้ตรงกับข้อเท็จจริงตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อเวลาผ่านไปสถานการณ์ และปัจจัยทางธรรมชาติก็จะแปรเปลี่ยนไปเช่นเดียวกัน

เมื่อได้มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ว ควรมีการแจ้งประชาสัมพันธ์ให้กับสมาชิกทุกคนทราบ ผ่านทางหอกระจายข่าวหมู่บ้าน โปสเตอร์ แผ่นพับ เอกสาร หรือสื่ออย่างอื่นที่เหมาะสม

จากข้อมูล.....(หน่วยงานราชการหรือผลการศึกษาอื่นๆ)..... ได้ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยที่บ้าน.....หมู่.....ตามรายละเอียดในภาพที่ 4.2 โดยพื้นที่ที่อันตรายที่สุดอยู่บริเวณ.....

6.2 การกำหนดพื้นที่ปลอดภัย

เมื่อใช้เหตุการณ์สมมุติจาก.....(หน่วยงานราชการ/ผลการศึกษาอื่นๆ).....เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสามารถแบ่งพื้นที่ปลอดภัย (Safe Areas) หรือพื้นที่พื้นน้ำของบ้าน.....หมู่.....จากอุทกภัย คือ..... (ใช้สัญลักษณ์พื้นที่ปลอดภัยด้วยกากบาท) ดังนี้

ภาพท 6.1 พนทปลอดภัยของบาน.....หมุ..... ภาพท 6.2 พนทพนาของบาน.....หมุ.....

6.3 การกำหนดเส้นทางอพยพ (Evacuation Routes)

หากเกิดอุทกภัยขึ้น ชุมชนบ้าน.....สามารถเลือกใช้เส้นทางใกล้บ้านของตนเองในการอพยพสู่พื้นที่ปลอดภัยที่ได้กำหนดไว้โดยให้หลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางทุกเส้นทางที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมถึง เพื่อความสะดวกในการดำเนินการอพยพ จึงได้แบ่งเส้นทางอพยพออกเป็น.....เส้นทางดังนี้

เส้นทางอพยพที่ 1 สำหรับสมาชิกชุมชนที่อยู่บริเวณ.....

เส้นทางอพยพที่ 2 สำหรับสมาชิกชุมชนที่อยู่บริเวณ.....

(ควรมีรูปประกอบ)

เส้นทางอพยพที่ 3 สำหรับชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณ.....

(ควรมีรูปประกอบ)

เส้นทางอพยพที่ 4 สำหรับชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณ.....

(ควรมีรูปประกอบ)

6.4 การจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มเสี่ยง (ผู้ป่วย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็ก)

ให้คณะกรรมการฝ่ายอพยพและหนีภัย ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อของ

บุคคลกลุ่มเสี่ยง ซึ่งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เมื่อเกิดภัยพิบัติ คนพิการ และผู้สูงอายุ จากนั้นให้จัดทำแผนที่บอกตำแหน่งที่อยู่ของบุคคลกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้แล้วแจ้งให้หน่วยอพยพและประธานกรรมการจัดการภัยพิบัติหมู่บ้านทราบเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการอพยพ

บัญชีรายชื่อและตำแหน่งกลุ่มเสี่ยงของหมู่บ้าน (สำรวจข้อมูล ณ วันที่.....) ปรากฏตามภาคผนวก แนบท้ายแผนฉบับนี้

6.5 การจัดตั้งหน่วยดำเนินการอพยพ

ให้คณะกรรมการฝ่ายอพยพและหนีภัยทุกคน (ตามรายละเอียดในภาคผนวก) เป็นหน่วยอพยพหลักของหมู่บ้าน โดยมีคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายรักษาความปลอดภัย และฝ่ายประกอบอาหารและเครื่องดื่ม (จัดเลี้ยง) เป็นหน่วยสนับสนุน มีหน้าที่ในการจัดทำเส้นทางอพยพ การจัดหาสถานที่ปลอดภัย การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเส้นทางและสถานที่อพยพ การติดตั้งป้ายบอกเส้นทางและแผนที่เส้นทางอพยพให้สมาชิกชุมชนได้รับทราบ การประสานงานกับประธานกรรมการจัดการภัยพิบัติหมู่บ้าน เพื่อประสานงานหน่วยงานภายนอกหมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือหากสถานการณ์ฉุกเฉินขีดความสามารถของหมู่บ้านในการรับมือ

โดยเจ้าหน้าที่หน่วยอพยพทั้งหน่วยหลักและหน่วยสนับสนุนจะต้องศึกษา อบรม ฝึกซ้อมการอพยพ การใช้งานเครื่องมือช่วยในการอพยพ เช่น เปลขนผู้บาดเจ็บ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดให้น้อยที่สุดหากเกิดสถานการณ์จริง โดยอาจขอรับการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หรือศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต หรือหน่วยงานอื่น ๆ

6.6 การจัดเตรียมยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์

ให้มีการจัดทำบัญชียานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการอพยพ การช่วยเหลือ การค้นหาและช่วยชีวิตที่อยู่ในหมู่บ้าน และบริเวณใกล้เคียง โดยคณะกรรมการฝ่ายกู้ภัยและช่วยชีวิตเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ เป็นผู้สนับสนุน และให้มีการปรับปรุงบัญชีอุปกรณ์เหล่านี้ให้เป็นปัจจุบัน

และนำไปบรรจุไว้ในแผนเฉพาะกิจด้วย

ข้อมูลบัญชีเครื่องมืออุปกรณ์ (ข้อมูล ณ วันที่.....)
บ้าน.....หมู่.....ในภาคผนวกท้ายเอกสารฉบับนี้

อนึ่งนอกจากการจัดเตรียมยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ของชุมชนแล้ว
ประชาชนทุกคนควรจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ส่วนตัวยามฉุกเฉิน ดังนี้

อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในยามฉุกเฉินที่ควรเก็บรวบรวมไว้ให้
สะดวกยามอพยพหนีภัย

ลำดับที่	อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้
1	บัตรประจำตัวประชาชน
2	ทะเบียนบ้าน
3	ใบขับขี่รถยนต์
4	สำเนาทะเบียนรถยนต์ จักรยานยนต์
5	วิทยุกระเป่าหิ้ว และถ่านไฟไหม้สำรอง
6	ไฟฉาย และถ่านไฟไหม้สำรอง
7	พินแห้งสำหรับหุงต้มอาหาร หม้อข้าว งานขาม ช้อน
8	เทียนไข และไม้ขีดไฟ
9	น้ำดื่มสะอาด อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง
10	ยารักษาโรคและเครื่องมือปฐมพยาบาล
11	รองเท้าบูตและถุงมือยาง (ถ้ามี)
12	เสื้อผ้า ผ้าห่ม และเครื่องใช้จำเป็น เช่น มุ้ง หมอน

6.7 ระบบการติดต่อสื่อสาร

ระบบการสื่อสาร เป็นหัวใจหลักในการประสานงานในสถานการณ์
การเกิดอุทกภัยฉุกเฉินคณะกรรมการจัดการภัยพิบัติหมู่บ้าน และคณะกรรมการฝ่าย
ประชาสัมพันธ์ จะต้องดูแลรักษาให้ระบบสื่อสารของหมู่บ้าน ได้แก่ ระบบเสียง
ตามสาย ระบบวิทยุสื่อสาร ระบบโทรศัพท์ให้ใช้งานได้อยู่เสมอและควรจัดหา

ระบบสำรองเพื่อระบบสื่อสารหลักขัดข้อง

ให้มีการจัดทำแผนผังการติดต่อสื่อสารระหว่างคณะกรรมการจัดการภัยพิบัติหมู่บ้าน คณะกรรมการฝ่าย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน องค์การบริหารส่วนตำบล กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หน่วยงานราชการ สถานพยาบาล สถานีตำรวจ หน่วยกู้ภัย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการติดแผนผังข้างต้นไว้ใกล้กับจุดที่จะมีการใช้เครื่องมือสื่อสารเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

แผนผังระบบการสื่อสารปัจจุบันของบ้าน.....หมู่.....ปรากฏตามภาคผนวก

6.8 การวางแผนกำหนดขั้นตอน วิธีการ การอพยพ

ในสภาวะปกติ ให้มีการกำหนดแผน ขั้นตอน และวิธีการอพยพประชาชนไปสู่จุดปลอดภัย โดยคำนึงถึงสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ ณ เวลาปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้การอพยพเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ปลอดภัย ไม่เกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติ โดยคณะกรรมการฝ่ายอพยพและหนีภัยเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

ขั้นตอนการอพยพตามแผนเฉพาะกิจนี้ ปรากฏตามข้อ 7. การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

6.9 การจัดประชุม อบรม ให้ความรู้ในการอพยพ และการช่วยเหลือตนเอง

ให้ถือเป็นหลักปฏิบัติว่าหากสมาชิกทุกคนรับรู้ และเข้าใจในสถานการณ์ความเสี่ยง วิธีการอพยพและการช่วยเหลือตนเองแล้ว เป็นสิ่งที่น่าต้องการสูงสุดในการรักษาความปลอดภัย ดังนั้นการจัดประชุม อบรม ให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวแก่สมาชิกชุมชนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จึงถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น และให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ในการดำเนินการจัดดังกล่าวให้ลุล่วง

ให้ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำครอบครัวในการให้ความรู้ด้านความเสี่ยง การอพยพและการช่วยเหลือตนเองแก่สมาชิกในครอบครัว โดยการปรึกษาหารือกัน ในครอบครัวจนเป็นกิจวัตรและความคุ้นเคย อันจะส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมความปลอดภัยในครอบครัว สังคม และประเทศได้ในที่สุด

6.10 การจัดทำมีการฝึกซ้อมตามขั้นตอนการอพยพ

ให้คณะกรรมการจัดการภัยพิบัติบ้าน.....หมู่.....จัดให้มีการฝึกซ้อมการอพยพหนีภัยจากอุทกภัยเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยให้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน รวมถึงคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน เข้าร่วมในการฝึกซ้อมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เป็นหลักประกันว่าในอนาคตอีกหลายสิบหรือหลายร้อยปี ข้างหน้า สมาชิกชุมชนบ้าน.....หมู่.....จะมีความตระหนัก และเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยง และการหนีไฟพ้นจากอันตรายจากภัยธรรมชาติดังกล่าว

6.11 การเฝ้าระวังภัยจากอุทกภัย

ในสถานการณ์ปกติประจำวันส่วนใหญ่จะไม่มีเหตุฉุกเฉินอย่างไรก็ดีหากเวลาผ่านไปผู้คนอาจจะละเลยและขาดความตระหนักในเรื่องอุทกภัยได้ ดังนั้นการเฝ้าระวังอุทกภัยจึงมีความจำเป็นและสำคัญมากที่ชุมชนจะต้องดำเนินการอยู่เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอไม่ได้ขาด

ข้อควรปฏิบัติในการเฝ้าระวังอุทกภัย มีดังนี้

- 1) ให้คณะกรรมการฝ่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยหมั่นคอยติดตามข้อมูลข่าวสาร จากสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ เครื่องข่ายวิทยุสื่อสารหรือจากเว็บไซต์ของหน่วยงานที่มีหน้าที่แจ้งเตือนภัยพิบัติ ได้แก่ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (www.ndwc.or.gh) กรมอุตุนิยมวิทยา (www.tmd.go.th) กรมชลประทาน (www.rid.go.th) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (www.disaster.go.th) จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
- 2) ให้สมาชิกชุมชนทุกคนใช้ความสังเกตความผิดปกติทางธรรมชาติ เช่น พายุขนาดใหญ่เข้าอย่างผิดปกติ เป็นต้น
- 3) ให้คณะกรรมการฝ่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย และสมาชิกในชุมชนทุกคน ทำความคุ้นเคยและเข้าใจกับสัญญาณเตือนภัยประเภทต่างๆ ได้แก่ หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ไซเรนมือหมุน โทรโข่ง หรือนกหวีด เป็นต้น
- 4) การเฝ้าติดตามข้อมูลข่าวสารการเกิดภัยพิบัติ ถือว่าเป็นหน้าที่ของ

สมาชิกทุกคนในชุมชนด้วยทั้งนี้เพื่อให้มีการเพิ่มโอกาสและกระจายการรับรู้ของชุมชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเวลากลางคืน และวันหยุดราชการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ จะเหลืออยู่ปฏิบัติการไม่มาก อาทิเช่นมิเตอร์เตือนภัยของแต่ละหมู่บ้าน

5) ควรมีการจัดให้มีผู้ประกาศข่าวฉุกเฉินไว้อย่างน้อยจำนวน 2 คน เพื่อสามารถปฏิบัติได้เฝ้ายามสถานการณ์ฉุกเฉิน

6.12 การดำเนินการป้องกันผลกระทบจากอุทกภัยในประเด็นอื่น ๆ

คณะกรรมการจัดการภัยพิบัติบ้าน.....หมู่.....จะต้องมีการดำเนินการความพยายามอื่น ๆ ในการป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัยในอนาคต เช่น การสร้างถนนใหม่เพื่อไปสู่จุดที่สูง การสร้างบ้านที่แข็งแรง การปลูกต้นไม้ริมตลิ่งเพื่อลดความรุนแรงของอุทกภัย เป็นต้น

7. การปฏิบัติขณะเกิดภัย

7.1 การแจ้งเตือนอุทกภัย

หากมีสิ่งบอกร่องเหตุจากการเฝ้าระวังว่าเกิดอุทกภัยขึ้น การแจ้งเตือนให้สมาชิกทุกคนในชุมชนได้รับรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำเป็นลำดับแรกเพื่อให้มีเวลาอพยพไปสู่ที่ปลอดภัยมากที่สุดคณะกรรมการฝ่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจะมีบทบาทนำในเรื่องการแจ้งเตือนภัยแก่ชุมชน

ขั้นตอนการปฏิบัติในการแจ้งเตือนภัย

- 1) เมื่อมีการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทุกคนปฏิบัติตามขั้นตอนการอพยพทันที
- 2) ให้คณะกรรมการฝ่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย รับผิดชอบในการแจ้งเตือนภัยในระดับหมู่บ้าน

ขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยหมู่บ้าน

- 1) เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการแจ้งเตือนภัยหมู่บ้านประกอบด้วยระบบ

เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ไซเรนมือหมุน โทรโข่ง หรือนกหวีด และด้วยการบอกเล่าด้วยปากเปล่า

2) ให้ผู้ที่รับผิดชอบการแจ้งเตือนภัย ได้แก่คณะกรรมการฝ่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยใช้อุปกรณ์การแจ้งเตือนภัยทุกอย่างที่สามารถนำมาใช้งานได้อย่างรวดเร็ว

3) ในการแจ้งเตือนภัย ให้ผู้รับผิดชอบการแจ้งเตือนภัยใช้เครื่องส่งกระจายเสียงตามสายในการแจ้งเตือนโดยให้มีข้อความการแจ้งเตือนที่ประกอบด้วยข้อมูลภัยพิบัติ เวลาที่เกิดเหตุ เวลาที่มีอยู่ในการอพยพ ข้อควรปฏิบัติ และผังระมัดระวังดังตัวอย่างข้อความดังนี้

ด้วยขณะนี้ ได้มีสถานการณ์อุทกภัยร้ายแรงเกิดขึ้น โดยคาดว่าจะมาถึงบ้าน.....หมู่.....ภายในเวลาไม่เกิน.....นาทิจ/ชั่วโมง จากนี้ไป จึงขอให้ทุกคนอย่าตระหนก ให้ตั้งสติและทำการอพยพไปสู่จุดปลอดภัยบริเวณ.....(อาคารเรียน/โรงเรียน/วัด/สถานที่ที่กำหนดไว้.....) โดยให้หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้นำพาสมาชิกครอบครัวทุกคนอพยพไปโดยด่วน และให้ประสานงานกับหน่วยอพยพ และผู้ใหญ่บ้าน และประธานกรรมการจัดการภัยพิบัติหมู่บ้านอย่างใกล้ชิด

ลงชื่อ.....ผู้ประกาศ

7.2 การเตรียมการอพยพ

1) ให้หน่วยงานอพยพจัดลำดับความสำคัญของการอพยพ ให้จัดแบ่งประเภทของบุคคลตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน โดยเริ่มจากผู้ป่วย คนพิการ ทูพพลภาพ คนชรา เด็ก และสตรี ตามลำดับ

2) กำหนดจุดนัดหมายประจำชุมชนและพื้นที่รองรับการอพยพไว้โดยแน่นอน

3) กำหนดเจ้าหน้าที่ดำเนินการอพยพไว้ล่วงหน้า โดยระบุหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ชัดเจน

4) สำรองยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง ระบบสื่อสารและอาหาร น้ำดื่มที่จำเป็น

- 5) กำหนดระเบียบปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัย และความสงบ
- 6) แจกจ่ายคู่มือการอพยพ แจกจ่ายให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

7.3 การอพยพ

ในการอพยพประชาชนให้สมาชิกชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยอพยพ ปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

สมาชิกชุมชน

- 1) เมื่อได้รับการแจ้งเตือนภัยอาจจะเกิดอุทกภัยไม่ว่าจะเป็นการแจ้งเตือนภัยด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น จากสถานีวิทยุ โทรทัศน์ ระบบเสียงตามสาย หอกระจายข่าว ไซเรนมือหมุน โทรโข่ง นกหวีด หรือให้สมาชิกไม่ตื่นตระหนก ตั้งสติให้มั่นคง และรับฟังข้อมูลข่าวสารจากทางจังหวัดที่จะมีการประกาศทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และข้อมูลจากเสียงตามสายที่คณะกรรมการฝ่ายเผ่าระวังและแจ้งเตือนภัยจะเป็นผู้ประกาศ
- 2) หัวหน้าครอบครัวแต่ละครอบครัวจะมีบทบาทนำในการอพยพสมาชิกในครอบครัวไปยังจุดปลอดภัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว โดยใช้วิธีวิ่งหรือเดินอย่างรวดเร็ว โดยทันที ควรหลีกเลี่ยงการใช้นานพาหนะที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด เช่น รถยนต์จากนั้นจะต้องตรวจสอบจำนวนสมาชิกครอบครัวว่าอยู่ครบหรือว่าอยู่ที่อื่นๆ หากไม่ครบให้หาวิธีการติดต่อเพื่อแจ้งเรื่องการเกิดภัยให้ผู้นั้นทราบ และให้แจ้งศูนย์อพยพ และประธานกรรมการ หรือกรรมการอพยพของหมู่บ้าน (รายชื่อและการติดต่อตามภาคผนวก) โดยประชาชนในหมู่บ้านต้องทำการคัดเลือกและสรรหาคณะกรรมการหมู่บ้านเอง ทราบโดยมิชักช้า
- 3) เมื่อได้รับข่าวสารการแจ้งเตือนประชาชนจะต้องเตรียมตัวไว้ให้พร้อมสำหรับการอพยพ โดยจัดเตรียมกระเป๋าที่มีของมีค่า เงินสด เอกสารสำคัญ ของใช้จำเป็นส่วนตัว ยารักษาโรค อาหาร น้ำดื่มเท่าที่จำเป็นรวมทั้งดูแลให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวให้อยู่ในความสงบ ก่อนออกจากบ้านเรือนต้องปิดบ้านเรือนให้มีมิดชิดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเดินทางไปรวม ณ จุดนัดหมายประจำชุมชน โดยเร็ว

ผู้นำชุมชน

จัดระเบียบและจัดลำดับก่อนหลังของการอพยพอย่างเป็นธรรมพร้อมกับขนย้ายประชาชนไปสู่สถานที่ปลอดภัยโดยให้ผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้านประสานงานกับหน่วยอพยพอย่างใกล้ชิด

หน่วยอพยพ

หน่วยอพยพต้องทราบและศึกษาเส้นทางเข้าสู่พื้นที่เป้าหมาย และต้องตรวจสอบสถานยานพาหนะสำหรับการอพยพให้พร้อมก่อนออกปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน ทุกระยะและปฏิบัติการอพยพตามแผนอพยพที่ได้กำหนดไว้

7.4 การจัดระเบียบสถานที่อพยพและการอำนวยความสะดวกความปลอดภัย
คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขและฝ่ายรักษาความปลอดภัยเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดระเบียบสถานที่อพยพดังนี้

- 1) การทำความสะอาดสถานที่ปลอดภัย
- 2) การจัดให้มีสาธารณสุขโรคพื้นฐาน
- 3) ให้มีการลงทะเบียนผู้อพยพ เพื่อเป็นการตรวจสอบจำนวนผู้ที่ยังติดค้างอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย โดยมีการจัดทำแบบฟอร์มลงทะเบียนไว้เป็นการล่วงหน้า
- 4) การจัดระเบียบพื้นที่อพยพให้เป็นสัดส่วนแต่ละครอบครัว หรือแต่ละกลุ่มชุมชน
- 5) การจัดระเบียบเวรยามรักษาความปลอดภัย โดยอาจขอกำลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ อปพร.หรือจัดจากผู้อพยพ

7.5 การดูแลความปลอดภัยบ้านเรือนของผู้อพยพ

หน่วยอพยพควรประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพื่อจัดกำลังสายตรวจ หน่วย อปพร. หรืออาสาสมัครจากประชาชนผู้อพยพ ไปดูแลบ้านเรือนของผู้อพยพเป็นระยะ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ข้อมูลสถานการณ์อุทกภัยที่เป็นปัจจุบัน ถ้ามีสถานการณ์ล่อแหลมห้ามออกปฏิบัติหน้าที่เด็ดขาด และในกรณีที่สายตรวจออกปฏิบัติการกิจได้ภายหลังเสร็จภารกิจแล้วควรนำข้อมูลกลับมารายงานให้แก่ผู้อพยพ

โดยเร็ว เพื่อให้ผู้อพยพเกิดความกังวลในความปลอดภัยในทรัพย์สินของตน

7.6 การอำนวยความสะดวกแก่ผู้อพยพ การปฐมพยาบาลการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บและบริการอาหารน้ำดื่ม

ให้หน่วยอพยพอำนวยความสะดวกด้านปัจจัยสี่ การดูแลรักษาความสะอาดให้ถูกสุขลักษณะ การจัดสัดส่วนบริเวณปรุงอาหารการจัดระบบสาธารณสุขปลอดภัยพื้นฐาน การจัดระบบการรับของบริจาคให้ทั่วถึงและเป็นธรรม

7.7 การแจ้งความเคลื่อนไหวของสถานการณ์

หน่วยอพยพควรติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์การเกิดภัยจากอุทกภัยอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องจากสื่อทุกทางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาแจ้งแก่ผู้อพยพทราบทุกกระยะเพื่อให้ผู้อพยพผ่อนคลายความวิตกกังวล และเมื่อมีข่าวสารยืนยันอย่างชัดเจนจากผู้บังคับบัญชา ถึงการยกเลิกสถานการณ์ ให้รีบแจ้งผู้อพยพเตรียมพร้อมในการอพยพกลับสู่ที่ตั้งต่อไป

8. การปฏิบัติภายหลังเกิดภัย

8.1 การอพยพกลับ

ประชาชน เมื่อได้รับข่าวสารแจ้งว่าสถานการณ์อุทกภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว ประชาชนจะต้องเตรียมตัวไว้ให้พร้อมสำหรับการอพยพกลับ โดยจัดเตรียมสิ่งของให้เรียบร้อย และให้รอรับแจ้งจุดอพยพกลับ และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่

ผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน

จัดระเบียบและจัดลำดับก่อนหลังของการอพยพอย่างเป็นระบบไปสู่ที่ตั้งเดิม โดยประสานงานกับหน่วยอพยพอย่างใกล้ชิด

หน่วยอพยพต้องทราบเส้นทางกลับสู่พื้นที่เป้าหมายทั้งชุมชนหรือหมู่บ้าน เนื่องจากเส้นทางอพยพกลับอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและต้องตรวจสอบสภาพยานพาหนะสำหรับการอพยพให้พร้อมก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งติดต่อ

ประสานงานกับผู้นำหมู่บ้านทุกระยะ และปฏิบัติการอพยพประชาชนกลับที่ตั้งอย่าง
ละมุนละม่อม

8.2 การจัดตั้งศูนย์บรรเทาทุกข์หมู่บ้าน

ให้มีการจัดตั้งศูนย์บรรเทาทุกข์หมู่บ้าน (Village Relief Center)
ตามรายละเอียดดังนี้

1. ใช้สถานที่ ณ พื้นที่พื่นน้ำ (โรงเรียน/วัด/สถานที่ที่กำหนดไว้)
2. ในศูนย์บรรเทาทุกข์ ให้มีหน่วยปฐมพยาบาล หน่วยกู้ภัย และหน่วย
ค้นหาและกู้ภัยเพื่อสนับสนุน ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ รวมทั้งจัดตั้งโรงทาน/
โรงครัวชั่วคราว ให้มีอาหารน้ำดื่มที่เพียงพอ
3. เป็นศูนย์กลางในการรับแจ้งความเสียหาย และสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน
4. ให้มีการสำรวจบ้านเรือน ความเสียหายของประชากรในหมู่บ้านทุกหลัง
เพื่อจัดทำทะเบียนครัวเรือนที่ประสบภัย สูญหาย เสียชีวิตและให้ความช่วยเหลือ
เบื้องต้น
5. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและความเสียหาย
ของทรัพย์สิน โดยจัดทำเป็นบอร์ดแสดงข้อมูล (เป็นรูปภาพและประวัติผู้เสียชีวิต
โดยสังเขป) โดยสอบถามความต้องการของชุมชน
6. ติดต่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ (ควรมีรายชื่อ
เบอร์โทรติดต่อหน่วยงาน ในการประสานความช่วยเหลือ)
7. สรุปความเสียหายและประสานงานให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ว่าราชการจังหวัด
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8. จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพจิต เช่น กิจกรรมสำหรับเด็ก สถานที่
ผ่อนคลายความเครียด

คู่มือที่

2

การอพยพประชาชน
เป็นขั้นตอน

ภาคผนวกของแผน

ส่วนราชการ หน่วยงานที่ตั้งอยู่บริเวณ บ้าน หมู่

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

ส่วนราชการ หน่วยงานที่ตั้งอยู่ ณ ตำบล..... และใกล้เคียง

1. ที่ทำการ อบต.
2. วัด (พระอาจารย์เป็นเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน)
3. สถานีอนามัยตำบล
4. บัณฑิตวิทยาลัย มีเจ้าหน้าที่ประจำการ คน มีเข้าเวรเป็น
กะๆ ละ คน
5. โรงเรียน
6. โรงพยาบาล
7. โรงพยาบาล
8. ที่ว่าการอำเภอ
9. หน่วยกู้ภัย/OTOS ปฏิบัติงาน 24 ชั่วโมง มีอาสาสมัคร คน

บัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ บ้าน หมู่.....
ข้อมูล ณ วันที่.....

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	สถานที่เก็บ	ผู้รับผิดชอบ/ผู้ประสานงาน	หมายเหตุ
1	บ้านไร่				
2	วิทยุสื่อสาร (เครื่องแดง)				
3	ไซเรนเตือนภัย				
4	ไฟฉายใช้ถ่านอัลคาไลน์				
5	เคเบิลทีวี				
6	เคื่องข่ายเตือนภัยชุมชน				
7	เรือท้องแบน				
8					
9					
10					

คู่มือที่

2

การประเมินผล

รายชื่อคณะกรรมการป้องกันภัยของบ้าน หมู่..... จังหวัด

1. ประธาน
2. รองประธาน
3. รองประธาน
4. เลขานุการ
5. รองเลขานุการ
6. เกร็ดญิก
7. ปฏิคม
8. กรรมการ
9. กรรมการ
10. กรรมการ
11. กรรมการ
- xx. ... (ตามความเหมาะสม) กรรมการ

- 1.1 คณะกรรมการฝ่ายปฏิบัติการ
 - 1. (ตามความเหมาะสม)
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 - 5.

- 1.2 คณะกรรมการฝ่ายกู้ภัยและช่วยชีวิต
 - 1. (ตามความเหมาะสม)
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 - 5.

- 1.3 คณะกรรมการฝ่ายอำนาจการ
 - 1. (ตามความเหมาะสม)
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 - 5.

- 1.4 คณะกรรมการฝ่ายแผ้วระวังเหตุ
 - 1. (ตามความเหมาะสม)
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 - 5.

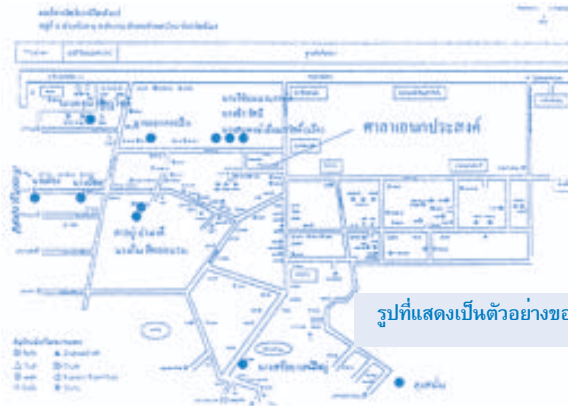
- 1.5 คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุข
1. (ตามความเหมาะสม)
 2.
 3.
 4.
 5.
- 1.6 คณะกรรมการฝ่ายอพยพและหนีภัย
1. (ตามความเหมาะสม)
 2.
 3.
 4.
 5.
- 1.7 คณะกรรมการฝ่ายรักษาความปลอดภัย
1. (ตามความเหมาะสม)
 2.
 3.
 4.
 5.
- 1.8 คณะกรรมการประกอบอาหารจัดเลี้ยง และน้ำดื่ม
1. (ตามความเหมาะสม)
 2.
 3.
 4.
 5.

บัญชีรายชื่อบุคคลกลุ่มเสี่ยง บ้าน..... หมู่.....
สำรวจ ณ วันที่.....

ผู้พิการ มีจำนวน.....คน ดังนี้

1. นาย.....อายุ.....ปีอยู่บ้านบริเวณ.....พิการเป็น
.....ภรรยา/บุตร เป็นผู้ปลการะเลียงดู
 2. นาย.....อายุ.....ปีอยู่บ้านบริเวณ.....พิการเป็น
.....ภรรยา/บุตร เป็นผู้ปลการะเลียงดู
 3. นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านบริเวณ.....พิการเป็น
.....ภรรยา/บุตร เป็นผู้ปลการะเลียงดู
 4. นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านบริเวณ.....พิการเป็น
.....ภรรยา/บุตร เป็นผู้ปลการะเลียงดู
 5. นาย.....อายุ.....ปีอยู่บ้านบริเวณ.....พิการเป็น
.....ภรรยา/บุตร เป็นผู้ปลการะเลียงดู
 6. นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านบริเวณ.....พิการเป็น
.....ภรรยา/บุตร เป็นผู้ปลการะเลียงดู
 - xx. นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านบริเวณ.....พิการเป็น
.....ภรรยา/บุตร เป็นผู้ปลการะเลียงดู
-

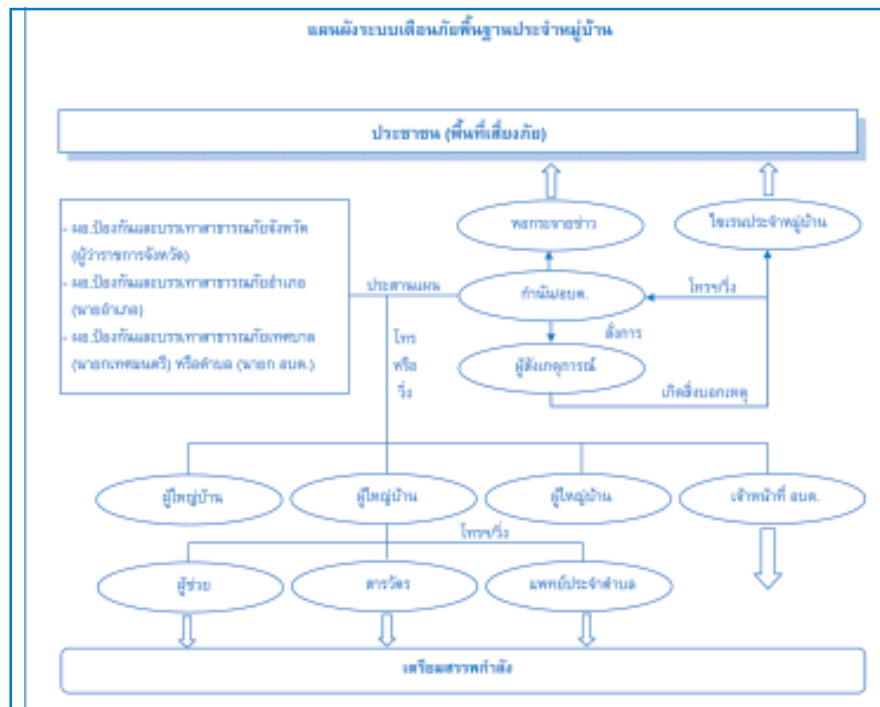
ตำแหน่งที่อยู่ของบุคคลกลุ่มเสี่ยง

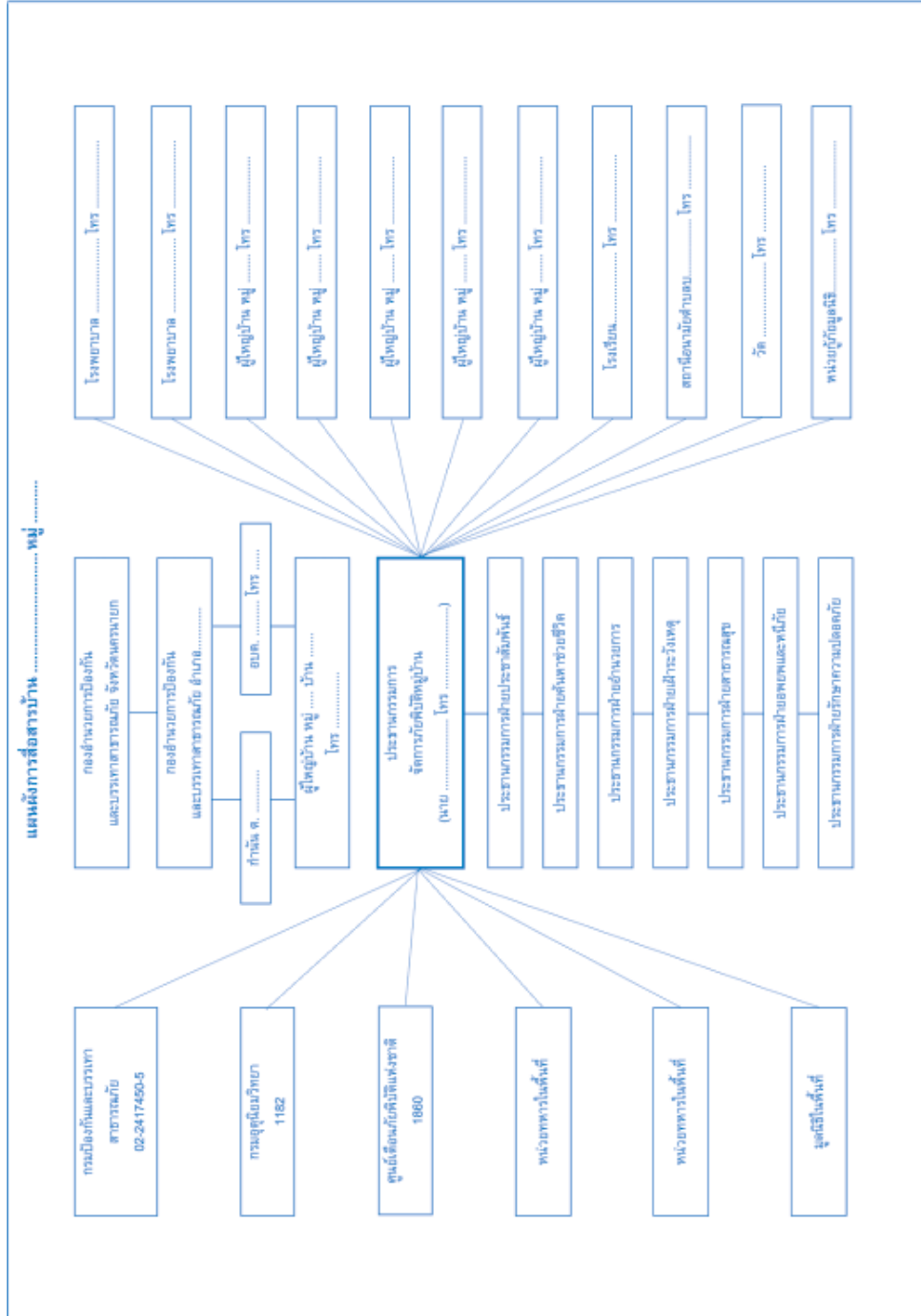

คู่มือที่

2

การประเมินผล

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ

คู่มือที่

3

การค้นหาและกักย

คู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

80

การค้นหาและกู้ภัย

คู่มือที่

3

การค้นหาและกู้ภัย เป็นภารกิจหนึ่งในขั้นตอนของการปฏิบัติการฉุกเฉินในระหว่างภาวะวิกฤติ (Emergency response) ซึ่งให้ความสำคัญแก่การช่วยชีวิตคน และการป้องกันทรัพย์สินเสียหาย ในส่วนของการกู้ภัย (Rescue) นั้นจะหมายถึงการช่วยชีวิตผู้ประสบภัยให้รอดพ้นจากภัยพิบัติ ทั้งในระหว่างเกิด หรือหลังจากเกิดภัยพิบัติขึ้นแล้ว

งานค้นหาและกู้ภัยแม้จะมีความสำคัญอย่างยิ่งแต่ก็เป็นเพียงงานหนึ่งในหลายภารกิจของการบริหารจัดการภัยพิบัติ และบางครั้งยังสับสนกับงานเก็บกู้ศพหรืองานช่วยเหลือประชาชน ปัจจุบันหน่วยกู้ภัยที่มืองค์ประกอบครบมีน้อยมาก และไม่อยู่ในสภาวะที่จะตอบสนองได้ทันเวลาเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น จึงทำให้ผลงงานการเข้าพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและสามารถช่วยชีวิตผู้ประสบภัยไว้ได้ มีให้เห็นน้อยกว่าการที่หน่วยกู้ภัยเข้าไปช่วยเก็บกู้ร่างที่ไร้ชีวิต

ปัญหาของหน่วยค้นหาและกู้ภัยมีตั้งแต่เรื่องของบุคลากร ซึ่งเนื่องจากเป็นงานที่ต้องเสี่ยงอันตราย ในต่างประเทศจึงคัดเลือกบุคลากรประจำหน่วยกู้ภัยที่มีสมรรถภาพร่างกายแข็งแรง มีทักษะในการใช้อุปกรณ์กู้ภัยอยู่ในขั้นชำนาญ แต่สำหรับประเทศไทยจะมีความชำนาญในด้านช่วยเหลือภัยบนท้องถนนเท่านั้น สำหรับภัยในด้านอื่นๆยังขาดผู้ชำนาญการเฉพาะอีกมาก

นอกจากปัญหาขาดบุคลากรที่มีสมรรถภาพและมีความชำนาญสูงแล้ว หน่วยค้นหาและกู้ภัยยังมีปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือที่เหมาะสม การขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการกู้ภัยและวิธีปฏิบัติที่ปลอดภัยทำให้ไม่ได้รับอนุมัติ

งบประมาณเพื่อจัดหาอุปกรณ์ที่ปลอดภัย เช่น เชือกสำหรับการโรยตัวลงทางดิ่ง ซึ่งควรเป็นเชือกแบบมีแกน ซึ่งจะปลอดภัยกว่าเชือกแบบเกลียวที่ใช้อยู่เดิม รอกกู้ภัย ซึ่งยังมีใช้น้อย ชุดสายรัดตัว อุปกรณ์ช่วยค้นหา เช่น ไฟฉายติดศีรษะ ไฟสปอตไลท์มือถือ และอุปกรณ์อื่นๆ เช่น เครื่องตัด เครื่องถ่าง เครื่องต้นกำลังไฮดรอลิก ฯลฯ

ปัญหาของการขอตั้งงบประมาณเพื่อเป็นค่าซ่อมบำรุงอุปกรณ์และเครื่องจักรเครื่องมือ ที่ใช้ในการกู้ภัยเป็นเรื่องที่มีปัญหามากเช่นกัน หลายครั้งที่ต้องมีการเข้าปฏิบัติการกู้ภัยก่อนที่จะมีการดำเนินการด้านขออนุมัติ และงานด้านเอกสารต่างๆ เนื่องจากต้องเข้าปฏิบัติการช่วยชีวิตผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วน เมื่อต้องเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการซ่อมบำรุงจะมีความล่าช้าไม่ทันการณ์ หรือบางครั้งต้องเบิกงบประมาณเพื่อการซ่อมบำรุงหลังจากช่วงเวลาที่เหมาะสมเป็นช่วงที่เกิดภัยพิบัติก็จะเกิดปัญหาเช่นกัน

การฝึกอบรมบุคลากรทุกระดับเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด ทั้งนี้ เพราะการจัดการกับภัยพิบัติเป็นการปฏิบัติงานของหลายหน่วยงานในเวลาที่ย้ำกัก และในสถานการณ์ที่เป็นอันตราย เจ้าหน้าที่ทุกคนจึงต้องมีความพร้อมและมีความชำนาญในการปฏิบัติในหน้าที่ของตน ผู้บริหารซึ่งควรได้รับการฝึกอบรมเรื่องการบัญชาการเหตุการณั มักไม่ชอบที่จะเข้ารับการฝึกอบรม เนื่องจากไม่ชอบการถูกบังคับให้พบสถานการณ์ที่กดดัน จึงมักเพียงฟังการบรรยายด้วย Power Point แทนที่จะฝึกปฏิบัติจริง สำหรับในระดับเจ้าหน้าที่กู้ภัยก็มักเป็นการเรียนรู้ทางทฤษฎีมากกว่าที่จะเป็นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อสร้างประสบการณ์และแก้ไขจุดบกพร่อง ซึ่งเป็นการฝึกเพื่อสร้างความชำนาญเฉพาะ ซึ่งต้องเป็นการฝึกที่เข้มข้น และในหลายประเทศผู้ที่จะเป็นหน่วยกู้ภัยต้องผ่านการสอบเพื่อรับใบอนุญาตให้เป็นเจ้าหน้าที่กู้ภัย สำหรับการฝึกซ้อมในภาพรวมของหลายหน่วยงานยังมีลักษณะของการฝึกเพื่อสาธิต หรือเป็นการสร้างภาพประชาสัมพันธ์ว่าได้ดำเนินการฝึกแล้วมากกว่าที่จะเป็นการฝึกให้ทราบมาตรฐานที่แท้จริงและนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1. หลักปฏิบัติที่สำคัญในการค้นหาและกู้ภัย

- 1) คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติการกู้ภัย
- 2) คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ประสบภัย
- 3) ความรวดเร็ว และประสิทธิภาพในการกู้ภัย

1) ความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติการกู้ภัย เป็นสิ่งที่มีความสำคัญลำดับต้น หากผู้ปฏิบัติการกู้ภัยไม่มีความปลอดภัยในการปฏิบัติงานแล้วนอกจากผู้ประสบภัย จะไม่ได้รับการช่วยเหลือให้พ้นจากอันตรายแล้ว ผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือเอง ก็จะได้รับอันตรายด้วย ซึ่งกลับเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ประสบภัยให้มากขึ้น และทำให้การจัดการกู้ภัยเพิ่มความยุ่งยากมากขึ้นกว่าเดิม

ความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติการกู้ภัย จะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบดังนี้

(1) ความรู้ของผู้ปฏิบัติการกู้ภัย ภัยพิบัติแต่ละประเภท จะมีลักษณะ ที่แตกต่างกัน ผู้ปฏิบัติการจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของภัยพิบัติประเภท นั้นๆ หรือวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างเพียงพอด้วย

(2) ประสบการณ์/ทักษะของผู้ปฏิบัติการกู้ภัย เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริม การปฏิบัติการกู้ภัยให้มีประสิทธิภาพ และเกิดความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของตนเอง และผู้ประสบภัย

(3) เครื่องมือหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตรายภัยพิบัติแต่ละอย่าง จำเป็นต้องมีเครื่องป้องกัน เช่น ชุดดับเพลิง ชุดป้องกันอันตรายจากสารเคมี นอกจากนี้อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับปฏิบัติการช่วยเหลือ เช่น ในการโรยตัวเข้าช่วยเหลือของผู้ปฏิบัติการกู้ภัย หรือใช้ช่วยขนย้ายผู้ประสบภัยออกจากจุดอันตราย เช่น เชือก รอก จำเป็นต้องมีคุณภาพดี และมีสภาพยังใช้งานได้อยู่โดยยังไม่เสื่อมสภาพ

2) ความปลอดภัยของผู้ประสบภัย ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการ ปฏิบัติการกู้ภัย โดยต้องพยายามให้ผู้ประสบภัยมีความปลอดภัยสูงสุดเท่าที่จะกระทำได้ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในอดีตที่ผ่านมา แม้ผู้ประสบภัยจะรอดชีวิต แต่หลายกรณีเขาเหล่านั้นต้องตกเป็นผู้พิการไปตลอดชีวิต ซึ่งเป็นผลจากการเคลื่อนย้ายและช่วยเหลือไม่ถูกวิธี ดังนั้นในการปฏิบัติการใดๆ ในการช่วยเหลือ

ผู้ประสบภัย ผู้ปฏิบัติการต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ประสบภัยที่ได้รับบาดเจ็บหรือหมดสติ

3) ความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการกู้ภัย เป็นหลักสำคัญอีกประการหนึ่ง หากไม่สามารถจัดการกับภัยพิบัติได้ในเวลารวดเร็ว ความสูญเสียย่อมขยายกว้างขวางออกไปมากขึ้น ทั้งความสูญเสียด้านชีวิต ร่างกาย และความสูญเสียแก่ทรัพย์สิน ซึ่งรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในบางกรณีด้วย ความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการกู้ภัยนี้ จะมีมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ และประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติการกู้ภัยตั้งได้กล่าวแล้ว และระดับความรุนแรงของภัย รวมทั้งความพร้อมของเครื่องมือ และอุปกรณ์การกู้ภัย

ระดับความรุนแรงของภัย ตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 ได้แบ่งระดับความรุนแรงของภัยไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1) ความรุนแรงระดับ 1 หมายถึง สาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วไป หรือมีขนาดเล็ก ซึ่งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่สามารถควบคุมสถานการณ์ และจัดการระงับภัยได้โดยลำพัง

2) ความรุนแรงระดับ 2 หมายถึง สาธารณภัยขนาดกลาง ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนความช่วยเหลือจากหน่วยงานหลายส่วนราชการภายในจังหวัด หรือจังหวัดใกล้เคียง ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ และจัดการระงับภัยได้ ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จะต้องเข้าควบคุมสถานการณ์

3) ความรุนแรงระดับ 3 หมายถึง สาธารณภัยขนาดใหญ่ ที่มีผลกระทบ รุนแรงกว้างขวาง หรือ สาธารณภัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดไม่สามารถที่จะควบคุม สถานการณ์และระงับภัยได้ ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก จังหวัด และ/หรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นผู้อำนวยการเหตุการณ์

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาและกักกัน

หน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขซึ่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำรายชื่อไว้มีดังนี้

- 1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2) ศูนย์อุบัติเหตุกรุงเทพมหานคร
- 3) กรมควบคุมมลพิษ
- 4) กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- 5) ตำรวจทางหลวง
- 6) ตำรวจทางด่วน
- 7) ศูนย์เรนทร
- 8) สถานีตำรวจ (เหตุด่วนเหตุร้าย)
- 9) สถานีดับเพลิง
- 10) ศูนย์บริการข่าวอากาศ
- 11) ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม
- 12) ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สำนักงานปรมาณูเพื่อ

สันติภาพ มูลนิธิเอกชนหรือ ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เป็นต้น โดยผู้เชี่ยวชาญจะมีบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และวิธีการเข้าค้นหาและกักกัน เป็นต้น

ในทางปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น หน่วยงานที่มีบทบาทสูงมากในการเข้าปฏิบัติการกักกัน และการช่วยเหลือคือหน่วยทหารในพื้นที่ เนื่องจากมีความพร้อมทั้งในด้านกำลังพลที่มีจำนวนมากและมีการฝึกที่ดี เป็นกองกำลังที่ไม่ได้ประสพภัยเองจึงสามารถเข้าปฏิบัติการได้เต็มที่ นอกจากนี้ยังมียานพาหนะและอุปกรณ์ต่างๆมากพอ หน่วยงานอีกหน่วยหนึ่งซึ่งออกปฏิบัติการได้รวดเร็วและสามารถให้การช่วยเหลือได้มากคือ องค์กรสาธารณกุศลต่างๆ เช่น มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง มูลนิธิรวมกตัญญู และมูลนิธิในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งมีขีดความสามารถในการเก็บกู้ศพสูงและการช่วยเหลือให้ยังชีพในระยะแรก เช่น การแจกอาหาร ฯลฯ

3. การประเมินสถานการณ์ ณ จุดเกิดเหตุ

1) การประเมิน (Assessment)

หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสถานที่เกิดเหตุเพื่อใช้ในการวางแผนให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือแก้ไขสถานการณ์ให้คืนสภาพเดิมโดยเร็ว

สาธารณภัยหรืออุบัติเหตุ เป็นภัยที่เกิดขึ้นปัจจุบันทันด่วน เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเป็นอันตรายต่อชีวิตร่างกาย และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ เมื่อสาธารณภัยหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้นแล้ว ในจุดเกิดเหตุนั้นก็มีความต้องการ ความจำเป็นพื้นฐานอย่างเร่งด่วนตามมา เช่น อาหาร ยารักษาโรค ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ทันทีทันใด

การประเมินสถานการณ์สาธารณภัยเริ่มตั้งแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เราจะทราบข้อมูลของสถานการณ์ที่เกิดเหตุได้อย่างไร เช่น พบเหตุการณ์นั้นด้วยตัวเอง หรือได้รับแจ้งเหตุจากประชาชน และเป็นเหตุการณ์อะไร เกิดที่ไหน ช่วงเวลาอะไร สถานที่เกิดเหตุอยู่ที่ไหน

นอกจากนั้นข้อมูลระหว่างเดินทางก็จะทำให้ได้ทราบข้อมูลอะไรเพิ่มเติม และสามารถประเมินได้ว่าต้องประสานหน่วยงานอื่นหรือไม่ หรือต้องใช้กำลังสนับสนุนหรือไม่

2) ขั้นตอนการประเมินสถานการณ์ ณ จุดเกิดเหตุ

การประเมินสถานการณ์ความปลอดภัย ณ จุดเกิดเหตุเบื้องต้นประกอบไปด้วย

(1) การประเมินตนเองให้มีความปลอดภัยจาก

- วัตถุอันตราย
- อุบัติเหตุจราจร
- การถูกทำร้ายจากผู้ที่ป่าเถื่อน
- การสัมผัสเชื้อโรค
- ความรอบรู้ในสาธารณภัยหรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้น
- การเตรียมพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

คู่มือที่

3

การประเมินและ
ช่วยเหลือผู้ประสบ
สาธารณภัย

- (2) การประเมินเพื่อนร่วมทีมงานให้มีความปลอดภัย
 - (3) การประเมินผู้ประสบภัยถึงการรับอันตรายเพิ่มขึ้น
 - (4) การประเมินผู้เสียชีวิตจากการที่อาจมีสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งอื่นใดเข้าไปเคลื่อนย้ายรบกวน ทำลายหลักฐาน
 - (5) การประเมินผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ ได้รับอันตราย
 - (6) การประเมินชุมชนหรือการลุกลามเหตุการณ์ขยายวงกว้าง
 - (7) การประเมินอันตรายที่นักกู้ภัยได้รับ
 - (8) การประเมินระยะเวลาเกิดเหตุ และระยะเวลาในการเดินทางไปจุดเกิดเหตุ
- 3) สิ่งจำเป็นในการกู้ภัย ณ จุดเกิดเหตุ**
- (1) ลักษณะของเหตุที่เกิด
 - (2) หลักและวิธีปฏิบัติอุปกรณ์ในการกู้ภัย
 - (3) วิธีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์หรือสิ่งทดแทนในการกู้ภัย
- 4) อุปกรณ์ในการกู้ภัย**
- (1) อุปกรณ์ป้องกันตนเอง
 - (2) อุปกรณ์ช่วยชีวิต
 - (3) อุปกรณ์ช่วยเหลืออื่นๆ
- 5) ข้อมูลที่เกิดเหตุ**
- (1) การสังเกต
 - (2) สภาพแวดล้อม
 - (3) การสอบถามผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้ที่เห็นเหตุการณ์
- 6) การวางตำแหน่งพาหนะ อุปกรณ์ กำลังคน**
- (1) การเคลื่อนย้าย การเข้าออกสะดวก
 - (2) ความปลอดภัย เช่น แถบสีกันเขตอันตราย กรวยยาง ไฟสัญญาณวับวาบ กระบอกไฟสัญญาณ
 - (3) การกำหนดพื้นที่และการปิดกั้นพื้นที่
- 7) การประเมินสถานการณ์ ณ จุดเกิดเหตุในการเข้าปฏิบัติการ**
- (1) นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดวิเคราะห์สถานการณ์

- (2) กำหนดแนวทางปฏิบัติ เลือกทางที่ดีที่สุด มีความเสี่ยงน้อยที่สุด
- (3) มีการคาดการณ์เพิ่มเติมในเรื่อง
 - บัญชีความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น
 - การขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม
- (4) การจัดการข้อมูล
 - หัวหน้าทีมเป็นผู้นำในการสอบถามข้อมูลสำรวจ สถานที่ สิ่งที่เป็นอันตรายต่อนักกู้ภัย
 - บันทึกวัน เวลา ชื่อที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล
 - รายงานข้อมูลให้ศูนย์ปฏิบัติการทราบ
 - บรรยายสรุปให้ลูกทีมทราบ
 - กำหนดพื้นที่อันตราย
 - กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการ
 - ตัดระบบต่าง ๆ แก๊ส ไฟฟ้า น้ำ ซึ่งเป็นอันตรายต่อนักกู้ภัย
- (5) การสั่งการ
 - ผู้สั่งการต้องเป็นคนเดียว และเป็นผู้รับผิดชอบ
 - ผู้สั่งการต้องสามารถชี้แจงการปฏิบัติได้
 - คำสั่งต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีความมั่นใจและเด็ดขาด
 - หัวหน้าหน่วยหรือผู้ควบคุมชุดปฏิบัติการรายงานตัวต่อผู้อยู่ในเหตุการณ์และต่อผู้บัญชาการ (ICS) ณ จุดเกิดเหตุทั้งก่อนการปฏิบัติและเสร็จสิ้นภารกิจ
 - รอรับการร้องขอและสนับสนุนความช่วยเหลือ
- (6) การรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์
 - ปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้อง
 - สาเหตุของการเกิดเหตุการณ์
 - ผลการปฏิบัติ
 - แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ
- (7) ข้อควรคำนึงสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับความเสี่ยงของ ทีมกู้ภัย

คู่มือที่

3

คู่มือและแผนปฏิบัติการ
ศูนย์ปฏิบัติการ

- ต้องประเมินความเสี่ยงทุกครั้ง
- การปฏิบัติภารกิจ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือช่วยชีวิตผู้ประสบภัย
- ไม่มีทรัพย์สินมีค่าใดเท่ากับชีวิตนักกู้ภัย
- ทรัพย์สินที่เสียหายแล้วไม่มีคุณค่าในการรักษา
- ควรให้หน่วยกู้ภัยมีหน้าที่ภารกิจเดียว เพื่อให้ทำงานอย่างเต็มที่

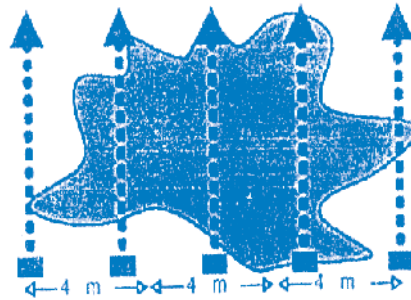
4. การค้นหาผู้ประสบภัยและการช่วยชีวิต

การค้นหาผู้ประสบภัยเป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการโดยเร็ว เพื่อช่วยชีวิตของผู้ประสบภัยให้ได้โดยเร็วที่สุด หากเวลาล่วงเลยไปแม้เพียงเล็กน้อยอาจทำให้ผู้ที่ยังรอดชีวิตอยู่ต้องเสียชีวิตลง ในกรณีที่มีผู้ตกค้างอยู่ในสิ่งก่อสร้างหรือที่เกิดเหตุ จะต้องดำเนินการค้นหาจนมั่นใจได้ว่า ไม่มีผู้ใดติดค้างอยู่ในบริเวณพื้นที่ประสบภัยแล้ว ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้ว

การค้นหาผู้ประสบภัยสามารถทำได้ทั้งการค้นหาทางกายภาพซึ่งประกอบ ด้วยการสอบถามหาข้อมูลจากผู้ที่ยังรอดชีวิตมาได้แล้วเคลื่อนที่ค้นหาในบริเวณเป้าหมายอย่างเป็นระบบ โดยคอยฟังเสียงขอความช่วยเหลือไปด้วยการใช้สุนัขซึ่งได้รับการฝึกมาโดยเฉพาะเข้าช่วยในการค้นหา และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าช่วยเช่นการใช้เครื่องฟังเสียงที่มีความไวสูงและเครื่องมือวัดการสั่นสะเทือนที่มีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการเคลื่อนที่ค้นหาอย่างเป็นระบบในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ภัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการสอนเทคนิคการค้นหาผู้ประสบภัยที่รอดชีวิต 2 แบบ คือการค้นหาแบบหน้ากระดานและการค้นหาแบบขดลวด ดังนี้

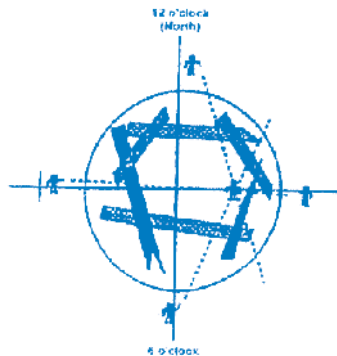
1) การค้นหาแบบหน้ากระดาน (ดูรูปที่ 1)

รูปที่ 1 การค้นหาแบบหน้ากระดาน

คือ การจัดให้มีผู้ค้น 2-3 คน อยู่ในแนวหน้ากระดาน ตรงข้ามกับพื้นที่ ลักษณะยื่นเป็นแนวตรง ถัดจากกองวัสดุเพื่อให้ได้ยินเสียง ฟังแล้วจดบันทึก แล้วเดินก้าวไปข้างหน้าเป็นช่วงๆ ลักษณะแถวแต่ละคนจะยืนห่างกัน 3-4 เมตร

2) การค้นหาแบบขดลวดหรือตามเข็มนาฬิกา

รูปที่ 2 การค้นหาแบบขดลวด หรือตามเข็มนาฬิกา

วิธีการนี้หัวหน้าทีมค้นหาส่งสัญญาณให้เจียบ และสั่งหยุดปฏิบัติการใดๆ ในบริเวณรอบๆ หัวหน้าทีมค้นหาจัดทีมค้นหา 4 คน ในรูปแบบกากบาท เว้นห่างกัน 8-16 เมตร โดยให้อยู่ในบริเวณที่ปลอดภัยใกล้ที่สุดกับบริเวณค้นหา โดยให้คนที่ 1 อยู่ตำแหน่งตามเข็มนาฬิกา คือ 12 คนที่ 2 อยู่ตำแหน่งที่ 3 นาฬิกา คนที่ 3 อยู่ตำแหน่ง 6 นาฬิกา คนที่ 4 อยู่ตำแหน่ง 9 นาฬิกา ซึ่งตำแหน่ง 12 นาฬิกา ต้องกำหนดไว้ทิศเหนือเสมอ และหัวหน้าทีมจะสั่งการด้วยวิทยุ โดยเริ่มต้นที่ 12

คู่มือที่

3

การประเมินผล

นาฬิกา ไปตามเข็มนาฬิกาจนครบตำแหน่ง โดยเจ้าหน้าที่กู้ภัยแต่ละคนสามารถทำบันทึกบริเวณนั้นๆ รวมทั้งทิศทางของเสียงด้วย

ก่อนที่จะเข้าปฏิบัติการกู้ภัย จำเป็นต้องมี การประเมินสถานการณ์ ณ จุดเกิดเหตุ เสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับผู้เข้าไปช่วยเหลือและผู้ประสบภัย โดยจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับเหตุภัยพิบัติที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากอะไร ยังคงมีเหตุภัยพิบัติที่ยังเหลืออยู่ หรือมีอันตรายใดๆ อีกหรือไม่ บริเวณที่เกิดเหตุ น่าจะมีผู้ประสบภัยหรือไม่ อย่างไร หากมีผู้ประสบภัยอยู่ในอาคารหรือที่เกิดเหตุ น่าจะอยู่บริเวณใด ควรเข้าไปช่วยเหลือทางใด โครงสร้างอาคารที่เกิดเหตุ มีความเสี่ยงที่จะทรุดลงมาอีกหรือไม่ อย่างไร ควรใช้เครื่องมือประเภทใดในการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น

ในการประเมินสถานการณ์ ควรจะต้องดำเนินการโดยผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการกู้ภัยแต่ละลักษณะ ซึ่งเมื่อได้ข้อมูลที่จำเป็นเพียงพอแล้ว จึงเริ่มเข้าทำการค้นหา โดยต้องมีการวางแผนในการทำงาน มีการแบ่งมอบพื้นที่ และความรับผิดชอบให้กับผู้ที่เข้าร่วมปฏิบัติการอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกรณีที่เป็นภัยพิบัติรุนแรง เช่น ดินถล่ม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการปฏิบัติการค้นหา ก่อให้เกิดความสูญเสียเพิ่มมากขึ้นอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชีวิตของผู้ที่ประสบภัย ซึ่งมีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด

3) การปฏิบัติเมื่อพบผู้ประสบภัยในที่เกิดเหตุ

การปฏิบัติเมื่อพบผู้ประสบภัยในที่เกิดเหตุ จะต้องรีบประเมินและคัดแยกผู้ประสบภัยออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

(1) ผู้ไม่ได้รับบาดเจ็บ ให้รีบเคลื่อนย้ายออกจากที่เกิดเหตุ เพื่อความปลอดภัยมายังจุดปลอดภัย บางกรณีอาจต้องมีการสอบปากคำบุคคลเหล่านี้ไว้เป็นหลักฐานหรือพยานที่เกิดเหตุด้วย

(2) ผู้ได้รับบาดเจ็บ จะต้องรีบนำส่งเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ หรือสถานพยาบาล โดยจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

- อาคารหนัก ให้รีบนำส่งเป็นกลุ่มแรก เพื่อช่วยชีวิต
- บาดเจ็บปานกลาง ให้รีบนำส่งในลำดับต่อมา

- บาดเจ็บเล็กน้อย ให้นำส่งในลำดับท้าย

ในกรณีที่ผู้บาดเจ็บจำนวนมาก ในการคัดแยกผู้ช่วย เจ้าหน้าที่อาจผูกป้ายสัญลักษณ์ไว้ที่ข้อมือของผู้ป่วยโดยผู้ที่มีอาการหนัก ผูกป้ายสีแดง ผู้บาดเจ็บปานกลาง ผูกป้ายสีเหลือง และผู้บาดเจ็บเล็กน้อย ผูกป้ายสีเขียว โดยระบุนามการเจ็บป่วยเบื้องต้นไว้ด้วย

(3) ผู้ไร้ที่พึ่งอาศัย ให้รีบเคลื่อนย้ายออกจากจุดเกิดเหตุไปอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นจุดรองรับการอพยพของประชาชน โดยจะต้องสร้างที่พักชั่วคราว และให้การช่วยเหลือในเรื่องการกินอยู่ของบุคคลเหล่านี้ โดยเร็วควบคู่ไปกับการจัดทำทะเบียนข้อมูล ผู้ประสบภัย

5. เครื่องมือและอุปกรณ์การกู้ภัย

เครื่องมือและอุปกรณ์การกู้ภัย มีอยู่หลายชนิดและประเภท แล้วแต่ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นว่าเป็นประเภทอะไร เครื่องมือที่ใช้ในการกู้ภัยก็จะแตกต่างกันไปตามภัยที่เกิดขึ้น โดยชุดเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับทีมกู้ภัยหรือหน่วยเผชิญเหตุควรประกอบด้วย

- 1) ชุดปฐมพยาบาล
- 2) ชุดเปลพยาบาล (เปลตักหรือเปลแบบพับได้)
- 3) เครื่องตัด
- 4) เครื่องถ่าง
- 5) แม่แรงค้ำยัน
- 6) เครื่องต้นกำลังไฮดรอลิก
- 7) เครื่องดับเพลิงแบบผงเคมีแห้งหรือแบบคาร์บอนไดออกไซด์
- 8) เชือกช่วยชีวิต พร้อมรอกและอุปกรณ์
- 9) เชือกมะนิลา
- 10) มีดชนิดใบมีดรูปตัววี
- 11) ขวานกู้ภัย
- 12) ค้อน

คู่มือที่

3

การประเมินและวิเคราะห์

- 13) เลื่อยยนต์
- 14) บันไดแบบเลื่อนได้
- 15) เครื่องสูบน้ำดับเพลิงขนาดเล็ก
- 16) อุปกรณ์ไฟส่องสว่าง
- 17) ชุดปฏิบัติงานสำหรับกู้ภัย

อย่างไรก็ตาม เครื่องมือบางอย่าง แม้จะไม่ใช่เครื่องมือในการกู้ภัยโดยตรง แต่ก็สามารถนำมาปรับใช้ในการกู้ภัยได้เช่นกัน จึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่เกิดภัย หรือพื้นที่ใกล้เคียง สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์กู้ภัย ส่วนใหญ่จัดอยู่ในชุดอุปกรณ์ประจำรถยนต์กู้ภัย ซึ่งโดยปกติในแต่ละจังหวัดจะมีรถยนต์กู้ภัย 2 ขนาด คือ รถยนต์กู้ภัยขนาดใหญ่ และรถยนต์กู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว รถยนต์กู้ภัยขนาดใหญ่ แต่ละจังหวัดควรมีอย่างน้อยจังหวัดละ 1 คัน รวมทั้งควรมีอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลขนาดกลาง และขนาดใหญ่ด้วย ส่วนรถยนต์กู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว ซึ่งจะมีมากบ้างน้อยบ้างเดิมอยู่ในการดูแลรับผิดชอบของที่ทำการปกครองอำเภอ แต่ปัจจุบันได้มีการส่งมอบให้กับเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อม หรือมีความเสี่ยงภัยสูง รวมทั้งที่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาเองอีกส่วนหนึ่ง

1) รถยนต์กู้ภัยขนาดใหญ่ เป็นรถบรรทุก 6 ล้อ มีสัญญาณไซเรน และอุปกรณ์ไฟวับวาบ โคมไฟส่องสว่างพร้อมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนาด 5 กิโลวัตต์ อุปกรณ์กู้ภัย และกุ๊ชัพ ซึ่งสามารถปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือได้ทั้งบนบก และในน้ำ

2) รถยนต์กู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว เป็นรถบรรทุกขนาด 1 ตัน ขับเคลื่อน 2 ล้อ หรือ 4 ล้อ ติดตั้งวิทยุรับ-ส่ง (VHF) มีสัญญาณไซเรน และสัญญาณไฟวับวาบ พร้อมวินซ์ติดตั้งหน้ารถกระบะบรรทุกติดแปลงต่อเติมให้มีชั้นเก็บเครื่องมือกู้ภัยได้อย่างเหมาะสม มีโคมไฟส่องสว่างขนาด 60 วัตต์ ใช้ไฟจากตัวรถ เสายึดได้สูง 3 เมตร และสีของรถกู้ภัยควรเป็นสีแดง

6. การจัดตั้งหน่วยค้นหาและกู้ภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ภัย (OTOS) ขึ้นเพื่อสร้างทีมกู้ภัยหรือหน่วยเผชิญเหตุ (First responder) ประจำตำบลขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุและช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างถูกวิธีและรวดเร็ว และเมื่อเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ก็สามารถเป็นเครือข่ายในการกู้ภัยสามารถบูรณาการระดมทีมกู้ภัยเข้าช่วยเหลือได้ในยามปกติทีมกู้ภัยนี้ยังสามารถช่วยเหลือผู้บาดเจ็บและนำส่งสถานพยาบาลได้ทันที

ทีมกู้ภัยหรือหน่วยเผชิญเหตุประจำตำบลจะประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่นั้นๆซึ่งคุ้นเคยกับพื้นที่ มีร่างกายแข็งแรง และตั้งใจทำงานจำนวน 10 คนต่อหนึ่งทีม มีรถยนต์ปิคอัพกู้ชีพกู้ภัยจำนวน 1 คัน และมีอุปกรณ์กู้ภัยพื้นฐานที่เหมาะสม

10 อันดับจังหวัดที่สมาชิก
ทีมกู้ชีพกู้ภัยสูงสุด

อันดับที่	จังหวัด	จำนวนสมาชิก ทีมกู้ชีพกู้ภัย (คน)
1	ขอนแก่น	353
2	สุรินทร์	189
3	ระยอง	156
4	พัทลุง	150
5	พังงา	144
6	เชียงใหม่	136
7	ราชบุรี	134
8	สิงห์บุรี	119
9	นครสวรรค์	110
10	กาฬสินธุ์	107

10 อันดับจังหวัดที่มีจำนวน
ทีมกู้ชีพกู้ภัยสูงสุด

อันดับที่	จังหวัด	จำนวนทีม กู้ชีพกู้ภัย (ทีม)
1	ขอนแก่น	35
2	สุรินทร์	19
3	พัทลุง	18
4	ระยอง	18
5	ราชบุรี	14
6	พังงา	13
7	เชียงใหม่	13
8	พิษณุโลก	13
9	สิงห์บุรี	12
10	ตรัง	11

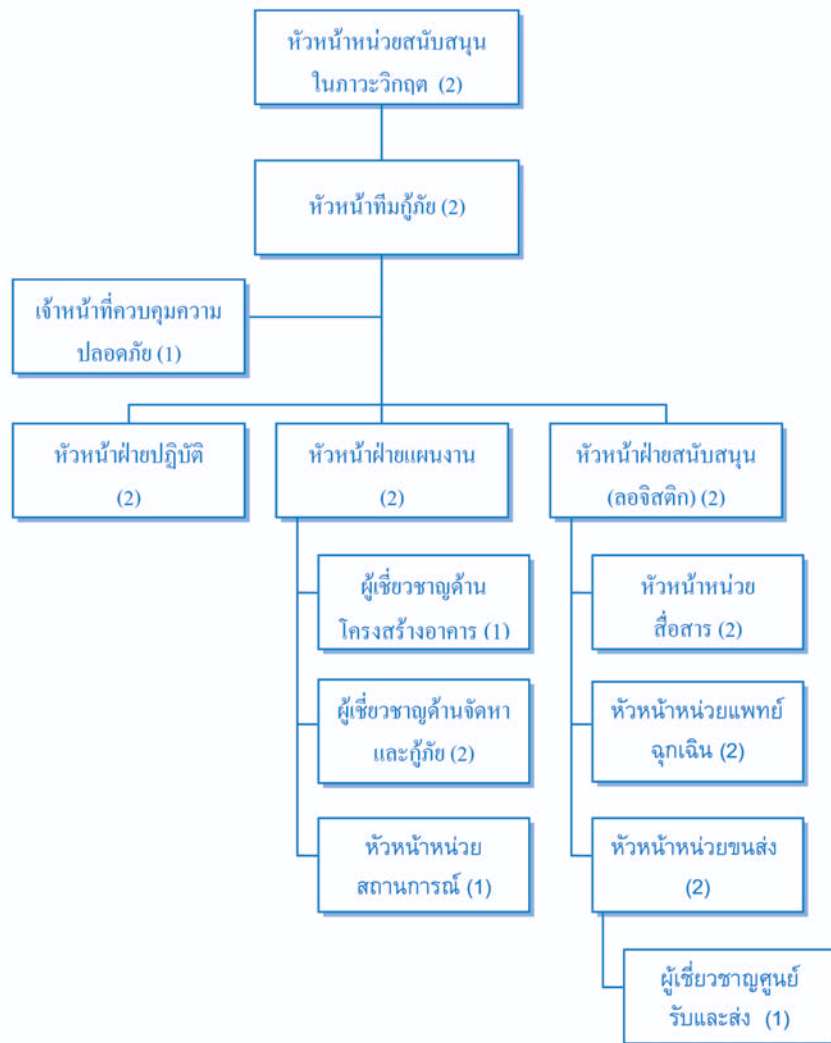
(เป้าหมาย ในปี 2551 มีทีมกู้ชีพกู้ภัยประจำตำบลครบทุกตำบล)
ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติขึ้นในท้องที่ใด ผู้ปกครองท้องที่นั้นๆ ตามกฎหมายจะเป็นผู้บัญชาการ ณ จุดเกิดเหตุ (Incident Commander) โดยผู้ปกครองท้องที่บางตำแหน่งจะเป็นผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ด้วย ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น โดยจะตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นด้วย โดยผู้ที่จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดเกิดเหตุจะต้องไปรายงานตัวกับผู้บัญชาการเหตุการณ์ก่อนเสมอเพื่อป้องกันความสับสน นอกจากนี้จะต้องทำการกันพื้นที่เกิดเหตุและพื้นที่ปลอดภัยไว้ต่างหาก ห้ามมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่เกิดเหตุ และจะต้องกันพื้นที่ปลอดภัยส่วนหนึ่งไว้เป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกและพื้นที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้วย

กำลังพลที่ใช้ในการค้นหาและกู้ภัย สำหรับภัยพิบัติขนาดเล็กสามารถใช้กำลังจากหน่วยเผชิญเหตุประจำตำบล (OTOS) และ อปพร. ได้ แต่สำหรับภัยพิบัติขนาดใหญ่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยกำลังภายนอก หน่วยกำลังที่มีศักยภาพทั้งกำลังคนและเครื่องจักรเครื่องมือและยานพาหนะได้แก่หน่วยทหารในพื้นที่ ซึ่งสามารถช่วยดำเนินการในการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ติดค้าง รวมทั้งการขนส่งผู้ประสบภัย และผู้ได้รับบาดเจ็บไปโรงพยาบาล อาสาสมัครจากมูลนิธิการกุศลต่างๆ เช่น ป่อเต็กตึ๊ง ร่วมกตัญญู และมูลนิธิในพื้นที่สามารถช่วยเหลือทั้งในการค้นหาและช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการกับผู้เสียชีวิต และสามารถจัดการช่วยเหลือด้านอาหารได้ด้วย นอกจากนี้หน่วยงานอื่นๆ เช่น ตำรวจ สามารถเข้าช่วยในการควบคุมความสงบเรียบร้อยและสนับสนุนยานพาหนะในการค้นหาเช่น เครื่องบินปีกหมุน ฯลฯ หน่วยต่างๆจากกองทัพ และกองบัญชาการสูงสุดสามารถส่งกำลังและเครื่องมือ เครื่องบิน เรือ ยานพาหนะต่างๆ เข้าช่วยเหลือ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดตั้งหน่วยกู้ภัย (Incident Support Team - IST) ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญ หน่วยละประมาณ 20 คน พร้อมอุปกรณ์และยานพาหนะขึ้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เพื่อเป็นหน่วยกู้ภัยที่สามารถเคลื่อนที่เข้าช่วยเหลือพื้นที่เกิดภัยพิบัติเมื่อได้รับการร้องขอ โดยสามารถออกเดินทางได้ภายในเวลา 2 ชั่วโมงหลังจากได้รับแจ้งเหตุ มีอาหารและน้ำเพื่อสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองเป็นเวลา 1 วัน และสามารถ

อยู่ปฏิบัติงานต่อเนื่องได้ถึง 14 วัน หน่วยดังกล่าวนี้จะช่วยเป็นแกนนำในการปฏิบัติกร และจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของปฏิบัติการกู้ภัยโดยรวมได้มากขึ้น

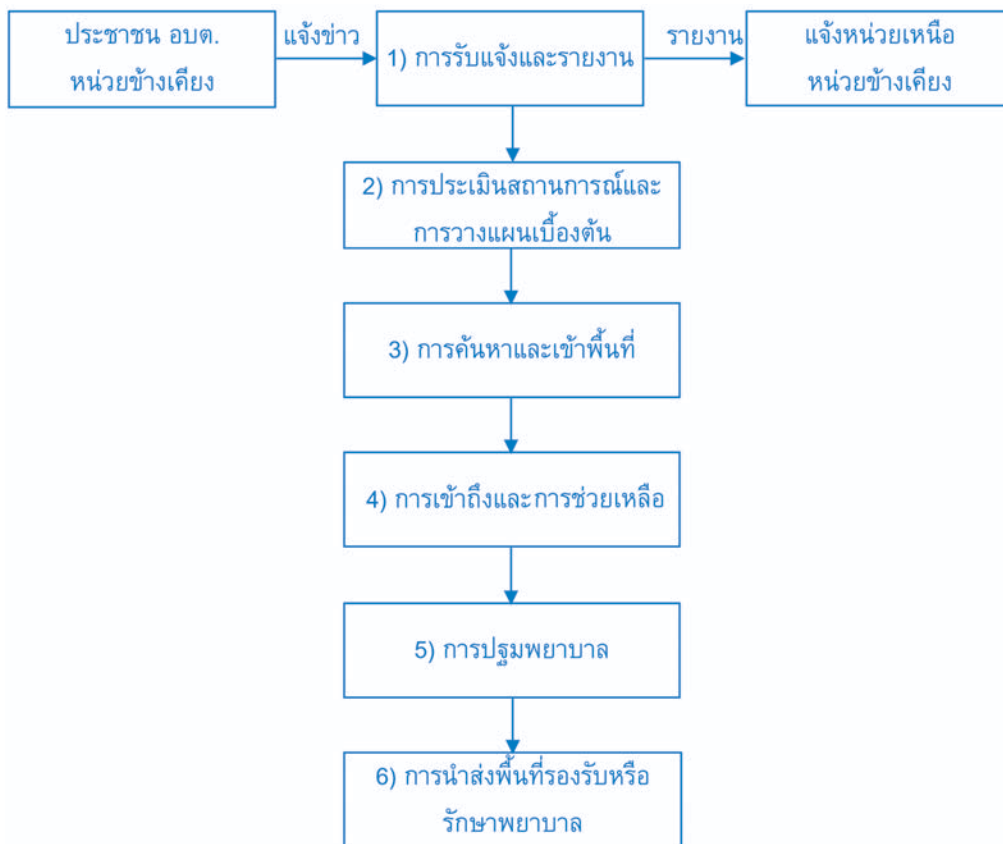

คู่มือที่
3
การประเมินหาตำแหน่ง

ตัวอย่างแผนผังของทีมสนับสนุน ณ จุดเกิดเหตุ (กู้ภัย)

7. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในการค้นหาและกู้ภัย

ขั้นตอนการค้นหาและกู้ภัย

ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงาน
1	การรับแจ้งและรายงาน ขั้นตอนนี้เป็นการรับแจ้งเหตุจากผู้ประสพภัยหรือหน่วยอื่นและรายงานข้อมูลเบื้องต้นให้กับหน่วยเหนือ หน่วยข้างเคียง และกระจายข้อมูลที่จำเป็นให้หน่วยปฏิบัติเตรียมการและวางแผนเบื้องต้น ซึ่งหากเป็นพลเรือนจะเป็นศูนย์วิทย์ หากเป็นทหารจะเป็นศูนย์ปฏิบัติการ หรือศูนย์บรรเทาสาธารณภัย ซึ่งควรเตรียมการเรื่องพลังงานสำรอง เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองเพื่อให้ดำรงการติดต่อสื่อสารไว้ได้อย่างน้อย 72 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาล อบต. - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด - ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต - ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยหน่วยทหาร
2	การประเมินสถานการณ์และวางแผนเบื้องต้น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต้องรับทราบข้อมูลที่จำเป็น โดยเฉพาะสถานการณ์ของภัยธรรมชาติที่ชัดเจน และสถานการณ์ของผู้ประสพภัย โดยในขั้นตอนนี้มีเป้าหมายคือการเข้าปฏิบัติการด้วยความปลอดภัยทั้งผู้ปฏิบัติการและผู้ประสพภัย เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยอุปกรณ์ทำแผนที่ สถานการณ์ ส่วนเครื่องมือติดตามสถานการณ์ ได้แก่ โทรัทศน์ อินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์เพื่อบรรยายรูปสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาล อบต. - ศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจ อำเภอ - ศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจ จังหวัด
3	การค้นหาและการเข้าพื้นที่ (Locate) (1) ทางบก <ul style="list-style-type: none"> - การเดินเท้า - การขึ้น ลง จากที่สูง - ทางรถยนต์ (2) ทางอากาศ (3) ทางน้ำ (4) แบบผสม อุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่ ยานพาหนะ เช่น รถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ เรือท้องแบนในกรณีกระแสน้ำไม่แรง มักใช้บรรทุกคนและแจกของบรรเทาทุกข์ซึ่งไม่ใช่งานกู้ภัย เรือยอสำหรับ การเข้าถึงพื้นที่ยากลำบาก	<ul style="list-style-type: none"> - ทีมกู้ภัยของ อบต. (OTOS) - ทีมกู้ภัยจากหน่วยบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล - มูลนิธิบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ - ทีมกู้ภัยจากศูนย์ ปก. เขต - ทีมกู้ภัยจากหน่วยทหาร
4	การเข้าถึง (Access) เป็นการใช้ทรัพยากร เครื่องมือ ทักษะ ความชำนาญ เพื่อที่จะเข้าถึงผู้ประสพภัยอย่างปลอดภัย และนำออกมาอย่างปลอดภัย ซึ่งบางครั้งจำเป็นต้องอาศัยทักษะและอุปกรณ์ของทหาร เช่น การใช้การขึ้นลงแนวตั้ง โดยใช้เชือก รอกกู้ภัย ชุดสายรัดตัว และการใช้เครื่องตัด ต่าง เพื่อจัดแจงร่างผู้ประสพภัยออกมา	<ul style="list-style-type: none"> - ทีมกู้ภัยของ อบต. (OTOS) - ทีมกู้ภัยจากหน่วยบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล - มูลนิธิบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ - ทีมกู้ภัยจากศูนย์ ปก. เขต - ทีมกู้ภัยจากหน่วยทหาร

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ

ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงาน
5	<p>การช่วยเหลือปฐมพยาบาลเพื่อเตรียมการเคลื่อนย้าย (Stabilize)</p> <p>เป็นการดูแลด้านการแพทย์ ณ พื้นที่เกิดเหตุ เพื่อที่จะนำผู้ประสบภัยออก โดยไม่มีอาการบาดเจ็บเพิ่มเติม และไม่มีอาการรุนแรงขึ้นจากที่เป็นอยู่ ซึ่งกรณีในพื้นที่ประสบภัยสามารถเข้าถึงโดยรถยนต์ได้จะไม่เป็นปัญหามากนัก แต่ถ้าเป็นพื้นที่ถูกตัดขาดความห่างพื้นที่และระยะเวลาการเดินทางอาจต้องการทักษะที่สูงขึ้นในการกู้ชีพ เช่น การห้ามเลือดโดยการบีบเส้นเลือดใหญ่ การให้น้ำเกลือ การลดความดันในช่องอก การทำช่องหายใจฉุกเฉิน ซึ่งค่อนข้างอันตราย</p>	<ul style="list-style-type: none">- หน่วยพยาบาลของ อบต.- หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของโรงพยาบาลในพื้นที่- หน่วยแพทย์ทหารในพื้นที่
6	<p>การนำส่งพื้นที่รองรับหรือพื้นที่รักษาพยาบาล</p> <p>เป็นการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บจากพื้นที่อันตรายไปยังพื้นที่ปลอดภัย เพื่อการรักษาต่อไป การทำงานทั่วไปใช้เทคนิคเดียวกับการเข้าถึงพื้นที่</p>	<ul style="list-style-type: none">- เทศบาล อบต.- หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของโรงพยาบาลในพื้นที่- หน่วยทหาร

คู่มือที่

4

การประเมินความเสียหาย
การช่วยเหลือผู้ประสบภัย
และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

คู่มือที่

4

การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

ในการจัดทำคู่มือที่ 4 การประเมินความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน ได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงาน ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ รวมถึง การปฏิบัติงาน ของหน่วยงานต่างๆ ในการบริหารจัดการภัยพิบัติในภาวะวิกฤตในปัจจุบัน เพื่อหาข้อจำกัดและอุปสรรคในการดำเนินการในปัจจุบัน และเสนอรูปแบบ วิธีการ แนวทาง การปฏิบัติไว้ในคู่มือฉบับนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำคู่มือฉบับนี้ไปใช้ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมินความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือ และการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานในกรณีฉุกเฉิน โดยมุ่งหวังให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วทั่วถึง และเป็นธรรมตามระเบียบหลักเกณฑ์ และเชื่อถือได้ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประสบภัยสูงสุด

1. การประเมินความเสียหายและการประเมินความต้องการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ

1.1 การประเมินความเสียหาย

การประเมินความเสียหายเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูล สถิติ และวิเคราะห์ผลกระทบต่อชีวิตคน เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะเสนอแนวทางการบูรณะฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้น

1.1.1 ความต้องการในการประเมินความเสียหาย

- 1) แต่งตั้งคณะทำงานประเมินความเสียหายตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ช.ภ.จ และ ก.ช.ภ.อ/กอ.
- 2) คณะทำงานดังกล่าวควรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการประเมินความเสียหายและมีความซื่อสัตย์ สุจริต
- 3) จัดทำแบบฟอร์มสำรวจความเสียหายที่มีมาตรฐาน และสะดวกต่อการใช้งาน
- 4) ราคาประเมินความเสียหายสอดคล้องกับราคากลางของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 วิธีการประเมินความเสียหาย

ในการประเมินความเสียหายมีลำดับการทำงานดังนี้

- 1) ก่อนการเกิดภัยพิบัติ

สำรวจรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคมในพื้นที่เสี่ยงภัย รวมทั้งจัดเตรียมแบบฟอร์มการจดบันทึกความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ
- 2) ระหว่างการเกิดภัยพิบัติ
 - (1) รายงานทันทีเกี่ยวกับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เสียหายกับหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - (2) รวบรวมข้อมูลความเสียหายตั้งแต่หน่วยงานระดับรากหญ้าจนกระทั่งคณะกรรมการทุกระดับ
 - (3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนการเกิดภัยพิบัติ
 - (4) จัดทำรายงานและนำเสนอแนวทางการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 3) ภายหลังจากการเกิดภัยพิบัติ ติดตาม รวบรวมข้อมูลให้สมบูรณ์ทำการ วิเคราะห์และจัดทำรายงานสรุปเสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบ

คู่มือที่

4

บทที่ ๔ การประเมินความเสียหาย
ส่วนที่ ๔.๑ การประเมินความเสียหาย

1.1.3 แนวทางการจัดทำรายงานการประเมินความเสียหายเบื้องต้น (Quick report)

การจัดทำรายงานการประเมินความเสียหายเบื้องต้นควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 12-36 ชั่วโมง หลังจากการเกิดภัยพิบัติ เพื่อนำส่งหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ข้อมูลความเสียหายควรปรับปรุงและรายงานตามมาเป็นระยะกล่าวคือ ระดับหมู่บ้านควรปรับปรุงวันละ 1 ครั้ง ระดับจังหวัดปรับปรุงทุก 3 วัน ในกรณีฉุกเฉินข้อมูลความเสียหายควรปรับปรุงและรายงานทุกๆ 2-3 ครั้งต่อวัน โดยการโทรศัพท์หรือส่งโทรสาร ข้อมูลความเสียหายในรายงานฯ ควรประกอบไปด้วย

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติ
 - (1) ชนิดของภัยพิบัติ
 - (2) เวลาการเกิดภัยพิบัติ
 - (3) ระดับความรุนแรงและผลกระทบต่อพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหาย โดยแนบแผนที่แสดงขอบเขตและระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น
- 2) ผลกระทบจากภัยพิบัติ
 - (1) ด้านชีวิต
 - จำนวนผู้เสียชีวิต
 - จำนวนผู้สูญหาย
 - จำนวนผู้บาดเจ็บ
 - จำนวนผู้ได้รับผลกระทบเปรียบเทียบกับประชาชนทั้งหมดในชุมชน
 - จำนวนผู้ที่ต้องทำการอพยพ (อธิบายตำแหน่งและทิศทางการอพยพ) โดยให้ความสำคัญกับผู้หญิง เด็ก และผู้สูงอายุ
 - จำนวนผู้อพยพที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น
 - (2) ด้านที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐาน
 - จำนวนบ้านที่ได้รับ ความเสียหายบางส่วนและทั้งหมด
 - จำนวนและชนิดของโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับ ความเสียหาย

- บางส่วนและทั้งหมด
- ความเสียหายต่อโครงสร้างอื่นๆ
 - อุปสรรคและความยากต่อความช่วยเหลือต่างๆ โดยเฉพาะกับเด็ก ผู้หญิง และผู้สูงอายุ
- (3) การตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉินโดยท้องถิ่น
- อธิบายกิจกรรมที่ดำเนินการโดยท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น
 - ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบดำเนินการอย่างไรในการตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉิน
- (4) การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ฉุกเฉิน
- กำหนดมาตรการการช่วยเหลือเร่งด่วนภายใน 10 วัน รวมทั้งความต้องการเร่งด่วนของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ
- (5) จัดทำตารางการประเมินความเสียหายเบื้องต้น

1.1.4 แนวทางการจัดทำรายงานสรุปการประเมินความเสียหาย

รายงานการประเมินความเสียหายฉบับสรุปนี้จะดำเนินการตามหลังจากการทำรายงานฉบับเบื้องต้น ซึ่งรายงานฉบับนี้สามารถจะทำการปรับปรุงข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ได้ตลอดเวลา เนื้อหาในรายงานฯ ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติ
 - (1) ชนิดของภัยพิบัติ
 - (2) เวลาเกิดภัยพิบัติ
 - (3) ระดับความรุนแรงและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
- 2) ผลกระทบจากภัยพิบัติ
 - (1) ชีวิตและทรัพย์สิน
 - จำนวนผู้เสียชีวิต (จำแนกเป็นผู้สูงอายุ ผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก)
 - จำนวนผู้บาดเจ็บ (จำแนกเป็นผู้สูงอายุ ผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก)
 - จำนวนผู้สูญหาย (จำแนกเป็นผู้สูงอายุ ผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก)
 - จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (จำแนกเป็นครอบครัวผู้ยากจน)

จากจำนวนทั้งหมด)

- จำนวนครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ (จำแนกเป็นความเสียหายทางเครื่องมือทำมาหากิน อาหาร ข้าวของ เฟอร์นิเจอร์และอื่นๆ)

(2) อาหารและความเป็นอยู่

- พื้นที่ไร่นา สวนผักที่เสียหาย มูลค่าความเสียหาย มูลค่ารายได้ที่พึงจะได้โดยให้รายละเอียดทุกประเภท
- พื้นที่ไร่นา สวนผักที่ยังคงจะเผชิญกับภาวะเสี่ยงต่อไป มูลค่าความเสียหาย รายได้ที่จะได้จากการเก็บเกี่ยว โดยให้รายละเอียดทุกประเภท
- ประเมินการขาดแคลนอาหาร ความเสี่ยงต่อโภชนาการ
- ผลกระทบกับการจ้างงานในพื้นที่
- ผลกระทบกับผลผลิตภาคครัวเรือน
- ผลกระทบกับราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ
- ความต้องการช่วยเหลือเร่งด่วนของผู้ประสบภัยโดยเฉพาะเด็ก ผู้หญิง และผู้สูงอายุ

(3) น้ำดื่มและการสุขาภิบาลเบื้องต้น

- ผลกระทบต่อแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค ทั้งปริมาณและคุณภาพ
- กรณีแหล่งน้ำดิบมีคุณภาพต่ำต้องการการบำบัดเร่งด่วนหรือไม่
- สาเหตุและปัญหาของการขาดสุขพลาอนามัยที่ดี มาตรการเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข โดยเฉพาะกับเด็ก ผู้หญิง และผู้สูงอายุ
- ผลกระทบต่อระบบสุขาภิบาล
- ภาชนะรองรับน้ำดื่มต้องเพียงพอ และจัดเตรียมภาชนะใส่น้ำดื่ม

สำหรับครัวเรือน อาทิเช่น กระติกใส่น้ำขนาด 5 ลิตร สามารถรองรับน้ำได้สามารถผลิตน้ำดื่มที่มีความปลอดภัยสูง

(4) การดูแลสุขภาพ

- เกิดโรคระบาดขึ้นในพื้นที่หรือไม่
- จำนวนประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาด (จำแนกประเภทผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก และผู้สูงอายุ)
- ในพื้นที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาดหรือไม่

- การบริการด้านสาธารณสุขมีหรือไม่ ต้องการการสนับสนุนเพียงใด
- (5) การศึกษา
- ความเสียหายต่อโรงเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน
 - มีปัญหาเฉพาะกับนักเรียนหรือไม่
- (6) โครงสร้างพื้นฐาน
- ความเสียหายต่อสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ (เช่น อ่างเก็บน้ำ ถนน สะพาน ไฟฟ้า)
 - ความเสียหายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างไร
- 3) การตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉิน
- (1) ระดับครัวเรือน
- ในระดับครัวเรือนมีการจัดการอย่างไรกับภัยพิบัติ มีการอพยพไปอยู่ที่ใด มีการจัดการกับความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างไร
 - ระดับครัวเรือนมีการสำรองอาหารหรือไม่อยู่ได้ประมาณกี่วัน
 - มีความเสียหายกับไร่นาพืชสวนต่อครัวเรือนประมาณเท่าใด
 - ภายหลังจากเกิดภัยพิบัติ ประชาชนดำเนินชีวิตกันอย่างไร
 - สุขพลานามัยของครัวเรือนมีสภาพอย่างไร (น้ำกิน น้ำใช้ หองสุขา)
 - ครัวเรือนจัดการกับโรคระบาด (ถ้ามี) อย่างไร
- (2) ระดับภาครัฐ
- อธิบายกิจกรรมที่ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ การเงิน แผนงาน
 - อธิบายการดำเนินการตามหน่วยงานเอกชน เช่น NGO ภาชาดองค์กรการกุศลต่างๆ
- 4) ช่องว่างหรือปัญหาที่เกิดขึ้น
- (1) ปัญหาสำคัญที่ชุมชนกำลังเผชิญ (อาหาร สุขพลานามัยเครื่องนุ่งห่ม น้ำอุปโภคบริโภคการเดินทาง)ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (2) ปัญหาเฉพาะสำหรับกลุ่มคนเฉพาะ (เด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ)
- 5) จัดทำตารางความเสียหาย (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างรายงานสรุปการประเมินความเสียหายจากภัยพิบัติ

ลำดับ	ประเภทความเสียหาย	รหัส	รายละเอียดความเสียหาย	หน่วย	มูลค่าความเสียหาย			หมายเหตุ
					ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย	รวม	
1	ชีวิตคน		จำนวนผู้เสียชีวิต - เด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) - ผู้หญิง - ผู้สูงอายุ (อายุเกิน 60 ปี) จำนวนผู้สูญหาย - เด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) - ผู้หญิง - ผู้สูงอายุ (อายุเกิน 60 ปี) จำนวนผู้บาดเจ็บ - เด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) - ผู้หญิง - ผู้สูงอายุ (อายุเกิน 60 ปี) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนครอบครัวได้รับผลกระทบ					
2	บ้านเรือน		จำนวนบ้านพังหรือได้รับความเสียหาย - บ้านพังทั้งหลัง - บ้านพังบางส่วน - บ้านจมน้ำ (กรณีอุทกภัย) มูลค่าความเสียหายเฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ต่างๆ					
3	การศึกษา		จำนวนโรงเรียนได้รับผลกระทบ จำนวนห้องเรียนเสียหาย จำนวนห้องเรียนจมน้ำ จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ เสียหาย จำนวนนักเรียนต้องหยุดเรียน จำนวนหนังสือเสียหาย					
4	สุขภาพ		จำนวนโรงพยาบาล คลินิกเสียหาย จำนวนห้องคนไข้เสียหาย จำนวนห้องจมน้ำ มูลค่าความเสียหาย ยา เวชภัณฑ์ มูลค่าความเสียหายด้านเครื่องมือแพทย์					
5	อาคารอื่นๆ		จำนวนอาคารสำนักงานเสียหาย จำนวนตลาดศูนย์การค้าเสียหาย จำนวนโกดังสินค้าเสียหาย จำนวนอาคารสาธารณะเสียหาย จำนวนสิ่งก่อสร้างป้องกันภัยเสียหาย มูลค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนเสียหาย					

ตารางที่ 1 ตัวอย่างรายงานสรุปการประเมินความเสียหายจากภัยพิบัติ (ต่อ)

ลำดับ	ประเภทความเสียหาย	รหัส	รายละเอียดความเสียหาย	หน่วย	มูลค่าความเสียหาย			หมายเหตุ
					ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย	รวม	
6	เกษตรกรรม		พื้นที่ไร่นาเสียหาย พื้นที่สวนหรือฟาร์มเสียหาย พื้นที่ป่าไม้เสียหาย มูลค่าผลผลิตเสียหาย จำนวนสัตว์เลี้ยงตาย มูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์เสียหาย มูลค่าปุยเสียหาย มูลค่าอาหารสัตว์เสียหาย					
7	การประมง		พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำเสียหาย จำนวนปลาสัตว์น้ำต่างๆ ตาย จำนวนปลาตาย จำนวนกุ้ง/หอยตาย มูลค่าความเสียหายอุปกรณ์เลี้ยงสัตว์น้ำ					
8	ระบบการชลประทาน		ความยาวคันดินป้องกันเสียหาย ความยาวคลองชลประทานเสียหาย เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำเสียหายเป็นมูลค่า มูลค่าเครื่องมือ อุปกรณ์เกี่ยวกับการชลประทานเสียหาย					
9	ระบบการขนส่ง		ความยาวถนนชำรุดเสียหาย ความยาวทางรถไฟชำรุดเสียหาย จำนวนสะพานเสียหาย จำนวนยานพาหนะเสียหาย จำนวนเรือเสียหาย มูลค่าของท่าเรือเสียหาย มูลค่าของท่าอากาศยานเสียหาย มูลค่าความเสียหายสถานีขนส่ง					
10	โครงข่ายโทรคมนาคม		จำนวนสถานีสื่อสารเสียหาย มูลค่าอุปกรณ์สื่อสารเสียหาย มูลค่าสายส่งหรือสายโทรศัพท์เสียหาย					
11	อุตสาหกรรม		จำนวนโรงงานเสียหาย จำนวนเหมืองเสียหาย มูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์โรงงานเสียหาย มูลค่าสินค้าคงคลังเสียหาย จำนวนวันที่คาดว่าจะหยุดกิจการ จำนวนคนงานที่ได้รับผลกระทบ					
12	ระบบสุขภาพ		จำนวนประชากรขาดน้ำอุปโภคบริโภค จำนวนบ่อน้ำเสียหาย มูลค่าระบบผลิตน้ำเสียหาย มูลค่าระบบบำบัดเสียหาย มูลค่าการจ้างทำความสะอาดพื้นที่					

1.2 การประเมินความต้องการช่วยเหลือ

การประเมินความต้องการช่วยเหลือ เป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูล ผลกระทบจากภัยพิบัติต่อชุมชนในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีการประเมิน ศักยภาพของตนเอง (ท้องถิ่น) ในการให้ความช่วยเหลือแต่ละด้าน เพื่อให้ชุมชน สามารถที่จะยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง ปลอดภัยจนผ่านพ้นสถานการณ์ การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท ตามลำดับเหตุการณ์ กล่าวคือ 1) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน 2) การช่วยเหลือหลังการเกิดภัย และ 3) การฟื้นฟูและบูรณะ

1.2.1 การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน

การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน มักจะกำหนดให้เป็นการช่วยเหลือระหว่าง 3-10 วัน หลังจากการประกาศเตือนภัยอย่างไรก็ตาม จำนวนวันอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของภัยพิบัติ การช่วยเหลือดังกล่าวมักจะประกอบไปด้วย การช่วยเหลือทางด้านกำลังคน อุปกรณ์เครื่องมือ ยานพาหนะ อาหาร ยารักษาโรค น้ำดื่ม ที่พักพิง รวมทั้งการช่วยเหลือทางการเงิน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เพื่อลดความสูญเสีย และความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ตอบสนองความต้องการเร่งด่วน ของชุมชนในพื้นที่ประสบภัย โดยธรรมชาติของการประเมินความต้องการ การช่วยเหลือเป็นการรวบรวมข้อมูลผลกระทบอย่างรวดเร็ว แล้วทำการวิเคราะห์ เพื่อกำหนดมาตรการช่วยเหลือเร่งด่วนเพื่อลดความสูญเสียและลดความเสียหาย ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ในขณะที่เดียวกันภารกิจต่างๆ จะมีการกำหนดไว้ในขั้นตอน การประเมินความเสียหายแล้ว ในการรวบรวมข้อมูลมักจะประกอบไปด้วย ข้อมูล ด้านผลกระทบหรือความเสียหายเบื้องต้น ข้อมูลด้านการบริหารในพื้นที่ประสบภัย ข้อมูลด้านภูมิประเทศและสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทรัพยากรบุคคล เครื่องมืออุปกรณ์ ภายหลังจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจะมีการกำหนดตารางการช่วยเหลือ ดังตัวอย่างในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแบบประเมินความต้องการความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน

ลำดับ	ประเภทความต้องการความช่วยเหลือ	รหัส	รายละเอียดความต้องการความช่วยเหลือ	หน่วย	จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ	จำนวนความต้องการ	การช่วยเหลือ		
							ทั้งหมด	ความสามารถของท้องถิ่น	ความต้องการจากภายนอก
1	การอพยพ การค้นหา		เครื่องปั้น เรือ รถยนต์ รถบรรทุก รถแทรกเตอร์ รถแบคโฮ รถเข็น รถพยาบาล โทรศัพท์ วิทยุตำรวจ วัสดุ (ถุงหิน ถุงทราย) น้ำมันเชื้อเพลิง						
2	หน่วยกู้ภัย		ตำรวจ ทหาร หน่วยดูแลสุขภาพ อาสาสมัคร						
3	สิ่งอำนวยความสะดวก		เครื่องมือพยาบาลเบื้องต้น ชูชีพ เชือก เลื่อย อุปกรณ์อื่นๆ						
4	ยาเวชภัณฑ์ และเครื่องอุปโภค บริโภค		ยารักษาโรค อาหาร/อาหารกระป๋อง ขนมปัง เต็นท์ เสื้อกันฝน ผ้าห่ม ห้องสุขาเคลื่อนที่ เสื้อผ้า (ผู้ใหญ่/ผู้ชาย/เด็ก) สบู่ ยาสีฟัน ผ้าอนามัย อื่นๆ						

1.2.2 การช่วยเหลือหลังการเกิดภัย

การช่วยเหลือหลังการเกิดภัย กำหนดให้เป็นการช่วยเหลือระยะเวลาประมาณ 3 เดือน จากภารกิจของการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินแล้วเสร็จ จนกระทั่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของชุมชนได้ การช่วยเหลือ

คู่มือที่

4

บทปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน
ส่วนกลางที่ศูนย์พิทักษ์และบรรเทาภัยพิบัติระดับเขต

หลังการเกิดภัยจะเริ่มต้นทันทีหลังจากการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในระยะนี้ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับกฎระเบียบ เป็นไปตามข้อมูลการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ความต้องการด้านอาหาร น้ำดื่ม การดูแลสุขภาพอนามัย เชื้อเพลิง สุขภาพาล ที่פקพิง การศึกษา ยาและเวชภัณฑ์ รวมไปถึงการดำรงชีวิตอยู่ได้เพื่อตอบสนองให้ชุมชนยืนอยู่ได้ เป็นการชั่วคราว ก่อนมีการฟื้นฟูบูรณะถาวรต่อไป สำหรับความเสียหายกับสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ เช่น ระบบการขนส่งคมนาคม การชลประทาน ไฟฟ้า การสื่อสาร หรืออื่นๆ จะมีการประเมินและสนับสนุนการช่วยเหลือในขั้นต้น โดยการช่วยเหลือจัดการของท้องถิ่น

การประเมินความต้องการ ควรประกอบไปด้วย หน่วยงานต่างๆ หัวหน้าชุมชน ผู้แทนกลุ่มคนที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ กลุ่มผู้หญิง เพื่อให้ตอบสนองความต้องการ วัตถุประสงค์ และเป็นเหตุเป็นผล ความสำคัญของชุมชนที่ต้องดำเนินการอย่างกระตือรือร้น และสร้างสรรค์ในการประเมินความต้องการความช่วยเหลือ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของการช่วยเหลือจากภายนอก ในการจัดความทุกข์ยาก สร้างความมั่นคง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ประสบภัย อย่างไรก็ตามชุมชนเองจะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ หลีกเสี่ยงการพึ่งพาการช่วยเหลือจากภายนอก หรือระดับรัฐบาล ซึ่งในข้อเท็จจริงความช่วยเหลือจากภายนอกไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่ประสบภัยได้อย่างเต็มที่ การประเมินความต้องการความช่วยเหลือในขั้นนี้ต้องอาศัยข้อมูลที่จำเป็นต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลพื้นฐานด้านชุมชน เช่น ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- 2) ข้อมูลด้านความเสียหายจากภัยพิบัติ การบริหารจัดการภัยพิบัติ การช่วยเหลือจากภายนอก
- 3) ข้อมูลการวิเคราะห์ความสามารถในการเผชิญเหตุของชุมชน ความอ่อนแอหรือความล่อแหลมต่อภัยพิบัติของชุมชน

ตัวอย่างการประเมินความต้องการความช่วยเหลือหลังการเกิดภัยแสดง
ไว้ในตารางที่ 3

ลำดับ	ประเภท ความต้องการ ความช่วยเหลือ	รหัส	รายละเอียด ความต้องการ ความช่วยเหลือ	หน่วย	จำนวน ผู้ได้รับ ผลกระทบ	จำนวน ผู้ต้องการ ความช่วยเหลือ	ความช่วยเหลือ		
							ทั้งหมด	ความสามารถ ของ ท้องถิ่น	ความต้องการ จากภายนอก
1	อาหาร		ข้าว อาหารกระป๋อง อื่นๆ (เครื่องปรุง...)						
2	การเงิน		เงินสด เงินชดเชย เงินกู้						
3	สิ่งของ เครื่องใช้		ผ้าห่ม เสื่อ หมอน เสื้อผ้า (ผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก) น้ำดื่ม/น้ำดื่มบรรจุขวด สมุด หนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ สบู่ แชมพู						
4	ที่พักพิง		เต็นท์ หลังคา อุปกรณ์สร้างบ้าน						
5	การดูแล สุขภาพ		ยา วัคซีน						
6	สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม		น้ำดื่ม ถังน้ำ สุขา ยาป้องกันโรคระบาด						
7	การประกอบ อาชีพเบื้องต้น		เมล็ดพันธุ์ พันธุ์สัตว์ ยาฆ่าแมลง ปุ๋ย อาหารสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์อื่นๆ						
8	องค์ความรู้		การสุขภาพ การช่วยเหลือยามฉุกเฉิน การใช้ชีวิตอยู่ในสถานการณ์						

ตารางที่ 3 ตัวอย่างแบบประเมินความต้องการความช่วยเหลือหลังการเกิดภัย

1.2.3 การฟื้นฟูและบูรณะ

การฟื้นฟูและบูรณะเป็นกระบวนการความช่วยเหลือหลังจากสิ้นสุดความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินจนกระทั่งเริ่มมีการฟื้นฟู และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ร่วมกับการบูรณะซ่อมแซมบ้านเรือนอาคารสิ่งก่อสร้างต่างๆ ความช่วยเหลือในขั้นตอนนี้เป็นการประสานระหว่างความสามารถในการช่วยเหลือของชุมชนกับความช่วยเหลือจากภายนอก เพื่อฟื้นฟูให้ชุมชนกลับไปสู่สภาพก่อนเกิดภัยพิบัติในเวลาอันสั้น ดังนั้นการบริหารจัดการของชุมชนจึงต้องมีลักษณะตื่นตัวมีประสิทธิภาพ และอาศัยข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อผสมผสานความต้องการช่วยเหลือที่แท้จริงของชุมชนกับแผนพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นพื้นฐานการพัฒนา เพื่อให้มีการประเมินความช่วยเหลือฟื้นฟูและบูรณะอย่างมีประสิทธิภาพข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้จึงมีความจำเป็น

- 1) ข้อมูลที่เชื่อถือได้ด้านประชากร ชุมชน ก่อนการเกิดภัยพิบัติ
- 2) ข้อมูลและประสบการณ์ในการบริหารจัดการภัยพิบัติทุกระดับ
- 3) ข้อมูลสำรวจด้านประชากร ชุมชน ภายหลังจากการเกิดภัยพิบัติ

ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ต้องทำการประเมินและวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือของชุมชน ดังตัวอย่างในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวอย่างแบบประเมินความต้องการความช่วยเหลือในการฟื้นฟูและบูรณะ

ลำดับ	ประเภท ความต้องการ ความช่วยเหลือ	รหัส	รายละเอียด ความต้องการความช่วยเหลือ	หน่วย	ปริมาณ	ความช่วยเหลือ		
						ท้องถิ่น	รัฐบาล	อื่นๆ
1	ที่อยู่อาศัย		บ้านต้องซ่อมแซม บ้านต้องสร้างใหม่					
2	การศึกษา		ห้องเรียนต้องสร้างใหม่ ห้องเรียนต้องซ่อมแซม โต๊ะ เก้าอี้ ต้องจัดหา อุปกรณ์การเรียนการสอน					
3	การดูแลสุขภาพ		ยา เครื่องมืออุปกรณ์รักษาพยาบาล ห้องรักษาพยาบาลสร้างใหม่ ห้องรักษาพยาบาลซ่อมแซม					
4	สิ่งก่อสร้างอื่นๆ		อาคารสำนักงานสร้างใหม่ อาคารสำนักงานซ่อมแซม โกดังสินค้าสร้างใหม่ โกดังสินค้าซ่อมแซม					
5	เกษตรกรรม		พื้นที่ป่าไม้ฟื้นฟู พื้นที่ปลูกสัตว์ฟื้นฟู พื้นที่ริมชายฝั่งทะเลฟื้นฟู					
6	การประมง		พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำฟื้นฟู จำวนเรือซ่อมแซม/สร้างใหม่ อุปกรณ์เครื่องมือทำประมงซ่อมแซม/ จัดหาใหม่					
7	การชลประทาน		ความยาวคันบึงกันชลประทาน ซ่อมแซม คลองชลประทานซ่อมแซม เขื่อนและอ่างเก็บน้ำซ่อมแซม อุปกรณ์เครื่องมือระบบชลประทาน					
8	การขนส่ง		ถนนซ่อมแซม สะพานซ่อมแซม ระบบระบายน้ำซ่อมแซม					
9	การสื่อสาร		อุปกรณ์การสื่อสารซ่อมแซม/จัดหา ใหม่ สถานีสื่อสารเสียหาย/ซ่อมแซม อุปกรณ์สายส่งเสียหายจัดหาใหม่ เสาส่งซ่อมแซม/จัดหาใหม่					

คู่มือที่

4

หนังสือคู่มือประเมินความพร้อมของพื้นที่ฟื้นฟูและบูรณะ
ส่วนราชการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

ตารางที่ 4 ตัวอย่างแบบประเมินความต้องการความช่วยเหลือในการฟื้นฟูและบูรณะ (ต่อ)

ลำดับ	ประเภท ความต้องการ ความช่วยเหลือ	รหัส	รายละเอียด ความต้องการความช่วยเหลือ	หน่วย	ปริมาณ	ความช่วยเหลือ		
						ท้องถิ่น	รัฐบาล	อื่นๆ
10	อุตสาหกรรม		จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมฟื้นฟู จำนวนเหมืองแร่ฟื้นฟู มูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์จัดหาใหม่					
11	ระบบสุขาภิบาล		บ่อน้ำข่อมแซม ระบบบำบัดน้ำเสียข่อมแซม ระบบผลิตน้ำข่อมแซม ระบบกำจัดขยะฟื้นฟู					
12	องค์ความรู้		การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้าน การฟื้นฟูภาคอุตสาหกรรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้าน การฟื้นฟูภาคเกษตรกรรม การอบรมด้านการฟื้นฟู ระบบสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม การอบรมด้านการดูแลสุขภาพ การอบรมด้านการใช้ชีวิต ปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย					

2. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน

ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในแต่ละปี ได้สร้างความสูญเสียต่อชีวิต และทรัพย์สินจำนวนมาก เช่น กรณีอุทกภัยที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2543 กรณีอุทกภัยและโคลนถล่มที่อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ และที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2544 กรณีอุทกภัยที่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2544 และกรณีคลังแสงกรมสรรพาวุธทหารบกระเบิดที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้น ซึ่งรัฐบาลได้เห็นความจำเป็นในการให้ความช่วยเหลือโดยเร่งด่วน จึงได้กำหนดให้มีระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 เพื่อวางหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการที่มีหน้าที่ช่วยเหลือให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา เช่น กรณีการเกิดโรคระบาดไข้หวัดนก การก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และธรณีพิบัติภัยในพื้นที่ 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ราษฎรเป็นวงกว้าง การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของส่วนราชการต่างๆ ยังไม่สามารถกระทำได้อย่างทันที่และมี ความคล่องตัวมากเพียงพอ กระทรวงการคลังจึงได้ปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 เพื่อให้ส่วนราชการสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และลดขั้นตอนในการปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1) การกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลัง ในการพิจารณาอนุญาตให้ส่วนราชการปฏิบัตินอกเหนือระเบียบฯ ได้ เป็นการคล่องตัวต่อการปฏิบัติ กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี

2) การให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุญาตให้ส่วนราชการมีวงเงินอุดหนุนราชการ และขยายวงเงินได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติฉุกเฉินรุนแรง

3) การกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถเบิกเงินอุดหนุนราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเตรียมเงินสดไว้สำรองจ่ายในกรณีที่เกิดภัยพิบัติขึ้น และมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินในวันหยุดราชการ เพื่อการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

4) การกำหนดให้ส่วนราชการส่วนกลาง สามารถโอนเงินอุดหนุนราชการให้แก่ที่ทำการปกครองจังหวัด โดยไม่จำเป็นต้องรอการขอรับการสนับสนุนจากจังหวัดก่อน เพื่อให้สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้ทันต่อเหตุการณ์ และรวดเร็วยิ่งขึ้น

ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีฉุกเฉิน ในคู่มือฉบับนี้จะเน้นไปที่การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ เพื่อเร่งรัดการดำเนินการในด้านขั้นตอนด้านเอกสารตามหลักเกณฑ์และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ

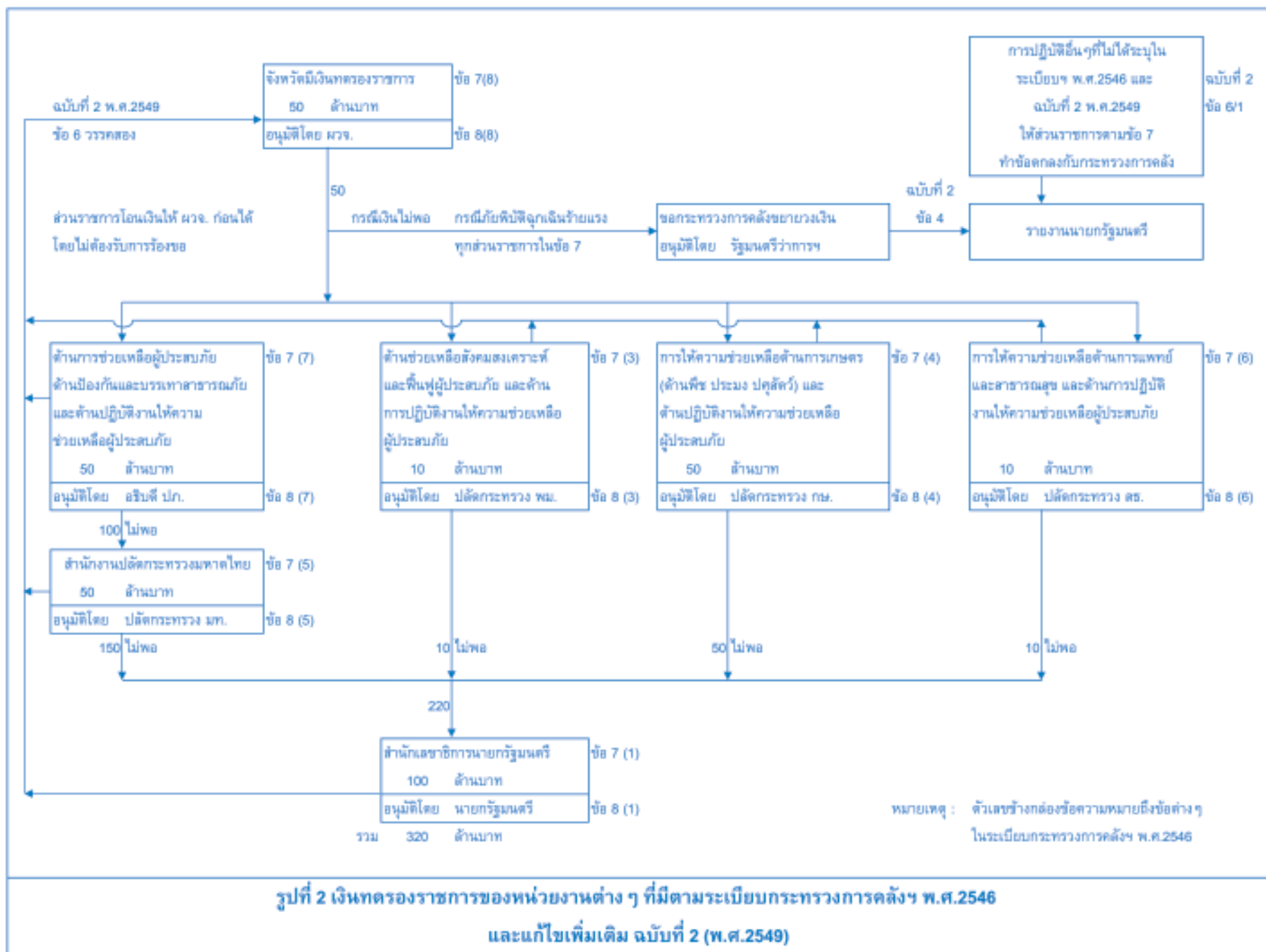
เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 โดยได้นำขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเดิม ที่ทางกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำไว้ในมาเป็นกรอบดำเนินการตามที่แสดงในรูปที่ 1 และได้แสดงรายละเอียดของหลักเกณฑ์การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในด้านต่างๆไว้ในภาคผนวก ของคู่มือที่ 4 สำหรับวงเงินทศรองราชการของหน่วยงานต่างๆที่มีสำหรับช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉินและการจ่ายเงินช่วยเหลือได้แสดงไว้ใน รูปที่ 2 และ 4

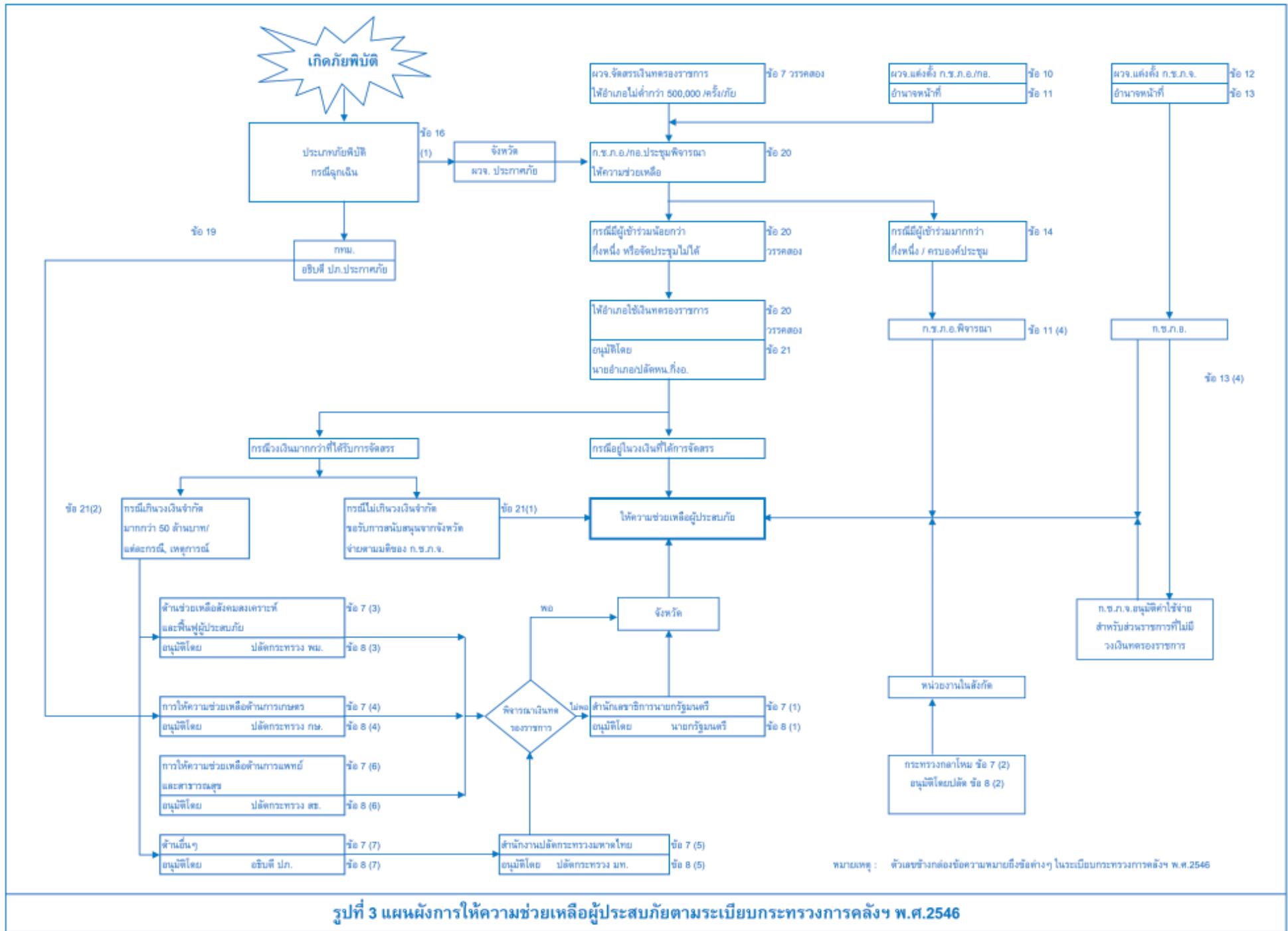
ในการช่วยเหลือด้านการเกษตร ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่อาจทำให้เกิดความล่าช้าได้จัดทำรายละเอียดและหลักเกณฑ์ของการให้ความช่วยเหลือไว้ในภาคผนวกของคู่มือที่ 4 ฉบับนี้และสรุปขั้นตอนการดำเนินการช่วยเหลือด้านการเกษตรไว้ในรูปที่ 5

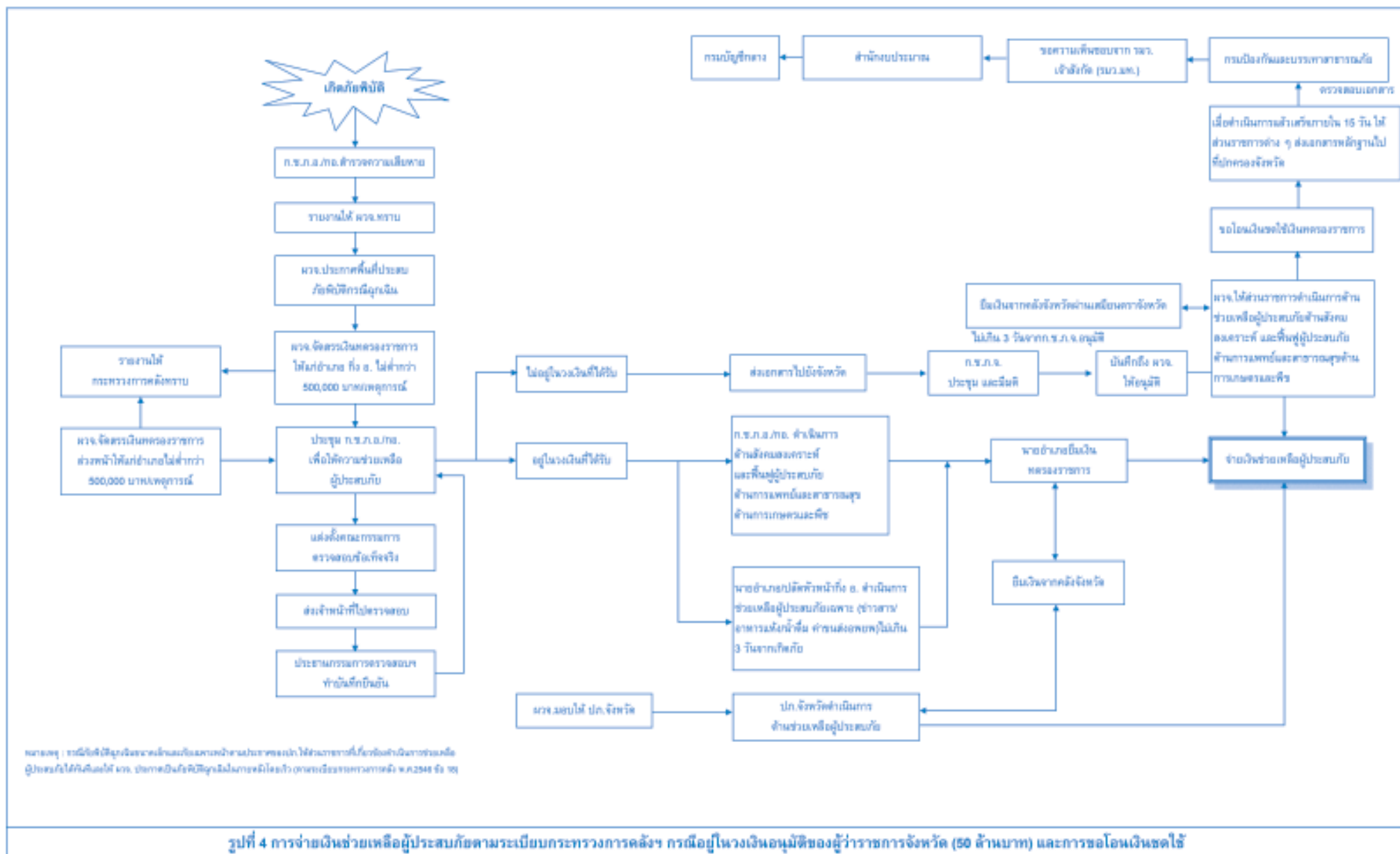
3. การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

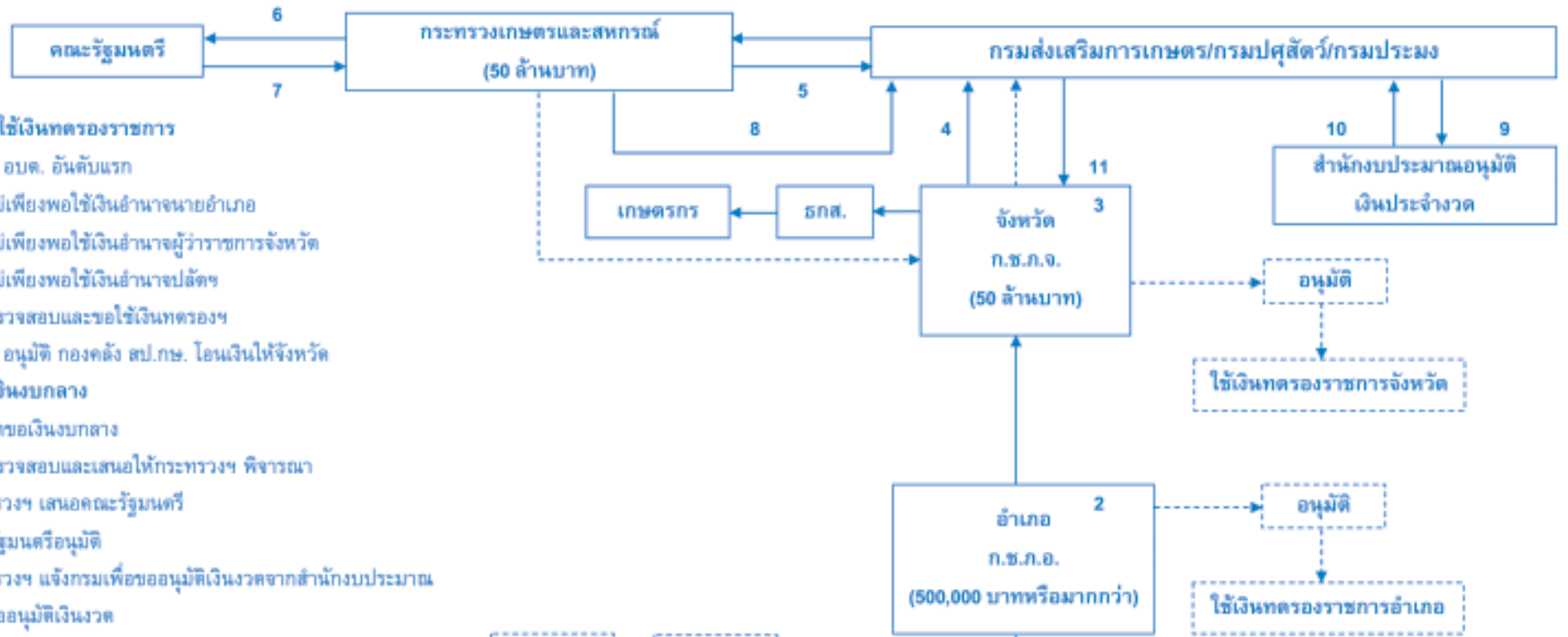
การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน จะดำเนินการภายหลังที่ภัยได้ยุติลงหรือผ่านพ้นไปแล้ว เป็นการดำเนินการทั้งปวง เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบของส่วนราชการทุกส่วน ตลอดจนบุคคลที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจของประชาชนให้กลับคืนสู่สภาพปกติมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อบรรเทาทุกข์ขั้นต้นแก่ประชาชนที่ประสบภัยอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยให้สามารถดำรงชีวิตได้ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ
- 3) เพื่อฟื้นฟูบูรณะสภาพพื้นที่ที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

กรณีการใช้เงินอุดหนุนราชการ

1. ใช้เงิน อบต. อันดับแรก
2. หากไม่เพียงพอใช้เงินอำนาจนายอำเภอ
3. หากไม่เพียงพอใช้เงินอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด
4. หากไม่เพียงพอใช้เงินอำนาจปลัดฯ
5. กรมตรวจสอบและขอใช้เงินอุดหนุนฯ
6. ปลัดฯ อนุมัติ กองคลัง สป.กษ. โอนเงินให้จังหวัด

กรณีขอเงินงบกลาง

4. จังหวัดขอเงินงบกลาง
5. กรมตรวจสอบและเสนอให้กระทรวงฯ พิจารณา
6. กระทรวงฯ เสนอคณะรัฐมนตรี
7. คณะรัฐมนตรีอนุมัติ
8. กระทรวงฯ แจกกรมเพื่อขออนุมัติเงินงวดจากสำนักงบประมาณ
9. กรมขออนุมัติเงินงวด
10. สำนักงบประมาณอนุมัติเงินงวด
11. กรมโอนเงินให้จังหวัดแจกจ่ายเงินให้เกษตรกร โดยประสานกับ ธกส. สาขา

• ศูนย์ฯ สํารวจเกษตรกรเป็นรายบุคคล

- ◆ อำเภอประมวลผลโปรแกรม
- ◆ นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ อบต.
- ◆ ปิดประกาศรายชื่อหมู่บ้านเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 วัน เกษตรปศุสัตว์ประมงอำเภอลงนามกำกับ

หมายเหตุ

1. ศูนย์ฯ คือ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หรือ ศูนย์บริการการเกษตรเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ
2. คชภ.1 คือ นายอำเภอความเสียหายเบื้องต้น
3. สทง.ป.ก. คือ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
4. กษ.01 คือ แบบยื่นความจำนงขอรับความช่วยเหลือ
5. กษ.02 คือ แบบสรุปขอรับความช่วยเหลือ
6. อบต. คือ องค์การบริหารส่วนตำบล
7. ก.ช.ภ.อ. คือ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ
8. ก.ช.ภ.จ. คือ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

ปรับปรุง ณ วันที่ 24 เม.ย. 50

รูปที่ 5 ขั้นตอนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.1 หลักการปฏิบัติ

เพื่อให้การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน เป็นไปอย่างมีระบบทั่วถึง และรวดเร็ว มีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) จัดที่พักรักษาตัวชั่วคราวและระบบสุขาภิบาลแก่ผู้ประสบภัยในกรณีที่ต้องอพยพจากพื้นที่อันตราย
- 2) ให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรภาคเอกชนในการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉินในสถานที่ประสบภัยให้เป็นไปอย่างมีระบบ รวดเร็ว ทั่วถึง และหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยจัดทำบัญชีข้อมูลความเสียหายไว้เป็นหลักฐาน
- 3) ให้รถลอนซากปรักหักพังและซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน และอาคารบ้านเรือนของผู้ประสบภัยเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้

3.2 การดำเนินงาน

พื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานควรปฏิบัติดังนี้

- 1) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ โดยผู้อำนวยการฯ เขตท้องที่ต้องปฏิบัติงานภายหลังจากได้รับแจ้งเหตุเกิดภัยพิบัติ ดังนี้
 - (1) การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชนและทรัพย์สินของทางราชการไปไว้ในพื้นที่ปลอดภัย
 - (2) จัดส่งเครื่องอุปโภค บริโภค น้ำดื่ม เครื่องมือเครื่องใช้ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพเข้าไปยังพื้นที่เกิดเหตุโดยเร่งด่วน
 - (3) กรณีที่เกินขีดความสามารถของท้องถิ่น ให้ขอรับการสนับสนุนไปยังกองอำนาจการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชั้นเหนือขึ้นไปหรือกองอำนาจการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ใกล้เคียง
 - (4) หน่วยงานที่ได้รับการร้องขอการสนับสนุน ให้ส่งความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เช่น กำลัง เจ้าหน้าที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอุปโภคบริโภค เวชภัณฑ์ ยารักษาโรค ไปยังพื้นที่ที่เกิดเหตุได้โดยตรง

(5) สำนวความเสียหายและให้การช่วยเหลือตามขีดความสามารถของตน

(6) จัดระบบการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในบริเวณพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่อพยพ และให้การสงเคราะห์ราษฎร ซึ่งอาจใช้กำลังประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

(7) รายงานความเสียหายและความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นระยะไปยังกองอำนาจการ และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดได้ทราบข้อมูลอย่างเป็นปัจจุบันจนกว่าเหตุการณ์จะยุติ

2) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หรือศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ เข้าควบคุมสถานการณ์เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติในพื้นที่จังหวัด หากเกินขีดความสามารถของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ ให้จัดส่งเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ให้การสนับสนุนไปยังพื้นที่เกิดเหตุ และรายงานให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทราบ

3) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหน้าที่รวบรวมข้อมูล ความเสียหายและการช่วยเหลือเป็นระยะ เพื่อประโยชน์ในการสั่งการ อำนาจการของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และมีหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานในส่วนกลาง เพื่อขอรับการสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ กำลังเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่จำเป็น

4) การบูรณาการระหว่างหน่วยสนับสนุน ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ องค์กรการกุศล และองค์กรประชาชน รวมทั้งประชาชน มีหน้าที่สำรวจเครื่องมือ เครื่องใช้ กำลังเจ้าหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการบรรเทาภัยพิบัติ โดยให้มีการประสานงาน ดังนี้

(1) หน่วยงานส่วนกลาง ให้ประสานงานเพื่อให้การสนับสนุนกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(2) หน่วยงานในพื้นที่อื่นๆ นอกจากส่วนกลาง ให้ประสานงานเพื่อให้การสนับสนุนกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดที่ร้องขอหรือกองอำนาจการเขตท้องที่ที่เกิดเหตุได้โดยตรง

(3) กรณีที่ได้รับการร้องขอจากกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ให้ประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้โดยตรง

(4) เมื่อกำลังของหน่วยสนับสนุนมาถึงแล้ว ให้รายงานต่อผู้อำนาจการเขตท้องที่ ณ ศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจเพื่อประสานการปฏิบัติ

(5) ให้ปฏิบัติงานตามการสั่งการของผู้อำนาจการฯ เขตท้องที่หรือผู้ได้รับมอบหมาย และรายงานสถานการณ์ให้ผู้อำนาจการฯ เขตท้องที่ เจ้าหน้าที่พื้นที่หรือผู้ได้รับมอบหมายทราบทุกระยะ

เมื่อเหตุการณ์ยุติลงแล้ว ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยท้องที่ปฏิบัติตามขั้นตอนการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน ดังนี้

1) สำรวจความเสียหายทุกด้านอย่างละเอียด ทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งสาธารณประโยชน์ เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ

2) การซ่อมแซมส่วนที่เสียหาย โดยดำเนินการตามที่พิจารณาเห็นว่าเป็นสิ่งที่สามารถซ่อมแซมได้ และดำเนินการโดยเร็วเพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ ในกรณีที่ไม่สามารถซ่อมแซมได้ ให้จัดการรื้อถอนออกไปเพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้น

3) ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตท้องที่ที่เกิดเหตุดำเนินการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายในเบื้องต้น โดยงบประมาณที่อยู่ในความรับผิดชอบ กรณีที่เกินขีดความสามารถให้ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยเหนือตามลำดับ

4) ในกรณีที่เกินกว่าความสามารถของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ ให้หน่วยงานรับผิดชอบฟื้นฟู ซ่อมแซม และบูรณะเส้นทางคมนาคมและระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานดังนี้

(1) ทางหลวงแผ่นดินและเส้นทางคมนาคม ดำเนินการโดยกรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบท เส้นทางรถไฟดำเนินการโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย

(2) ระบบไฟฟ้า ดำเนินการโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

- ซ่อมแซม และสำรวจระบบสายส่งจำหน่ายไฟฟ้าในพื้นที่ที่เกิดความเสียหาย
- วางระบบสายส่งไฟฟ้าให้แก่หมู่บ้านที่ประสบภัย/พื้นที่อพยพ/บ้านพักชั่วคราว
- วางระบบสายส่งไฟฟ้าให้แก่บ้านพักถาวร

(3) ระบบประปา ดำเนินการโดยการประปาส่วนภูมิภาค

- ซ่อมแซม และสำรวจ พื้นที่ที่เกิดความเสียหาย
- วางท่อ/ติดตั้งระบบประปาให้แก่หมู่บ้านที่ประสบภัย/พื้นที่อพยพ/บ้านพักชั่วคราว
- วางท่อ/ติดตั้งระบบประปาให้แก่บ้านพักถาวร

(4) ระบบการโทรคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร ดำเนินการ บมจ.ทีโอที และ บมจ. กสท. โทรคมนาคม

(5) สถานที่ราชการ โรงเรียน สถานศึกษา วัด และโบราณสถาน ดำเนินการโดย หน่วยงานที่ได้รับความเสียหาย

(6) พื้นฟูพื้นที่ประสบภัย

- เก็บซากปรักหักพัง
- ตรวจสอบโครงสร้างอาคารความมั่นคงแข็งแรงของอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เสียหาย
- ออกแบบวางผังที่อยู่อาศัย ชุมชน และฟื้นฟูในระยะเร่งด่วน
- จัดทำแผนที่พื้นที่ประสบภัยพิบัติ (Damage Map)
- เจาะบ่อน้ำตื้นให้มีน้ำใช้อุปโภค/บริโภคได้ในระยะแรก
- จัดหาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค ให้เพียงพอ
- ทำความสะอาดพื้นที่ประสบภัยและขนย้ายซากปรักหักพัง และขยะมูลฝอย
- จัดทำภูมิทัศน์ และฟื้นฟูสถานที่ประสบภัย

ดำเนินการโดย กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

5) จัดส่งเอกสารหลักฐาน รายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

4. แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติกรช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ในการปฏิบัติกรช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ได้เสนอแนะแนวทางและขั้นตอนที่จะช่วยลดขั้นตอนและระยะเวลาการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว โดยมีแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติฯ ทั้งหมด 27 ขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 5 และรูปที่ 6

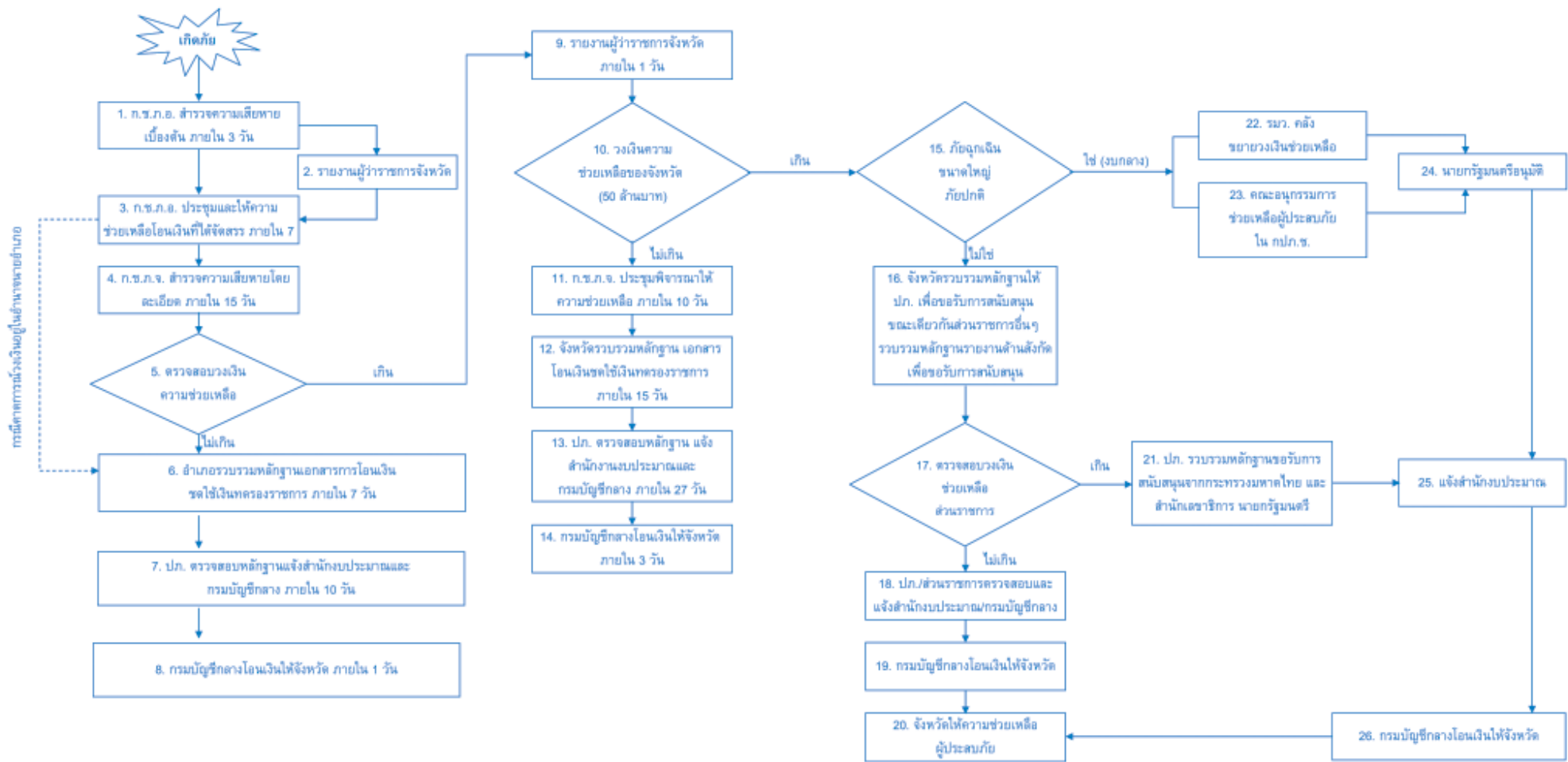
ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา (วัน)	หน่วยงาน
1	สำรวจความเสียหายเบื้องต้น	3	ก.ช.ภ.อ.
2	รายงาน ผวจ./ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	1	นายอำเภอ/ผวจ.
3	ประชุมและให้ความช่วยเหลือตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรร	7	ก.ช.ภ.อ.
4	รวบรวมเอกสารหลักฐานการโอนเงินชดใช้เงินทรงพระราชการ	7	อำเภอ
5	ตรวจสอบหลักฐานแจ้งสำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลาง	10	ปก./สำนักงบประมาณ/ กรมบัญชีกลาง
6	โอนเงินให้จังหวัด	1	กรมบัญชีกลาง
7	สำรวจความเสียหายโดยละเอียด	15	ก.ช.ภ.อ.
8	ตรวจสอบวงเงินการให้ความช่วยเหลือ	-	ก.ช.ภ.อ.
9	รายงาน ผวจ.	1	นายอำเภอ
10	ตรวจสอบวงเงินช่วยเหลือ (กรณีวงเงินอยู่ในอำนาจผวจ.)	-	ก.ช.ภ.จ.
11	ประชุมพิจารณาให้ความช่วยเหลือ	10	ก.ช.ภ.จ.
12	รวบรวมเอกสารหลักฐานการโอนเงินชดใช้เงินทรงพระราชการ	15	จังหวัด
13	ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน	27	ปก./สำนักงบประมาณ/ กรมบัญชีกลาง
14	โอนเงินในจังหวัด	3	กรมบัญชีกลาง
15	ตรวจสอบเป็นภัยปกติหรือภัยฉุกเฉิน (กรณีเป็นภัยปกติใช้เงินทดรองจ่าย)	-	ก.ช.ภ.จ.
16	รวบรวมหลักฐานเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก ปภ.	-	จังหวัด
17	ส่วนราชการในจังหวัดรวบรวมหลักฐานเพื่อขอรับการสนับสนุนจากต้นสังกัด	-	ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัด
18	ตรวจสอบวงเงินจัดสรรต้นสังกัด (กรณีอยู่ในวงเงิน)	-	ต้นสังกัด
19	ตรวจสอบหลักฐานและแจ้งสำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลาง	-	ปก./ส่วนราชการ/ สำนักงบประมาณ/กรมบัญชีกลาง
20	โอนเงินให้จังหวัด	-	กรมบัญชีกลาง
21	ให้ความช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกินวงเงินต้นสังกัด)	-	จังหวัด
22	รวบรวมหลักฐานขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงมหาดไทยและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (กรณีเป็นภัยฉุกเฉินขนาดใหญ่ใช้งบกลาง)	-	ปก./ต้นสังกัด/ ส่วนราชการอื่น ๆ
23	ขยายวงเงินความช่วยเหลือ	-	รมว.คลัง
24	ขยายวงเงินความช่วยเหลือ	-	ตามอนุกรรมการใน กปภ.ช.
25	อนุมัติวงเงิน	-	กรม.
26	รับหลักฐาน	-	สำนักงบประมาณ
27	โอนเงินให้จังหวัด	-	กรมบัญชีกลาง

- หมายเหตุ 1. กรณีวงเงินความช่วยเหลืออยู่ในวงเงินที่ได้รับจัดสรรของอำเภอ สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ภายในเวลา 10 วัน
2. กรณีวงเงินความช่วยเหลืออยู่ในวงเงินที่ได้รับจัดสรรของจังหวัด สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ภายในเวลา 36 วัน
3. กรณีวงเงินความช่วยเหลือเกินวงเงินที่ได้รับจัดสรรจากจังหวัด ไม่ว่าจะเป็ภัยพิบัติปกติหรือฉุกเฉิน ควรให้สามารถส่งความช่วยเหลือไปยังผู้ประสบภัยภายใน 3 เดือน ตามเจตจำนงของระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546 สำหรับความช่วยเหลือด้านการเกษตร จำเป็นที่จะต้องมึฐานข้อมูลการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ที่ตรงกับข้อเท็จจริง

รูปที่ 6 ข้อเสนอแนะ ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ

คู่มือที่

4

ภาคผนวก

1. หน่วยงานที่มีวงเงินอุดหนุนราชการไว้ช่วยเหลือภัยพิบัติกรณี ฉุกเฉิน

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกาย
ของประชาชนหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ
รัฐบาลได้มีนโยบายให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้น
โดยปัจจุบันทันด่วนและจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน โดยให้ส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องได้มีวงเงินอุดหนุนราชการไว้ เพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนการ
ให้ความช่วยเหลือสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ในระหว่าง
ที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่ายดังนี้

- 1) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี 100,000,000 บาท
- 2) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม 50,000,000 บาท
- 3) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 4) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 50,000,000 บาท
- 5) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย 50,000,000 บาท
- 6) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข 10,000,000 บาท
- 7) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 50,000,000 บาท
- 8) ที่ทำการปกครองจังหวัด แห่งละ 50,000,000 บาท

รูปที่ 2 แสดงเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546
ของหน่วยงานต่างๆ

2. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในจังหวัดอื่นเว้นกรุงเทพมหานคร

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในจังหวัดอื่น จะมีแนวทาง
ปฏิบัติต่างกับของกรุงเทพมหานคร คือ

2.1 คณะกรรมการในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยสำหรับจังหวัดต่างๆ เว้นกรุงเทพมหานคร ขึ้น 2 ระดับคือ

1) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) หรือกิ่งอำเภอ (ก.ช.ภ.กอ.) เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการสำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอ/กิ่งอำเภอ และจัดทำความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ แยกเป็นประเภทไว้ รวมทั้งพิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด ตลอดจนรายงานผลการสำรวจความเสียหายและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้ผู้เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมต่อไป คณะกรรมการชุดนี้ให้จังหวัดแต่งตั้ง ประกอบด้วย

- (1) นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้า ประจำอำเภอเป็นประธานกรรมการ
- (2) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ หรือผู้แทน
- (3) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม 1 คน เป็นกรรมการ
- (4) ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 คน เป็นกรรมการ
- (5) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหรือเป็นกรรมการ กิ่งอำเภอ 1 คน
- (6) ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ

2) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) มีอำนาจหน้าที่สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัด และความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติพิจารณาให้การช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

คู่มือที่

4

หนังสือของกระทรวงมหาดไทยที่ ก.ช.ภ.อ. ๒๕๔๖
 ส.บ.๒๕๔๖/๒๕๔๖

ระดมสรรพกำลัง ควบคุม เร่งรัด ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และไม่ซ้ำซ้อน พิจารณานอมนุมัติค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่มีวงเงินต่องบราชการ แต่จำเป็นต้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามมติของ ก.ช.ภ.จ. จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง ในกรณีที่เกินกว่าความสามารถของจังหวัดจะช่วยเหลือได้และรายงานความเสียหาย พร้อมการแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว รวมทั้งโครงการขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือจากส่วนกลางให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมต่อไป คณะกรรมการชุดนี้ให้จังหวัดแต่งตั้ง ประกอบด้วย

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
- (2) หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
- (3) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม 1 คน เป็นกรรมการ
- (4) ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 คน เป็นกรรมการ
- (5) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด 1 คน เป็นกรรมการ
- (6) ปลัดจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

2.2 ขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือสั่งการชักซ้อมขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการใช้จ่ายเงินต่องบราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้จังหวัดถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0601/ว 606 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2547 ดังนี้

- 1) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอหรือกิ่งอำเภอ (ก.ช.ภ.อ./ก.อ.) สืบหาความเสียหายแล้วรายงานจังหวัด เมื่อมีกรณีเกิดภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉินขึ้นในพื้นที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ พนักงานฝ่ายปกครองในพื้นที่จะต้องรับรายงาน
อำเภอหรือกิ่งอำเภอให้ทราบ ข้อมูลในเบื้องต้นแล้วให้คณะกรรมการ ก.ช.ภ.อ./ก.อ.
สำรวจความเสียหาย แล้วรับรายงานให้จังหวัดทราบด้วยเครื่องมือสื่อสารใดๆ
หรือโดยวิธีอื่นใด และยืนยันเป็นหนังสือในภายหลังโดยด่วนที่สุด

2) ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
เมื่อจังหวัดได้รับทราบการเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเขตพื้นที่จังหวัด
ให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการจัดทำ
ประกาศจังหวัด เรื่อง ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
ในพื้นที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด
ลงนามประกาศ แล้วสำเนาให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์ป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยเขตหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งปิดประกาศไว้ ณ
ศาลากลางจังหวัด นั้น

3) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้จัดสรรวงเงินอุดหนุนราชการให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ
ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ข้อ 7(8) ได้กำหนดให้
ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดสรรวงเงินอุดหนุนราชการให้แก่อำเภอหรือ
กิ่งอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งแต่ละแห่งต้องไม่น้อยกว่า 500,000 บาท
ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ และให้แจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วย
ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจจะจัดสรรวงเงินอุดหนุนราชการดังกล่าวให้อำเภอ
หรือกิ่งอำเภอเป็นหลักการถาวรไว้ก่อนเกิดภัยพิบัติ หรือจัดสรรเป็นครั้งๆ ไป
เมื่อเกิดภัยพิบัติแล้วก็ได้ โดยการจัดสรรให้ทำเป็นหนังสือคือคำสั่ง

4) อำเภอ/กิ่งอำเภอ รับผิดชอบ ก.ช.ภ. หรือ ก.ช.ภ.ก. แล้วยืมเงินอุดหนุน
ราชการภายใน 3 วัน

เมื่ออำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้รับการจัดสรรวงเงินอุดหนุนราชการจาก
ผู้ว่าราชการจังหวัดให้รับผิดชอบ ก.ช.ภ.อ./ก.อ. พิจารณาให้ความเห็นชอบ และ
นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภออนุมัติแล้ว ให้รับ
รายงานจังหวัดเพื่อให้จังหวัดเบิกยืมเงินอุดหนุนราชการจากคลัง โดยฝ่าย
การเงินและบัญชีทำการปกครองจังหวัดเป็นผู้ยืม โดยไม่ควรเกิน 3 วัน หลังจาก

ก.ช.ภ.อ./กอ. อนุมัติ เพื่อไปดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยเร็วต่อไป

5) อำเภอ/กิ่งอำเภอ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามมติ ก.ช.ภ.อ./กอ. เมื่ออำเภอ/กิ่งอำเภอ เบิกเงินยืมมาแล้ว ให้รีบดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามมติ ก.ช.ภ.อ./กอ. ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

6) อำเภอ/กิ่งอำเภอ ดำเนินการขอโอนเงินงบประมาณเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการไปยังจังหวัด ภายใน 7 วัน

เมื่อคลังจังหวัดอนุมัติให้เบิกเงินทดรองราชการและอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ว ให้จัดส่งหลักฐานดังต่อไปนี้ให้ทำการปกครองจังหวัดพิจารณาตรวจสอบก่อนส่งไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คือ

- (1) ประกาศจังหวัด
- (2) สำเนาบันทึกรายงานการประชุม ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ.
- (3) บัญชีสรุปรายละเอียดโครงการการให้ความช่วยเหลือ
- (4) บัญชีสรุปการขอความช่วยเหลือ
- (5) เอกสาร GFMS (GFMS ขบ.03 และ SAP R/3 ของ ขบ.03 SAP R/3 ของ บข.01)
- (6) เอกสารหลักฐานการจัดซื้อจัดจ้าง ใบตรวจรับพัสดุ ใบเสร็จรับเงิน
- (7) สำเนาบันทึกการอนุมัติของนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

7) กรณีวงเงินผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรให้ไม่เพียงพอ

(1) หากอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีความจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเกินวงเงินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ ก็สามารถขอรับการสนับสนุนโดยตรงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยระบุในรายงานการประชุม ก.ช.ภ.อ./กอ. ให้ชัดเจน เพื่อให้ ก.ช.ภ.จ. พิจารณาและเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละด้าน

การให้ความช่วยเหลือแต่ละด้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบให้ส่วนราชการระดับจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการในแต่ละด้าน ซึ่งแยกเป็น

- (1.1) การให้ความช่วยเหลือด้านช่วยเหลือผู้ประสบภัย
มอบให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ
- (1.2) การให้ความช่วยเหลือด้านสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย
มอบให้สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ
- (1.3) การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข
มอบให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ
- (1.4) การให้ความช่วยเหลือด้านพืชและด้านการเกษตรอื่น
มอบให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ
- (1.5) การให้ความช่วยเหลือด้านประมง มอบให้สำนักงาน
ประมงจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ
- (1.6) การให้ความช่วยเหลือด้านปศุสัตว์ มอบให้สำนักงาน
ปศุสัตว์จังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ
- (1.7) การให้ความช่วยเหลือด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
มอบให้ที่ทำการปกครองจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ
- (1.8) การให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยมอบให้หน่วยงานที่ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือของส่วนราชการข้อ
(1.1) - (1.7) ที่เป็นผู้ดำเนินการ แต่ละด้านตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ดำเนินการ

(2) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้วให้ส่วนราชการที่ได้รับมอบหมาย
รีบดำเนินการจัดทำเอกสารเพื่อให้จังหวัดยืมเงินทดรองราชการจากคลังจังหวัด
โดยผ่านฝ่ายการเงินและบัญชีของที่ทำการปกครองจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยเบิกจ่าย
และให้รีบเบิกเงินจากคลังจังหวัดโดยเร็ว ไม่ควรเกิน 3 วัน เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ
ไปดำเนินการ

(3) เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รีบดำเนินการขอโอนเงินสดใช้เงินทดรอง
ราชการไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว ไม่เกิน 15 วัน หลังจาก
คลังจังหวัดอนุมัติให้เบิกเงินทดรองราชการ โดยให้ส่วนราชการที่ได้รับมอบหมาย
รวบรวมเอกสารหลักฐานส่งให้ที่ทำการปกครองจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ
ในการรวบรวมเอกสารหลักฐานของทุกส่วนราชการเพื่อตรวจสอบก่อนและส่งหลักฐาน

ไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

8) กรณีที่จะต้องขอรับความช่วยเหลือจากส่วนกลาง

ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติร้ายแรง ซึ่งจะต้องใช้เงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมากกว่าจำนวนเงินที่อยู่ในอำนาจอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัด ก็ให้จังหวัดรายงานไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พร้อมส่งโครงการขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณ ดังนี้

- (1) สำเนาบันทึกรายงานการประชุม ก.ช.ภ.จ.
- (2) บัญชีสรุปรายละเอียดโครงการให้ความช่วยเหลือ

3. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในกรุงเทพมหานคร

เมื่อเกิดเหตุสาธารณภัยเกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในระยะเบื้องต้นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยจะมีหน่วยงานราชการ องค์กรการกุศล มูลนิธิภาคเอกชนหลายหน่วยงาน เช่น

- สำนักงานเขต
- มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ร่วมกตัญญู ปอเต็กเซี่ยงตึ้ง ฯลฯ
- หน่วยสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเคลื่อนที่ของสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ จะนำอาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าไปให้การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัยเป็นการเบื้องต้น

สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยใช้เงินอุดหนุนจากราชการในกรุงเทพมหานคร ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 กำหนดให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อนุมัติการจ่ายเงินอุดหนุนจากราชการ เว้นแต่

- การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัยเป็นอำนาจของปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข เป็นอำนาจของปลัดกระทรวงสาธารณสุข

- การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร เป็นอำนาจของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ดังนั้น เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะต้องจัดทำประกาศพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยลงนามพร้อมกับการจัดหน่วยสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเคลื่อนที่นำสิ่งของสำรองจ่าย เช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ของใช้ที่ผู้ประสบภัยจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้ดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติได้เสร็จแล้วจะชี้แจง สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประสบภัยจะพึงได้รับตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และนัดหมายในการช่วยเหลือโดยใช้เงินทศรองราชการตามอำนาจอนุมัติของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วงเงิน 50,000,000 บาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ ทั้งนี้หน่วยสงเคราะห์โดยสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย จักได้ประสานกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนแสดงแผนผังขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ กทม. ของ กรม ปก. ตามรูปที่ 1

4. การประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินประเภทภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็ก หรือ เฉพาะหน้า

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เป็นขนาดเล็กหรือ เฉพาะหน้า ดังต่อไปนี้ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันที และให้อธิบดีกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี ดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินโดยเร็ว ทั้งนี้ไม่เกิน 7 วัน นับตั้งแต่วันที่เกิดภัยพิบัติฉุกเฉินขนาดเล็กหรือเฉพาะหน้า คือ

(1) ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยไม่เกิน 20 หลังคาเรือน หรือมีผู้ประสบภัยพิบัติ จำนวนไม่เกิน 50 ครอบครัว หรือไม่เกิน 200 คน หรือมีพื้นที่การเกษตร ประมงที่ได้รับความเสียหายไม่เกิน 1,000 ไร่

(2) ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น โดยปัจจุบันทันด่วนและต้องรีบดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทันทีเมื่อเกิดภัย

5. การให้ความช่วยเหลือ โดยหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 รวมถึงการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ให้สามารถประกอบเกษตรกรรมได้ ดำเนินการโดย

1) การใช้เงินทดรองราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

ระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการวงเงิน 50 ล้านบาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์

ระดับกระทรวง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการ วงเงิน 50 ล้านบาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์

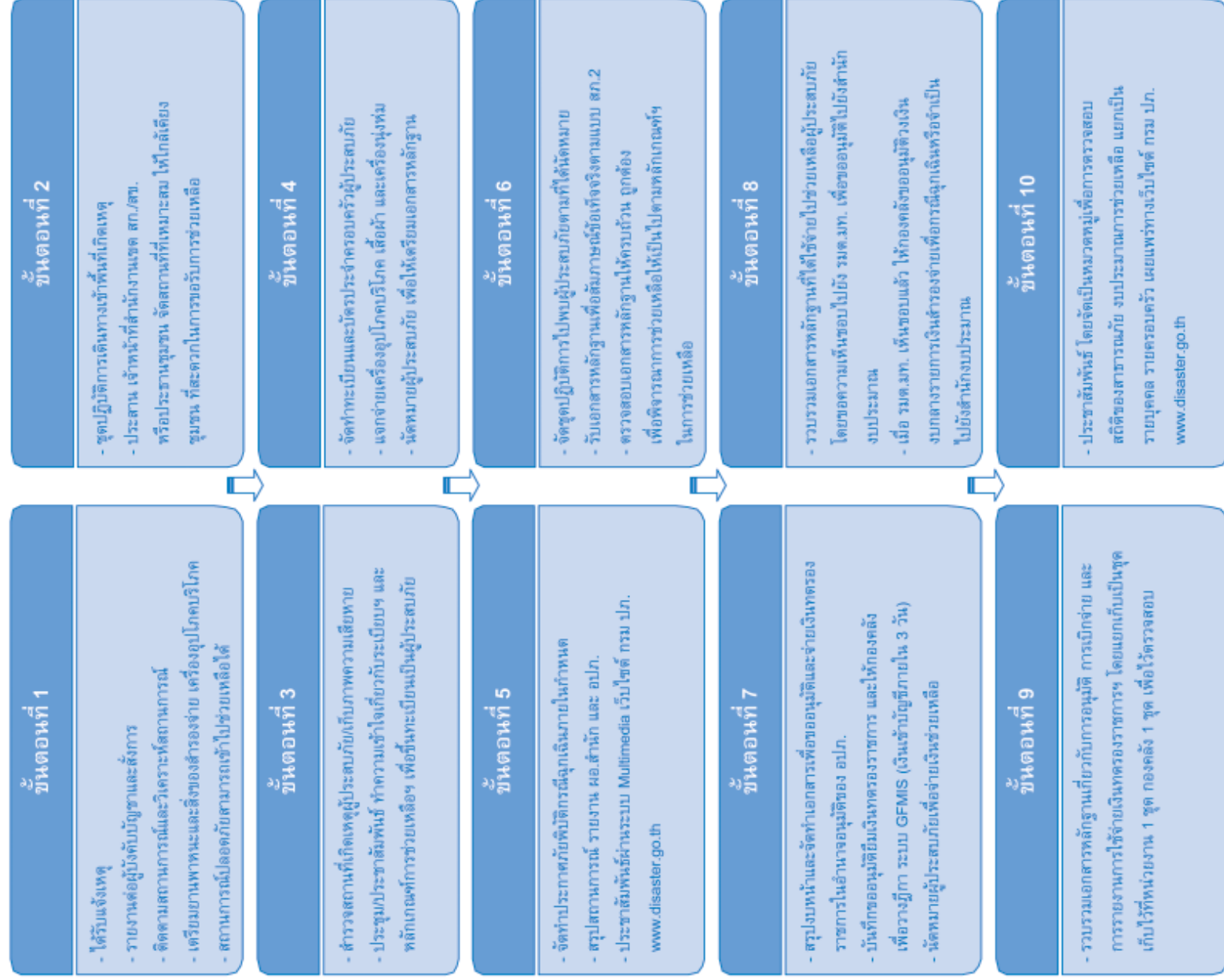
หากวงเงินทดรองราชการ ในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่เพียงพอ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือเป็นไปตามหลักเกณฑ์และอัตราการให้ความช่วยเหลือเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2549 ประกาศเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549

2) การขอใช้เงินงบกลางจากคณะรัฐมนตรี

กรณีการขอรับความช่วยเหลือเกินระยะเวลาการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเนื่องจากพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตรจะสามารถดำเนินการสำรวจความเสียหายได้ต่อเมื่อภัยยุติลงแล้ว บางกรณีอาจต้องใช้ระยะเวลา

รูปที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานการใช้จ่ายเงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งเลยระยะเวลาการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินของอำเภอหรือจังหวัด จึงไม่สามารถใช้เงินอุดหนุนราชการได้ หรือในกรณีที่ยังขาดราชการ ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 50 ล้านบาท ไม่เพียงพอ และคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) มีมติให้ขอเงินงบกลางในการให้ความช่วยเหลือ และเสนอเรื่องไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยเพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยขอใช้เงินงบกลางจากคณะรัฐมนตรี โดยใช้หลักเกณฑ์และอัตราความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

กรณีการปรับปรุงพื้นที่พื้นที่ อัตราค่างานให้เป็นไปตามหลักวิชาการ และอัตราค่าดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด (กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด โดยการจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขและอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด หากมีความจำเป็นต้องจ่ายนอกเหนือหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังก่อน

5.1 หลักการดำเนินการ

เมื่อเกิดภัยธรรมชาติขึ้น และส่งผลให้พื้นที่การเกษตรได้รับผลกระทบ เกิดความเสียหายหน่วยงานในระดับอำเภอ (สนง.เกษตรอำเภอ) โดยเกษตรตำบล จะดำเนินการสำรวจความเสียหายและแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในระยะฉุกเฉิน ภายใต้ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยนำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) เพื่อขอใช้เงินทศรองราชการช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยเป็นอันดับแรก ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทศรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

5.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

1) เกษตรกรผู้ได้รับความเสียหาย และประสงค์จะขอรับการช่วยเหลือแจ้งยืนยันความประสงค์เพื่อขอรับการช่วยเหลือด้วยตนเองพร้อมลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานตามแบบยื่นความจำนงขอรับการช่วยเหลือ (กษ 01) ณ จุดรับบริการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยระดับตำบลที่จังหวัดกำหนด

2) ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันหรือประธาน อบต. ประจำท้องที่ต้องพิจารณาและลงชื่อรับรองความเสียหายในแบบรับความจำนงขอรับการช่วยเหลือ (กษ 01) เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริง

3) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประเมินความเสียหายตามแบบยื่นความจำนงเพื่อขอรับการช่วยเหลือ (กษ 01) โดยพิจารณาอัตราการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบ หรือข้อกำหนดของทางราชการและคำนวณเป็นมูลค่าที่จะให้การช่วยเหลือ พร้อมลงนามรับรองการประเมินความเสียหายดังกล่าว

4) สำนักงานเกษตรอำเภอ นำข้อมูล กษ 01 เข้าโปรแกรมการช่วยเหลือเป็นเงินสด (โปรแกรมอัตโนมัติ) และดำเนินการประมวลรวบรวม และจัดทำข้อมูลในภาพรวม ตามแบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน กษ 02

พร้อมลงนามรับรองและนำไปปิดประกาศในสถานที่ราชการ อปต. ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน กำหนด ไม่น้อยกว่า 3 วัน กรณีมีผู้คัดค้านให้ดำเนินการไปตรวจสอบความถูกต้องตามแบบ กษ 01 ใหม่ทั้งหมด

5) เกษตรอำเภอ นำแบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน กษ 02 แบบคำขอจัดสรรงบประมาณสรุประดับตำบล กษ 02 และแบบคำขอจัดสรรงบประมาณสรุประดับอำเภอจาก กษ 02 เสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

6) สำนักงานเกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด และปศุสัตว์จังหวัด จัดทำแบบคำขอจัดสรรงบประมาณ กษ.03 เสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

5.3 การให้ความช่วยเหลือ

- 1) ใช้เงินอุดหนุนราชการในระดับอำเภอโดยความเห็นชอบของ ก.ช.ภ.อ.
- 2) ใช้เงินอุดหนุนราชการในระดับจังหวัดโดยความเห็นชอบของ ก.ช.ภ.จ.
- 3) ใช้เงินอุดหนุนราชการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เมื่อเงินอุดหนุนราชการในระดับจังหวัด (50 ล้านบาท) ไม่เพียงพอโดยผ่านความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.จ.
- 4) ขอใช้เงินงบกลางจากคณะรัฐมนตรี กรณีเกินระยะประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่สามารถใช้นเงินอุดหนุนราชการกรณีฉุกเฉินไม่ทันหรือไม่เพียงพอ

5.4 แบบ กษ 01-04

- 1) แบบยื่นความจำนง กษ 01 ดูตัวอย่างที่ 1
- 2) แบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน แบบ กษ 02 ดูตัวอย่างที่ 2
- 3) แบบคำขอจัดสรรงบประมาณ สรุประดับตำบล จาก กษ 02 ดูตัวอย่างที่ 3
- 4) แบบคำขอจัดสรรงบประมาณ สรุประดับอำเภอ จาก กษ 02

ดูตัวอย่างที่ 4

- 5) แบบคำขอจัดสรรงบประมาณ กษ 03 ดูตัวอย่างที่ 5
- 6) เอกสารหนังสือสำคัญรับเงิน กษ 04 ดูตัวอย่างที่ 6

6. การให้ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ข้อ 7 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงกลาโหม มีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ จำนวน 50,000,000 บาท และให้ปลัดกระทรวงกลาโหม มีอำนาจจัดสรรวงเงินอุดหนุนราชการจำนวนดังกล่าวแก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงกลาโหม ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดังต่อไปนี้

(1) ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมายดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงกลาโหม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

(2) ให้ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นผู้อนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2526 ข้อ 22 ให้กระทรวงกลาโหม

กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ กำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2547 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(1) ให้จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แล้วแต่กรณี แบ่งมอบภารกิจและพื้นที่ที่จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่กระทรวงกลาโหม ตามความจำเป็นและเหมาะสมของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การมอบหมายภารกิจและพื้นที่ให้จัดทำเป็นหนังสือ เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินอุดหนุนราชการ

(2) การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงกลาโหม ให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน ซึ่งเมื่อคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเหล่าทัพ (ศบก. เหล่าทัพ) หรือคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกองบัญชาการทหารสูงสุด (ศบก.บ.ทหารสูงสุด) หรือคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกระทรวงกลาโหม (ศบก.กห.) แล้วแต่กรณี ได้ส่งการให้หน่วยทหารออกปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติแล้วให้หน่วยทหารนั้นแจ้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในเขตพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติแล้วแต่กรณี เพื่อทราบเพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) หรือคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ/กิ่งอำเภอ (ก.ช.ภ.อ/ก.) แล้วแต่กรณี พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติโดยไม่ซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้ให้รวมถึงกรณีเร่งด่วนที่หน่วยทหารจำเป็นต้องออกไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติก่อนมีคำสั่งด้วย

(3) กรณีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข

หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในเขตพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ มีความจำเป็นหรือมีอุปสรรคในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากกระทรวงกลาโหม โดยจัดทำเป็นหนังสือเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการ

ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ไม่อาจขอรับการสนับสนุนเป็นหนังสือได้ให้ขอรับการสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือโดยเครื่องมือสื่อสารใดๆ หรือโดยวิธีอื่นใด และให้ยืนยันเป็นหนังสือในภายหลัง โดยด่วนที่สุด

(4) ให้นำหน่วยทหารจัดทำรายงานการให้ความช่วยเหลือ โดยระบุประเภทภัย วันเวลา สถานที่ที่เกิดภัย บัญชีรายชื่อ ที่อยู่ของผู้ประสบภัยที่ได้รับการช่วยเหลือ รายการที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยพิบัติและผลการปฏิบัติงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในเขตพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ ลงลายมือชื่อรับทราบ ทั้งนี้ การจัดทำรายงานให้ทำเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 ให้หน่วยทหารเก็บไว้เป็นหลักฐาน ชุดที่ 2 ให้หน่วยทหารส่งให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการที่หน่วยทหารได้ใช้จ่ายไป และชุดที่ 3 ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเก็บไว้เป็นหลักฐาน

7. การจ่ายเงินทดรองราชการ

การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราสรุปในภาคผนวกตารางที่ 1 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

7.1 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินนั้น ให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ดำเนินการเบิกเงินทศรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงิน โดยคำนึงถึงสภาพและเหตุการณ์ตามความเหมาะสม ดังนี้

1) การจัดอาหารและเครื่องดื่ม

(1) ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นค่าอาหารจัดเลี้ยง หรือแจกจ่ายข้าวสาร อาหารแห้ง และเครื่องกระป๋อง คนละไม่เกิน 50 บาทต่อวัน

(2) ให้ช่วยเหลือเป็นค่าเครื่องครัวและอุปกรณ์ในการประกอบอาหารเท่าที่จ่ายจริง ครอบครัพละไม่เกิน 3,500 บาท

(3) ให้ดำเนินการจัดซื้อหรือจัดหาสำหรับบริโภคและใช้สอยในที่อยู่อาศัย เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นจนกว่าเหตุการณ์ประสบภัยพิบัติจะเข้าสู่ภาวะปกติ

2) การจัดหาเครื่องนุ่งห่ม

ให้ดำเนินการช่วยเหลือเป็นค่าเครื่องนุ่งห่ม คนละ 2 ชุด หรือจ่ายเป็นเงินให้ผู้ประสบภัยนำไปจัดซื้อจัดหาเองเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 1,000 บาท ในกรณีที่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ให้จ่ายค่าเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาตามแบบของสถานศึกษาได้อีก คนละ 2 ชุด เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 1,000 บาท

3) การจัดหาเครื่องนอนและเครื่องใช้อื่นๆ ที่จำเป็นแก่ชีวิตประจำวัน

เมื่อผู้ประสบภัยพิบัติ ได้รับความเดือดร้อนจากการที่บ้านพักอาศัยถูกทำลายเสียหายและได้รับความเดือดร้อนไม่มีเครื่องนอน เช่น เสื่อ หมอน ผ้าห่มมุ้ง ให้ดำเนินการช่วยเหลือเป็นค่าเครื่องนอน เท่าที่จ่ายจริงคนละไม่เกิน 500 บาท และถ้าไม่มีเครื่องใช้ที่จำเป็นแก่ชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ แปรงและยาสีฟัน ผงซักฟอก ถังน้ำ เป็นต้น ให้สามารถจัดหาหรือจ่ายเป็นเงินให้แก่ผู้ประสบภัยได้เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัพละไม่เกิน 300 บาท

4) การซ่อมแซม/ก่อสร้างที่อยู่อาศัยประจำ

คู่มือที่

4

บทปฏิบัติการที่ ๑๕ เรื่อง การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

กรณีที่ผู้ประสบภัยพิบัติหรือพระภิกษุสามเณรที่อยู่จำพรรษาในวัดได้รับความเดือดร้อนจากสาธารณภัย และญาติหรือที่อยู่อาศัย ซึ่งพระภิกษุสามเณรหรือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเจ้าของได้รับความเสียหายเพียงบางส่วนให้จ่ายเป็นเงินหรือวัสดุสิ่งของเพื่อนำไปซ่อมแซมที่อยู่อาศัยได้เท่าที่จ่ายจริงหลังละไม่เกิน 30,000 บาท

หากผู้ประสบภัยพิบัติหรือพระภิกษุสามเณรในวัด ได้รับความเดือดร้อนจากที่อยู่อาศัยที่ตนเป็นเจ้าของ ได้รับความเสียหายทั้งหลัง ให้จ่ายเป็นเงินหรือวัสดุก่อสร้างได้เท่าที่จ่ายจริง หลังละไม่เกิน 30,000 บาท

5) การซ่อมแซมยุ้งข้าว โรงเรือนสำหรับเก็บพืชผลและคอกสัตว์

กรณีที่เกิดสาธารณภัย เช่น วัตภัยหรืออัคคีภัยขึ้นกับยุ้งข้าว โรงเรือนสำหรับเก็บพืชผล และคอกสัตว์ หากความเสียหายนั้นเกิดขึ้นเพียงบางส่วน ให้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อนำไปซ่อมแซมได้เท่าที่จ่ายจริง ครอบคลุมวงไม่เกิน 3,000 บาท

แต่ถ้ายุ้งข้าว โรงเรือนสำหรับเก็บพืชผล และคอกสัตว์นั้นได้รับความเสียหายทั้งหลัง ให้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อนำไปสร้างใหม่เท่าที่จ่ายจริง ครอบคลุมวงไม่เกิน 8,000 บาท

6) การช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย

หากผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้รับความเดือดร้อน จนไม่มีที่พักอาศัย จำเป็นต้องเช่าที่พักให้ผู้ประสบภัย ให้จ่ายค่าเช่าที่พักระยะเวลาไม่เกิน 7 วัน เท่าที่จ่ายจริง ในอัตราคนละไม่เกิน 100 บาท ต่อวัน

หากผู้ประสบภัยพิบัติเป็นผู้เช่าบ้านเรือนของผู้อื่น และบ้านเช่าเสียหาย หลังจากนั้นได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติทั้งหลังหรือเสียหายบางส่วนจนอยู่อาศัยไม่ได้ ให้ช่วยเหลือเป็นค่าเช่าบ้านแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเท่าที่จ่ายจริงในอัตราครอบคลุมวงไม่เกินเดือนละ 1,500 บาท เป็นเวลาไม่เกิน 2 เดือน

7) การจัดสร้างที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัย

ค่าใช้จ่ายในการจัดสาธารณูปโภคในที่พักชั่วคราว เช่น ค่าไฟฟ้า ให้จ่ายได้ตามที่การไฟฟ้านครหลวงหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะเรียกเก็บ สำหรับกรณีที่ท้องที่นั้นไม่มีไฟฟ้า ให้จัดอุปกรณ์แสงสว่างอื่น ๆ ทดแทนได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

สำหรับการจัดหาหน้าบริโภคและใช้สอยให้จัดหาจากหน่วยงานที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น การประสานภูมิภาค การประสานครหลวง หน่วยดับเพลิงเทศบาล เป็นต้น หรือจัดซื้ออุปกรณ์บรรจุน้ำตามความจำเป็นของจำนวนผู้ประสภภัยพิบัติ รวมทั้งการจัดซื้อเพื่อบริโภคใช้สอย เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

- ในด้านการสร้างห้องน้ำให้จัดสร้างห้องน้ำ 1 ที่ต่อผู้ประสภภัย จำนวน 10 คน ตามค่าใช้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง เฉลี่ยที่ละไม่เกิน 1,500 บาท

- ในด้านการสร้างห้องส้วม 1 ที่ต่อผู้ประสภภัย จำนวน 10 คน เท่าที่จ่ายจริง เฉลี่ยที่ละไม่เกิน 1,500 บาท

- การจัดสร้างโรงครัวและที่รับประทานอาหารให้จ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็น

- การจัดสร้างที่รองรับ ทำลายหรือกำจัดขยะมูลฝอยให้จ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็น

8) การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

ผู้ประสภภัยพิบัติที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสที่ต้องรักษาในสถานพยาบาล ตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น 3,000 บาท และกรณีที่ต้องรักษาตัวเกิน 30 วัน ให้ช่วยเหลือเป็นเงินยงชีพ อีกคนละ 2,000 บาทต่อเดือน จนกว่าจะออกจากสถานพยาบาล

ผู้ประสภภัยพิบัติที่ได้รับบาดเจ็บจนถึงขั้นพิการ ไม่สามารถประกอบอาชีพตามปกติได้ ให้ช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท และให้ช่วยเหลือเป็นเงินยงชีพ คนละ 2,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี เว้นแต่สามารถประกอบอาชีพมีรายได้พอเลี้ยงตนเอง หรือมีหน่วยงานอื่นช่วยเหลือต่อให้เงินยงชีพดังกล่าว

ผู้ประสภภัยพิบัติสำหรับที่ได้รับกรณีที่เป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่ หรือรุนแรง เป็นที่สะเทือนขวัญของประชาชนทั่วไป ให้จ่ายเงินและหรือสิ่งของปลอบขวัญผู้ที่ได้รับบาดเจ็บที่รักษาตัวในสถานพยาบาลรายละไม่เกิน 2,000 บาท

9) ค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต

ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยและมีผู้เสียชีวิต ให้จ่ายเงินทดรองราชการเป็นค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต รายละไม่เกิน 15,000 บาท และในกรณีผู้ประสภภัยที่เสียชีวิต

เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นผู้หารายได้เลี้ยงดูครอบครัว ให้พิจารณาช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ครอบครัวอีกไม่เกิน 25,000 บาท

10) ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ

กรณีที่เกิดสาธารณภัยขึ้นแล้วทำความเสียหายให้แก่เครื่องมือประกอบอาชีพให้จ่ายเป็นค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ และหรือเงินทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้ประสบภัยพิบัติ เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 10,000 บาท

11) ค่าอุปกรณ์อื่นๆ

หากอุปกรณ์แสงสว่างได้รับความเสียหาย ให้จ่ายเป็นค่าอุปกรณ์แสงสว่างในที่อยู่อาศัยแทนของเดิม เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 200 บาท

12) ค่าจัดซื้อเครื่องกันหนาว

กรณีอากาศหนาวจัดผิดปกติ มีอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส และมีช่วงเวลาอากาศหนาวจัดยาวนานติดต่อกันเกิน 3 วัน ให้จ่ายเงินทดรองราชการเป็นค่าจัดซื้อเครื่องกันหนาวสงเคราะห์ราษฎรได้เท่าที่จ่ายจริงคนละไม่เกิน 160 บาท ทั้งนี้ จังหวัดหนึ่งไม่เกินงบประมาณปีละ 300,000 บาท

7.2 ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย

การช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัยดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหรือบุคคลที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ซึ่งเป็นการช่วยเหลือสงเคราะห์ฟื้นฟูหลังจากผู้ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือบรรเทาไปในระดับหนึ่ง จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดที่ให้การช่วยเหลือขั้นต้นเฉพาะหน้า ซึ่งการช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัยให้ดำเนินการดังนี้

1) ค่าขนย้ายครอบครัว กรณีที่ผู้ประสบภัยพิบัติมีความจำเป็นต้องย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ หรือกลับภูมิลำเนาเดิมให้จ่ายค่าขนย้ายครอบครัวเท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 5,000 บาท

2) ค่าช่วยเหลือผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ต้องเป็นกรณีที่หัวหน้าครอบครัวประสบภัยพิบัติจนเสียชีวิต พิการ หรือบาดเจ็บ และไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข ให้การช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์หรือค่าใช้จ่ายในการ

จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ได้แก่ รถเข็น รถโยก ไม้เท้า หรือสิ่งช่วยเหลือคนพิการโดยตรงอย่างอื่น และอุปกรณ์เสริมพิเศษ เช่น แวนตา เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น ได้ในกรณีเร่งด่วนตามความเหมาะสมและจำเป็น ครอบครัวยุติไม่เกิน 5,000 บาท

3) ค่าช่วยนักเรียน นักศึกษา

ต้องเป็นกรณีที่ยี่บิดา มารดา ผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือผู้มีรายได้หลักเลี้ยงดู ครอบครัวยุติชีวิตจากภัยพิบัติ ให้สามารถจ่ายเงินทดรองราชการเป็นเงิน สงเคราะห์นักเรียน นักศึกษา เพื่อบรรเทาภาวะวิกฤตเฉพาะเป็นค่าอุปกรณ์การเรียน การศึกษา คนละไม่เกิน 3,000 บาท และเป็นค่าใช้จ่ายตามภารกิจประจำวันของ นักเรียน นักศึกษา เช่น ค่าพาหนะเดินทางไปสถานศึกษา คนละ 500 บาท ต่อ 1 ภัยหรือ 1 เหตุการณ์

4) ค่าใช้จ่ายโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพระยะสั้น

สำหรับพื้นที่ประสบภัยพิบัติและทำให้ผู้ประสบภัยขาดรายได้เลี้ยงดู ครอบครัวยุติสามารถจัดทำโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพระยะสั้นเฉพาะพื้นที่นั้น โดยให้เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเท่าที่จ่ายจริง ดังนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ เท่าที่จ่ายจริง คนละไม่เกิน 2,000 บาท
- (2) ค่าสมนาคุณวิทยากร วันละไม่เกิน 500 บาท ไม่เกิน 10 วัน
- (3) ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ลงทุนประกอบการเป็นกลุ่มอาชีพ เท่าที่จ่ายจริง

ครอบครัวยุติไม่เกิน 4,000 บาท

(4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ปฏิบัติการ ในการฝึกอบรม เท่าที่ จ่ายจริงภายในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท

7.3 ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข

เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น นอกจากการให้ช่วยเหลือเฉพาะหน้าด้านช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย เช่น การจัดสร้างที่พักชั่วคราว การซ่อมแซมที่พักอาศัย การจัดหาอาหาร น้ำดื่ม สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันแล้ว ในด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ

คู่มือที่

4

หนังสือระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
สงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ได้กำหนดให้สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

1) จัดให้บริการรักษาพยาบาลฟรีแก่ประชาชนที่เจ็บป่วยจากภัยพิบัติในสถานพยาบาล หรือจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ไปให้บริการรักษาพยาบาลโรคทางกายและจิต ณ จุดเกิดเหตุ โดยจ่ายค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผ่านสถานบริการได้ตามที่จ่ายจริงตามอัตราค่าบริการ ของสถานบริการสาธารณสุขที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศใช้ แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 50,000 บาทต่อคน

2) จัดหาวัสดุ เคมีภัณฑ์ อาหาร และเวชภัณฑ์ สำหรับแจกจ่ายประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับโภชนา อาหารที่ปลอดภัย ดังนี้

(1) ค่าวัสดุ เคมีภัณฑ์ สำหรับไปทำความสะอาดบ่อน้ำตื้นของประชาชนบ่อน้ำละไม่เกิน 30 บาท

(2) น้ำดื่มแก่ครอบครัวที่ขาดแคลนน้ำสะอาดบริโภค ครอบครัวละไม่เกิน 200 บาท

(3) ค่าอาหารเสริมโปรตีน และอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายแก่ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อการฟื้นฟูสภาพร่างกายและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคครอบครัวละไม่เกิน 500 บาท

3) จัดหาวัสดุ เคมีภัณฑ์ วัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับไปปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชน ปรับปรุงสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการควบคุมป้องกันโรค ได้แก่

(1) ค่าวัสดุ เคมีภัณฑ์ สำหรับทำความสะอาดบ่อน้ำสาธารณะ ติดตั้งประปาสนาม ทำลายแหล่งแพร่เชื้อโรค เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

(2) ค่าใช้จ่ายในการเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล แห่งละไม่เกิน 4,600 บาท

(3) ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน แห่งละไม่เกิน 26,580 บาท

(4) ค่าสารเคมีและวัสดุในกิจกรรมการล้างตลาด ได้แก่ ผงปูนคลอรีน 65% และถุงดำใส่ขยะ เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

(5) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับทดสอบเชื้อจุลจากรว่งอย่างเร่ง น้ำ อาหาร และเครื่องดื่ม จ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 100 บาท

(6) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับเตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อเพื่อนำส่ง

อุจจาระ ถ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 15 บาท และเพื่อนำส่งตัวอย่างน้ำ ถ่ายได้ไม่เกิน ตัวอย่างละ 25 บาท สำหรับตรวจหาเชื้อโรคอุจจาระร่วง

(7) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับการทดสอบอาหาร ถ่ายได้ ตัวอย่างละไม่เกิน 30 บาท

(8) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับตรวจวินิจฉัยโรคเลปโตสไปโรซิส ถ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 50 บาท

(9) ค่ายาและเวชภัณฑ์ สำหรับการรักษาและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ถ่ายได้ไม่เกินคนละ 68 บาท

4) จัดหาวัสดุในการเก็บตัวอย่างอากาศ

(1) ค่าวัสดุสำหรับเครื่องเก็บตัวอย่างฝุ่นละออง ขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ประกอบด้วย แปร่งถ่าน 1 คู่ ปากกา เครื่องบันทึกอัตราการไหล แผ่นกราฟวงกลมบันทึกอัตราการไหล กระดาษกรองใยแก้ว และค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ตัวอย่างละไม่เกิน 4,020 บาท

(2) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่างและน้ำยาดูดเคราะห์ตะกั่ว ตัวอย่างละไม่เกิน 500 บาท

(3) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่าง น้ำยา และสารเคมี ในการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์แก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ตัวอย่างละไม่เกิน 300 บาท

(4) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่าง น้ำยา และสารเคมีในการเก็บตัวอย่าง และวิเคราะห์แก๊สไนโตรเจนไดออกไซด์ ตัวอย่างละไม่เกิน 300 บาท

5) ซ่อมแซมสถานบริการทางสาธารณสุข รวมทั้งครุภัณฑ์ที่เสียหายจากภัยพิบัติ หรือระหว่างให้การช่วยเหลือเฉพาะรายการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้คืนสู่สภาพปกติและสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้โดยเร็วเท่านั้น โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.ก.อ. ควบคุมดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปโดยถูกต้อง

6) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ประสบภัย ให้เบิกจ่ายได้เฉพาะกรณีงบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้ และให้เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ โดยให้ถือหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 10 คน

(2) หน่วยสาริตประปาสนาม ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 5 คน

คู่มือที่

4

บทปฏิบัติการที่ 10 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนอกเวลา

- (3) หน่วยสาธิตการล้างบ่อน้ำ ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน
- (4) หน่วยเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล ประปาหมู่บ้าน ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน
- (5) หน่วยสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน
- (6) หน่วยปฏิบัติงานด้านควบคุมป้องกันโรค ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน

7.4 ด้านพืช

ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

- 1) กรณีพืชอายุสั้นเสียหาย ให้ช่วยเหลือเป็นพันธุ์พืชอายุสั้นไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย หรือพันธุ์ไม้ผลไม่ยืนต้นไม่เกินร้อยละ 25 ของพื้นที่เสียหาย พร้อมทั้งช่วยเหลือในด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ที่ช่วยในการเจริญเติบโตของพืช ในอัตราไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ
- 2) กรณีไม้ผลไม่ยืนต้นเสียหาย ให้ช่วยเหลือเป็นพันธุ์ไม้ผลไม่ยืนต้นไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย พร้อมทั้งช่วยเหลือในด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการเจริญเติบโตของพืช ในอัตราร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ
- 3) กรณีพืชที่ปลูกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ทำให้ชะงักการเจริญเติบโตแต่ไม่ตาย และยังคงอยู่ในสภาพฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ให้ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการฟื้นฟูให้พืชที่ทรุดโทรมนั้น ในอัตราไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่สามารถฟื้นฟูได้
- 4) กรณีพื้นที่ทำการเพาะปลูกได้ถูกหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุทุกชนิดทับถมจนไม่สามารถใช้เพาะปลูกได้ และหน่วยงานของรัฐไม่สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือกรณีดังกล่าวได้ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาในการขุดลอก ขนย้ายหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุที่ทับถมพื้นที่

แปลงเกษตรกรรม เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกพืชอายุสั้นได้ ในขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่

5) กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตในอัตราร้อยละ 50 ของปัจจัยการผลิตและผลผลิตของเกษตรกรที่ดำเนินการขนย้าย

6) กรณีเกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช ให้ดำเนินการจัดหายาเคมี สารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและกำจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชทุกชนิด

7.5 ด้านประมง

ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในกรณีเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือเป็นภัยพิบัติเล็กน้อย และมีความเสียหายแก่แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกร และความเสียหายนั้นอยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ วัสดุ สารเคมีและยารักษาโรคที่จำเป็นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

7.6 ด้านปศุสัตว์

ด้านปศุสัตว์ ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

1) จัดหาพืชอาหารสัตว์หรืออาหารสัตว์ให้แก่สัตว์ของราษฎรในกรณีที่ขาดแคลนและมีผลกระทบต่อชีวิตสัตว์ ตามความเหมาะสมกับประเภทและจำนวนสัตว์ของเกษตรกร โดยรวมถึงการจัดหาอาหารสำเร็จรูปที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับคุณลักษณะและประเภทของสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือแต่ละชนิด ตามราคาท้องตลาด

2) จัดหาวัคซีนและเวชภัณฑ์รักษาสัตว์ เพื่อปรับปรุงสุขภาพสัตว์เลี้ยง

และป้องกันกำจัดโรคอันเกิดจากผลกระทบของภาวะภัยพิบัติตามความจำเป็นในพื้นที่จังหวัดประสบภัย

3) ให้การสนับสนุนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในกรณีแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย

4) ให้การสนับสนุนพันธุ์สัตว์พร้อมอาหารสัตว์ได้เฉพาะในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ ขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือเป็นภัยพิบัติขนาดเล็ก ทำให้สัตว์ของเกษตรกรตายหรือสูญหายโดยความเสียหายอยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

7.7 ด้านการเกษตรอื่นๆ

ด้านการเกษตรอื่น ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ รวมทั้งการป้องกันภัยพิบัติ โดยเบิกค่าใช้จ่ายได้ ดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดลอกเปิดทางน้ำ ค่าจ้างในการสร้างแนวป้องกัน หรือจัดซื้อวัสดุเพื่อสร้างแนวป้องกันในลักษณะการเตรียมการป้องกันพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อมิให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายต่อสาธารณะ

2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปรับแก้พื้นที่ การไถพรวน ยกร่อง การก่อสร้างคันดิน เพื่อการเพาะปลูกพืชหรือประกอบกิจกรรมด้านการเกษตรที่เป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยพิบัติ

3) ค่าซ่อมแซมอาคารชลประทาน และระบบชลประทาน ให้สามารถใช้งานได้ ในช่วงฉุกเฉิน โดยให้ดำเนินการได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการระบายน้ำ

4) ค่าจ้างเหมารถยนต์ ค่าระวางบรรทุกทางรถไฟ และเรือบรรทุกของเอกชน เพื่อใช้ในการขนย้ายสัตว์เลี้ยงที่ประสบภัย และที่นำไปสนับสนุนหรือขนส่งพืชอาหารสัตว์ หรืออาหารสัตว์ ให้เบิกจ่ายดังนี้

(1) ค่าจ้างเหมารถยนต์และเรือบรรทุกของเอกชน ให้จ่ายเป็นรายวันตามราคาท้องถิ่น

(2) ค่าระวางบรรทุกทางรถไฟ ให้เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็น

7.8 ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ได้ตามความจำเป็น ดังนี้

1) จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับยานพาหนะบรรทุกน้ำของทางราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนที่นำมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีภัยแล้ง โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. กำหนดความช่วยเหลือโดยพิจารณาถึงจำนวนราษฎร จำนวนวันที่ต้องจ่าย ระยะทางจากแหล่งน้ำถึงหมู่บ้านที่จะช่วยเหลือ จำนวนยานพาหนะบรรทุกน้ำและความจุของการบรรทุก

2) จัดหาภาชนะรองรับน้ำ เช่น โอ่งซีเมนต์ ถังเหล็กอบสังกะสี ถังเก็บน้ำ ค.ส.ล. ถังปูนฉาบเสริมลวด หรือถังเก็บน้ำประเภทอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

3) ซ่อมแซมภาชนะรองรับน้ำที่ชำรุดเสียหาย เพื่อให้สามารถใช้เก็บน้ำไว้อุปโภคบริโภค ตลอดจนปรับปรุงซ่อมแซมบ่อน้ำบาดาลและบ่อน้ำตื้น โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. ควบคุมดูแลการซ่อมแซมให้เป็นไปโดยถูกต้อง

4) จัดหาวัสดุ (ได้แก่ กระสอบทราย ดิน ลูกกรง เสาค้ำไม้แบบ เป็นต้น) เพื่อนำไปป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า หรือลดอันตรายจากภัยพิบัติที่จะทำความเสียหายต่อสิ่งสาธารณะประโยชน์หรือความเสียหายต่อราษฎรโดยส่วนรวม

5) ซ่อมแซมสิ่งสาธารณะประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ ซึ่งมีได้ อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการ ให้กระทำเฉพาะในกรณีเร่งด่วนจำเป็นเพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยการซ่อมแซมนั้นต้องไม่ขัดข้องกับโครงการที่ได้รับงบประมาณดำเนินการในบริเวณนั้นอยู่แล้ว

สำหรับการซ่อมแซมสิ่งสาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเป็นกรณีที่มีงบประมาณเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นซึ่งตั้งไว้ในปีนั้นได้ใช้จ่ายหมดแล้ว และหากไม่ซ่อมแซมจะบังเกิดความเสียหายต่อสิ่งสาธารณะประโยชน์ หรือสร้างความเดือดร้อนแก่ราษฎรโดยส่วนรวม

สิ่งสาธารณะประโยชน์ที่ต้องใช้งบประมาณและระยะเวลาดำเนินการซ่อมแซมนาน ให้ใช้งบประมาณปกติดำเนินการ

คู่มือที่

4

หนังสือระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารงานส่วนราชการ
ส่วนราชการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการปกครอง

สำหรับสะพาน หรือถนน หรือถนนที่มีท่อระบายน้ำ ที่ได้รับความเสียหาย จนไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ให้ก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทน หรือก่อสร้างสะพานไม้ชั่วคราว หรือท่อเหลี่ยม ค.ส.ล. ขึ้นใหม่ทดแทนของเดิมได้เท่าที่จำเป็น เร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทั้งนี้ การก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทนต้องใช้เวลาในการก่อสร้างไม่เกิน 45 วัน

กรณีในเขตชุมชนที่เกิดภัยพิบัติเป็นระยะเวลานาน ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในการสัญจรไปมา ให้จัดทำสะพานไม้ทางเดินชั่วคราวได้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามความจำเป็น

6) จ้างเหมาตัด ราน หรือริดต้นไม้หรือกิ่งไม้ที่หักโค่นอันเนื่องมาจากภัยพิบัติ ซึ่งอาจจะทำความเสียหายแก่สิ่งสาธารณประโยชน์ หรือทรัพย์สินของทางราชการ

7) จ้างเหมากำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ อันได้แก่ สิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ที่กีดขวางทางน้ำ หรือกิ่งไม้ ต้นไม้ เศษสวะ ก่อไผ่ ฯลฯ ที่อุดช่องทางน้ำเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ทำให้สิ่งสาธารณประโยชน์ด้านทาน้ำไม่ไหวเกิดความชำรุดเสียหาย หรือเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการป้องกัน

8) จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับเครื่องจักรกลของทางราชการ ที่นำมาใช้ในการขุดดินทำคันกันน้ำ หรือกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ เพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมสิ่งสาธารณประโยชน์และบ้านเรือนราษฎร

7.9 ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้เบิกค่าใช้จ่ายดังนี้

1) ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ รวมทั้งยานพาหนะของทางราชการหรือเอกชน ที่นำมาช่วยเหลือโดยสมัครใจและไม่คิดมูลค่า ซึ่งชำรุดเสียหายในระหว่างปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามความจำเป็นให้อยู่ในสภาพเดิม เฉพาะกรณีจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือราษฎร ผู้ประสบภัยสำเร็จลุล่วงไปได้

2) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น รวมทั้งค่ากระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของทางราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการสูบน้ำเข้า/

ออก และเครื่องสูบน้ำของที่เอกชนนำมาใช้ช่วยเหลือเฉพาะในกรณีที่เครื่องสูบน้ำของทางราชการมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและประหยัด และการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ

3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับยานพาหนะของทางราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชนที่นำมาใช้ปฏิบัติงานช่วยเหลือโดยสมัครใจ และไม่คิดมูลค่า โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความประหยัด และการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ

4) กรณีที่เครื่องสูบน้ำ หรือยานพาหนะของทางราชการและเอกชนที่นำมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมีไม่เพียงพอ และไม่สามารถขอความร่วมมือจากภาคเอกชนได้ ให้เช่าหรือจ้างเหมาเครื่องสูบน้ำ หรือยานพาหนะเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้เท่าที่จำเป็นเร่งด่วน โดยจ่ายค่าเช่าเป็นรายวันตามราคาท้องถิ่น

5) ค่าจ้างเหมาหรือจ้างแรงงานแบกหามสิ่งของ รวมทั้งค่าจ้างเหมาแรงงานจัดหีบห่อให้ใช้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการก่อน ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ให้จ้างบุคคลภายนอกได้ตามจำนวนที่เห็นควร ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงาน

6) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทน ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติให้เบิกจ่ายดังนี้

1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เป็นข้าราชการ หรือลูกจ้างของทางราชการ ให้เบิกจ่ายได้ในกรณีที่งบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้ และให้เบิกจ่ายตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(2) ค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีใช้ข้าราชการ หรือลูกจ้างของทางราชการ ให้เบิกจ่ายตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงาน

(3) ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องสูบน้ำ ให้เบิกจ่ายได้ 1 คน ต่อ 1 จุด ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ

(4) ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่คนขับรถยนต์บรรทุกเครื่องสูบน้ำ วัสดุ และครุภัณฑ์ ให้เบิกจ่ายได้ 1 คน ต่อรถยนต์ 1 คัน

7) ค่าอาหารจัดเลี้ยงเจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้มาให้ความช่วยเหลือมือละไม่เกิน 30 บาทต่อคน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้มาให้ความช่วยเหลือต้องไม่ได้รับเงินอื่นใดจากทางราชการอีก

8) ค่าใช้จ่ายในการรับ-ส่ง และติดต่อสื่อสาร เท่าที่จ่ายจริง

9) ค่าวัสดุสำนักงานซึ่งเกี่ยวเนื่องในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และค่าวัสดุในการจัดหีบห่อ ให้เบิกได้ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

7.10 กรณีมีความจำเป็น

หากราชการใดมิได้กำหนดให้จ่ายเป็นเงิน ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจอนุมัติให้การช่วยเหลือพิจารณาให้จ่ายเป็นเงินก็ได้ โดยคำนึงถึงสภาพและเหตุการณ์ตามความเหมาะสม

7.11 ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งมีใช้บังคับภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง พายุ ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟป่า ภัยที่เกิดจากโรค หรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงครามและภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ หรือจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ของทางราชการ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือจังหวัด ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. นำเสนอ ก.ช.ภ.จ. และให้ ก.ช.ภ.จ. นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. หรือ ก.ช.ภ.จ. ให้การช่วยเหลือในด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านการเกษตรอื่น ๆ ด้านช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่น ๆ ได้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้พิจารณาถึงความจำเป็นและประหยัดเป็นสำคัญ

2) กรุงเทพมหานคร ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพิจารณาให้การช่วยเหลืออันเป็นงานในหน้าที่ของตนได้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้พิจารณาถึงความจำเป็นและประหยัดเป็นสำคัญ

3) การให้ความช่วยเหลือข้างต้น ให้มีการประสานงานกันระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือทั่วถึงไม่ซ้ำซ้อนกัน และการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับเงินงบประมาณรายจ่ายโดยอนุโลม

4) ให้จังหวัดรายงานผลการปฏิบัติงานให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทราบทุก ๆ 15 วัน จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงานของจังหวัดอีกทางหนึ่งด้วย

5) ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้การช่วยเหลือตามข้อ 5 ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการนี้

6) กรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือนอกเหนือจากหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการนี้ ให้ขออนุมัติต่อกระทรวงการคลัง

8 การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ ผู้ประสบภัย เนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2543

1) ผู้ประสบภัย ผู้ประสบภัยที่จะได้รับเงินสงเคราะห์ตามกฎหมายนี้ คือ ผู้ถูกประทุษร้ายหรือได้รับอันตรายถึงสูญเสียชีวิต หรือเสื่อมสมรรถภาพในการ

ทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทุพพลภาพหรือป่วยเจ็บจนไม่สามารถใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ เพราะเหตุผู้นั้นได้กระทำการ

- (1) ช่วยเหลือราชการ หรือ
- (2) ปฏิบัติงานของชาติตามที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ หรือ
- (3) ปฏิบัติการตามหน้าที่หรือช่วยเหลือบุคคลอื่นตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด หรือ
- (4) ปฏิบัติการตามหน้าที่มนุษยธรรมซึ่งพลเมืองดีพึงปฏิบัติ ในเมื่อการปฏิบัติการนั้นไม่ขัดกับคำสั่ง โดยชอบของเจ้าพนักงาน

ถ้าผู้ถูกประทุษร้าย หรือผู้ได้รับอันตรายหรือผู้ป่วยเจ็บได้กระทำการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือด้วยความผิดของตนเอง ไม่ถือว่าเป็นผู้ประสพภัยที่จะได้รับเงินสงเคราะห์ตามกฎหมายนี้

2) ประเภทของเงินที่จะได้รับ ผู้ประสพภัยมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์และสิทธิประโยชน์อื่นดังนี้

(1) เงินสงเคราะห์ ได้แก่

- เงินชดเชย คือ เงินที่จ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียวให้แก่ผู้ประสพภัยในกรณีที่ผู้ประสพภัยได้รับบาดเจ็บ หรือให้แก่ทายาทของผู้ประสพภัยในกรณีที่ผู้ประสพภัยถึงแก่ความตาย

- เงินดำรงชีพ คือ เงินที่จ่ายแก่ผู้ประสพภัยเป็นรายเดือน ในกรณีที่ผู้ประสพภัยต้องพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ (จะได้รับทั้งเงินชดเชยและเงินดำรงชีพ)

(2) สิทธิประโยชน์อื่น ได้แก่

- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ได้แก่ ค่าใช้จ่ายซึ่งผู้ประสพภัยได้ใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล จากสถานพยาบาลของทางราชการ และสถานพยาบาลของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของข้าราชการซึ่งสถานพยาบาลเรียกเก็บในการรักษาพยาบาล ดังนี้

- ค่ายา ค่าเลือดและส่วนประกอบของเลือดหรือสารทดแทน

ค่าน้ำยา หรืออาหารทางเส้นเลือด ค่าออกซิเจน และอื่นๆ ทำนองเดียวกันที่ใช้ในการบำบัดรักษาโรค

- ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค รวมทั้งค่าซ่อมแซม
- ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าตรวจ ค่าวิเคราะห์โรค แต่ไม่รวมถึงค่าจ่ายพยาบาลพิเศษ ค่าธรรมเนียมพิเศษ และค่าบริการอื่นทำนองเดียวกันที่มีลักษณะเป็นเงินตอบแทนพิเศษ
- ค่าห้องและค่าอาหารตลอดเวลาที่เข้ารับการรักษาพยาบาล
- เงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ คือ เงินช่วยเหลือผู้ประสพภัยซึ่งถึงแก่ความตาย โดยจ่ายให้แก่ทายาทซึ่งจัดการศพ หรือผู้จัดการศพของผู้ประสพภัย

3) ผู้มีสิทธิรับเงิน ผู้มีสิทธิรับเงิน แยกได้เป็น 2 กรณี คือ

(1) กรณีผู้ประสพภัยได้รับบาดเจ็บ ผู้ประสพภัยมีสิทธิที่จะได้รับเงินดังต่อไปนี้

- เงินชดเชย
- เงินดำรงชีพ
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

(2) กรณีผู้ประสพภัยถึงแก่ความตาย ทายาทมีสิทธิได้รับเงินดังต่อไปนี้

- เงินชดเชย ผู้ที่มีสิทธิรับเงินชดเชยได้แก่ ทายาทตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ได้แก่
 - ◆ บุตร และให้หมายความรวมถึงบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ประสพภัย ซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อน หรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตาย หรือนับแต่วันที่ได้อุปการะหรือควรรู้ถึงถึงความตายของบิดา
 - ◆ สามี หรือภริยา และ
 - ◆ บิดา มารดา หรือบิดาหรือมารดา
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ในกรณีที่ผู้ประสพภัย

ถึงแก่ความตายก่อนยื่นคำขอรับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาลจึงถือเป็นมรดก ผู้ที่มีสิทธิรับเงินค่ารักษาพยาบาล จึงได้แก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- เงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ ผู้ที่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ ได้แก่

♦ ทายาทซึ่งจัดการศพ หรือในกรณีที่ทายาทซึ่งจัดการศพมีหลายคน ให้จ่ายเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพแก่ทายาทผู้ซึ่งทายาทอื่นมอบหมาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 โดยได้นำขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเดิม ที่ทางกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำไว้ในมาเป็นกรอบดำเนินการตามที่แสดงใน รูปที่ 1 และได้แสดงรายละเอียดของหลักเกณฑ์การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเป็นหนังสือ

♦ หากไม่มีทายาท หรือมีแต่ไม่มีผู้จัดการศพ ให้จ่ายเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพแก่ ผู้จัดการศพ และหากผู้จัดการศพนมีหลายคน ให้จ่ายเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพแก่ผู้จัดการศพผู้ซึ่งผู้จัดการศพนมอบหมายเป็นหนังสือ

ตัวอย่างที่ 1

แบบยื่นความจำนง
กษ 01

แบบยื่นความจำนงเพื่อขอรับการช่วยเหลือของกรมการที่ประสมภัย ปี
 ช่วงเวลาที่เกิดภัย วันที่ เดือน พ.ศ. ถึงวันที่ เดือน พ.ศ.
 กรมการผู้ได้รับความเสียหาย ชื่อ นามสกุล
 ที่อยู่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

รหัสทะเบียนกรมการ		บัตรประจำตัวประชาชน									
ประเภทการขอช่วยเหลือ		เจ้าหน้าที่ประเมินความเสียหาย									
รายการ	หน่วย	ความเสียหาย	อัตราการช่วยเหลือตามระเบียบ		วงเงินช่วยเหลือ (บาท)						
ด้านพืช											
- ข้าว	ไร่										
- พืชไร่	ไร่										
- พืชสวนและอื่น ๆ	ไร่										
ด้านปศุสัตว์											
- โค-กระบือ	ตัว										
- สุกร	ตัว										
- แพะ - แกะ	ตัว										
- ไก่พื้นเมือง	ตัว										
- ไก่เนื้อ - ไก่ไข่	ตัว										
- เป็ด	ตัว										
- ฟาร์ม	ตัว										
- นกกระทา	ตัว										
- แมลงศัตรูเลี้ยงสัตว์	ไร่										
ด้านประมง											
- ปลาทุกชนิด	ไร่										
- กุ้ง ปู และหอยทะเล	ไร่										
- การเลี้ยงในกระชัง-บ่อซีเมนต์	ตร.ม.										
รวมวงเงินช่วยเหลือ	วงเงินช่วยเหลือ (.....)										

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลความเสียหายข้างต้นเป็นความจริงและรับรองข้อมูลที่ได้ปรากฏหากข้อความดังกล่าวเป็นความจริง
 ข้าพเจ้ายินยอมให้ดำเนินการตามกฎหมายทุกประการ

ลงชื่อ
 (นายนางนางสาว)
 เกษตรกรผู้ได้รับความเสียหาย
 รับรองข้อมูลความเสียหาย

ลงชื่อ
 (นายนางนางสาว)
 ผู้ใหญ่บ้าน หรือ กำนัน หรือ นายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี
 หมายเหตุ : กรุงเทพมหานคร ผู้รับรอง

หมายเหตุ ท่านได้แจ้งหรือจะแจ้งความเสียหาย
 นอกจากการแจ้งข้างต้นนี้ไว้ที่ใดบ้าง
 ระบุ 1.
 2.
 3.

ตัวอย่างที่ 2

แบบประมวลรวบรวมความเสียหายและการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยชื้อภัย
 ช่วงเวลาที่ภัยภัยตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่
 หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

แบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือของผู้.....
 กษ 02 หน้า 1 จาก 1
 พิมพ์เมื่อวันที่

ลำดับ ที่	รายชื่อเกษตรกร	ด้านพืช				รวม ช่วยเหลือ (บาท)	ด้านปศุสัตว์									รวม ช่วยเหลือ (บาท)	ด้านประมง				รวม ช่วยเหลือ (บาท)
		ความเสียหาย (ไร่)					ความเสียหาย										ความเสียหาย (ไร่)				
		ข้าว	พืชไร่	พืชสวน และอื่น ๆ	รวม		โคกระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แม่สุรางค์ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ฟาร์ม (ตัว)	นกกระทา (ตัว)	เป็ดเทศ เลี้ยงสัตว์ (ตัว)		ปลา (ไร่)	กุ้ง/ปู/หอย (ไร่)	โพงระดัง ปอซีเมนต์ (ตร.ม.)	รวม ช่วยเหลือ (บาท)	
	รวมเกษตรกรแต่ละพื้นที่ (ราย)																				

ผู้รับรองรายชื่อเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ลงชื่อ
 (.....)
 ตำแหน่ง
 ด้านพืช

ลงชื่อ
 (.....)
 ตำแหน่ง
 ด้านปศุสัตว์

ลงชื่อ
 (.....)
 ตำแหน่ง
 ด้านประมง

ตัวอย่างที่ 3

แบบประเมินรวบรวมความเสียหายและการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยชื้อภัย

ช่วงเวลาที่เกิดภัยตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่

หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

แบบ.....
สรุประดับตำบลจาก กษ 02 หน้า 1 จาก 1
พิมพ์เมื่อวันที่

หมู่ที่ / ตำบล	ความเสียหายจากการสำรวจ															การช่วยเหลือเป็นเงินสด						
	ด้านพืช				ด้านปศุสัตว์											ด้านประมง						
	ข้าว	พืชไร่	พืชสวน และอื่น ๆ	รวม	โคกระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แพะแกะ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ฟาร์ม (ตัว)	นกกระทา (ตัว)	แปลงหญ้า เลี้ยงสัตว์ (ตัว)	ปลา (ไร่)	กุ้ง/หอย (ไร่)	โครงการ ปศุสัตว์ (ตร.ม.)	ช่วยเหลือ เกษตรกร (บาท)	ช่วยเหลือ เกษตรกร (บาท)	ช่วยเหลือ เกษตรกร (บาท)	รวม เกษตรกร (บาท)		

ผู้รับรองรายชื่อเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ด้านพืช

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ด้านปศุสัตว์

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ด้านประมง

ตัวอย่างที่ 4

แบบสำรวจจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยชื้อภัย
 ช่วงเวลาที่เกิดภัยตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่
 หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

แบบ.....
สรุประดับอำเภอจาก กษ 02 หน้า 1 จาก 1
พิมพ์เมื่อวันที่

หมู่ที่ / ตำบล	ความเสียหายจากการสำรวจ														การช่วยเหลือเป็นเงินสด					
	ด้านพืช				ด้านปศุสัตว์									ด้านประมง			ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	รวม
	ข้าว	พืชไร่	พืชสวน และอื่น ๆ	รวม	โคกระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แพะแกะ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ฟาร์ม (ตัว)	นกกระทา (ตัว)	ปลอกหญ้า เลี้ยงสัตว์ (ตัว)	ปลา (ไร่)	กุ้ง/ปู/หอย (ไร่)	ไนกระวัง บ่อซีเมนต์ (ตร.ม.)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)

คำรับรองการให้ความช่วยเหลือของ ก.ช.ภ.จ. ตามมติที่ประชุม ก.ร.ภ.จ. ครั้งที่ / เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.

ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง
ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง

ตัวอย่างที่ 5

แบบสำรวจจัดสรรงบประมาณเพื่อให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยชื้อภัย
 ช่วงเวลาที่เกิดภัยตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่
 หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

แบบ.....
ภษ 03 หน้า 1 จาก 1
พิมพ์เมื่อวันที่

อำเภอ/จังหวัด	ความเสียหายจากการสำรวจ															การช่วยเหลือเป็นเงินสด				
	ด้านพืช				ด้านปศุสัตว์								ด้านประมง			ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	รวม	
	ข้าว	พืชไร่	พืชสวน และอื่น ๆ	รวม	โคกระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แพะ/แกะ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ฟาร์ม (ตัว)	นากะร่า (ตัว)	แปลงหญ้า เลี้ยงสัตว์ (ตัว)	ปลา (ไร่)	กุ้ง/ปู/หอย (ไร่)	โนกระวัง ป่อหินเมฆ (ตร.ม.)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (บาท)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (บาท)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (บาท)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (บาท)

คำรับรองการให้ความช่วยเหลือของ ก.ช.ภ.จ. ตามมติที่ประชุม ก.ร.ภ.จ. ครั้งที่ / เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.

ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง
ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง

ตัวอย่างที่ 6

ก.ข. 01

เอกสารหนังสือสำคัญรับเงิน

ที่ /
 /

..... เดือน พ.ศ.....

เรื่อง แจ้งให้ไปปรับเงินช่วยเหลือที่เกิดจากความเสียหายด้านเกษตรจากภัย

เรียน บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่

(ลำดับที่ ใน กข 02 หมู่ที่ ต. อ. จ.)

ตามที่ท่านได้รับความเสียหายจากภัย และได้แจ้งยืนยันความประสงค์ขอรับการช่วยเหลือจากทางราชการด้วยตนเองพร้อมชื่อไว้เป็นหลักฐานตามแบบยื่นความจำนงรับความช่วยเหลือ (กข 01) และผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันหรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรีได้ลงชื่อรับรองความเสียหายในแบบยื่นความจำนงรับความช่วยเหลือ (กข 01) รวมทั้งได้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจาก ก.ข.ภ.อ. และ ก.ข.ภ.จ. เรียบร้อยแล้ว นั้น

ปรากฏว่าท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการ ดังนี้

ด้านพืช วงเงินช่วยเหลือรวม บาท (..... บาทถ้วน)

ด้านปศุสัตว์ วงเงินช่วยเหลือรวม บาท (..... บาทถ้วน)

ด้านประมง วงเงินช่วยเหลือรวม บาท (..... บาทถ้วน)

ในกรณี ขอให้ท่านนำพยานหลักฐานนี้พร้อมทั้งบัตรประจำตัวประชาชน ไปติดต่อขอรับเงินช่วยเหลือดังกล่าวด้วยตนเอง ที่ ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้ (ในกรณีที่ไม่สามารถไปรับเงินสดได้ช่วยตนเองให้ท่านทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปรับแทน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ห้ามโหนสิทธิ์ให้ผู้อื่น

โทร เกษตรกรลงลายมือชื่อรับเงิน
 (ฉีกตามรอยปรุ)

ข้าพเจ้า ที่ /

(ลำดับที่ ใน กข.02 หมู่ที่ ต. อ. จ.) บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่

ได้รับจาก จำนวนเงิน บาท ในวันที่

เป็นเงินสด โอนเข้าบัญชีเงินฝากเลขที่บัญชี อื่นๆ

ลายมือชื่อผู้รับเงิน

ลายมือชื่อผู้จ่ายเงิน

(.....)

(.....)

สวน

พืช

ปศุสัตว์

ประมง

ตารางที่ 1 สรุปอัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
ข้อ 5.1 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย			
1.	ค่าอาหารจัดเลี้ยงที่ครัวเรือนหรือที่สถานประกอบการ	-	คนละไม่เกิน 50 วัน
2.	ค่าเครื่องครัว	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 3,500
3.	ค่าผ้าปูที่นอนและใช้สอย	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
4.	ค่าวัสดุซ่อมแซมที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยเป็นเจ้าของ ที่ได้รับความเสียหายบางส่วน	เท่าที่จ่ายจริง	หลังละไม่เกิน 20,000
5.	ค่าวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยเป็นเจ้าของ ที่ได้รับความเสียหายทั้งหมด	เท่าที่จ่ายจริง	หลังละไม่เกิน 30,000
6.	ค่าวัสดุซ่อมแซมอยู่ชั่วคราวบริเวณชอกถ้ำที่ได้รับ ความเสียหายบางส่วน	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 3,000
7.	ค่าวัสดุซ่อมแซมอยู่ชั่วคราวบริเวณชอกถ้ำที่ได้รับ ความเสียหายทั้งหมด	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 8,000
8.	ค่าอุปกรณ์แสงสว่างในที่อยู่อาศัย	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 200
9.	ค่าเช่าที่พักไม่เกิน 7 วัน	เท่าที่จ่ายจริง	คนละไม่เกิน 100 วัน
10.	ค่าเช่าบ้านการดำเนินงานของผู้ประสบภัยและบ้านเช่าเสียหาย ชึ่งหลังหรือบางส่วน	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 1,500/เดือน ไม่เกิน 2 เดือน
11.	- ค่าตัดแปลงสถานที่เป็นที่พักชั่วคราว - ค่าสร้างที่พักชั่วคราว - ค่าไปพบแพทย์กว่าเดือนสำหรับคนแก่ คนพิการ และป้องกันลูกหลาน	เท่าที่จ่ายจริง เท่าที่จ่ายจริง เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 2,000 ครอบครัวละไม่เกิน 4,000 ครอบครัวละไม่เกิน 800
12.	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศพไปไว้ในที่พักรับศพ	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- ค่าไฟฟ้าอุปกรณ์แสงสว่าง	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- ค่าผ้าปูที่นอนและใช้สอย	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 1,500
	- จัดสร้างห้องน้ำ 1 ที่/10 คน	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 1,500
	- จัดสร้างห้องส้วม 1 ที่/10 คน	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- จัดสร้างโรงครัวที่รับประทานอาหาร	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- จัดสร้างที่รองรับ ทำลาย หรือกำจัดขยะ	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 1,000
13.	- ค่าเครื่องนุ่งห่ม คนละ 2 ชุด	เท่าที่จ่ายจริง	คนละไม่เกิน 500
	- ค่าเครื่องนอน	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 300
14.	ค่าเครื่องใช้อื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 10,000
15.	ค่าเครื่องใช้ประกอบอาชีพและหรือเงินทุนประกอบอาชีพ	เท่าที่จ่ายจริง	
16.	ค่าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ	- รักษาตัวในสถานพยาบาล 3 วันขึ้นไป	จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น 3,000
	- กรณีบาดเจ็บสาหัส	- รักษาตัวเกิน 30 วัน	เงินยังชีพคนละ 2,000/เดือน
	- กรณีบาดเจ็บจนถึงขั้นพิการ	ไม่สามารถประกอบอาชีพได้	จนกว่าจะออกจากสถานพยาบาล
	- กรณีการกัมกับขนาดใหญ่ ทุนแรง สงเคราะห์ผู้	รักษาตัวในสถานพยาบาล	ช่วยเหลือเบื้องต้น 10,000 และ
18.	- ค่าจัดการศพ	เสียชีวิต	เงินยังชีพคนละ 2,000/เดือน
	- กรณีผู้ตายเป็นผู้บาดเจ็บครอบครัว	หัวหน้าครอบครัว หรือเป็น	ไม่เกิน 2 ปี
	- ค่าจัดซื้อเครื่องกันหนาว	ผู้พำนักในเยื้องศู	ค่าปลอมขวัญผู้บาดเจ็บ
19.		ดูแลญาติผู้เสียชีวิต	รายละไม่เกิน 2,000
		ดูแลญาติผู้เสียชีวิต	รายละไม่เกิน 15,000
		ช่วยเหลือผู้ประสบภัยครอบครัวอีก	ช่วยเหลือสงเคราะห์ครอบครัวอีก
		ช่วยเหลือผู้เสียชีวิต	ไม่เกิน 25,000
		ช่วยเหลือผู้เสียชีวิต	คนละไม่เกิน 160
		ช่วยเหลือผู้เสียชีวิต	จังหวัดละไม่เกิน 300,000/ปี

ตารางที่ 1 สรุปอัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
ข้อ 5.2 ด้านสังคมสงเคราะห์และผู้ประสบภัย			
1.	ค่าช่วยเหลือผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ซึ่งหัวหน้าครอบครัวประสบภัยด้วยเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย พ.ศ. 2546 (ต่อ) สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข	ตามความเหมาะสมและจำเป็น	ครอบครัวจะไม่เกิน 5,000
2.	ค่าช่วยเหลือผู้ยากไร้เรียนหนังสือที่ขาดแคลนหรือผู้อุปการะ หรือผู้มีรายได้น้อยได้แก่ผู้ประสบภัยหรือผู้ประสบภัยพิบัติ	มีสถานภาพ หรือผู้พิการหรือผู้สูงอายุ เสียชีวิตจากภัยพิบัติ	คนละไม่เกิน 3,000 คนละ 500/1 ภัย
3.	ค่าใช้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือผู้ประสบภัยที่ประสบภัยหรือผู้ประสบภัยที่ประสบภัยหรือผู้ประสบภัยที่ประสบภัย	เฉพาะพื้นที่ประสบภัยพิบัติ เท่าที่จ่ายจริง	คนละไม่เกิน 2,000 วันละไม่เกิน 500 (ไม่เกิน 10 วัน)
4.	ค่าขนย้ายครอบครัวผู้ประสบภัยที่จำเป็นต่อภัยพิบัติ	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวจะไม่เกิน 4,000 ไม่เกิน 10,000
ข้อ 5.3 ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข			
1.	จัดให้บริการรักษาพยาบาลหรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่จากภัยพิบัติในสถานพยาบาลหรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 50,000/คน ตามอัตราค่าบริการของ สถานบริการสาธารณสุข
2.	ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ อาหาร และเวชภัณฑ์	-	ไม่น้อยกว่าไม่เกิน 30
	ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ที่ขาดแคลนน้ำสะอาดบริโภค	-	ครอบครัวจะไม่เกิน 200
	ค่าอาหารเสริมไปสแตมและอาหารพื้นฟูร่างกาย	-	ครอบครัวจะไม่เกิน 500
3.	ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ วัสดุวิทยาศาสตร์ (ปรับปรุงสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม)	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ที่ขาดแคลนน้ำสะอาดและติดตั้งประปาสนาม ทำลายแหล่งแพร่เชื้อโรค	-	แห่งละไม่เกิน 4,600
	ค่าใช้จ่ายเป็นค่าซ่อมแซมประปาหมู่บ้าน	-	แห่งละไม่เกิน 26,580
	ค่าสารเคมีและวัสดุในกิจกรรมล้างตลาด (ผงปูนคลอรีน, อู้งา)	-	ตามความจำเป็น
	ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ขาดแคลนเชื้อจุลินทรีย์	เท่าที่จ่ายจริง	ตัวอย่างจะไม่เกิน 100
	ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์เตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อ	-	ตัวอย่างจะไม่เกิน 25
	ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับการทดสอบอาหาร	-	ตัวอย่างจะไม่เกิน 30
	ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับตรวจวินิจฉัยโรค	-	ตัวอย่างจะไม่เกิน 50
	ค่ายาและเวชภัณฑ์รักษาควบคุมการแพร่ระบาดของโรค	-	คนละไม่เกิน 68
4.	จัดหาวัสดุในการเก็บตัวอย่างอากาศ	-	ตัวอย่างจะไม่เกิน 4,020
	ค่าวัสดุสำหรับเก็บตัวอย่างฝุ่นละออง	-	ตัวอย่างจะไม่เกิน 500
	ค่าวัสดุเก็บตัวอย่างน้ำเขี้ยวที่ระเหย	-	ตัวอย่างจะไม่เกิน 300
	ค่าวัสดุตัวอย่างน้ำและสารเคมีวิเคราะห์	-	-
	แก๊สสำหรับวิเคราะห์ไอออกไซด์, แก๊สไนโตรเจนออกไซด์	-	-

ตารางที่ 1 สรุปอัตราค่าใช้จ่ายช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
ข้อ 5.4 ด้านพืช			
1.	กรณีพืชอายุต้นเดียว - พืชผู้ซึ่งอายุต้น - พืชผู้ซึ่งไม่ยืนต้น	ไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย ไม่เกินร้อยละ 25 ของพื้นที่เสียหาย	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
2.	- ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ กรณีไม่มียอดไม่ยืนต้นเสียหาย - พืชผู้ซึ่งไม่ยืนต้น	ไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย ไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ให้ความช่วยเหลือ	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
3.	- ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ กรณีพืชที่ปลูกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ - ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ	ทำให้องค์กรการเจริญเติบโต ไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ฟื้นฟู	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
4.	กรณีพื้นที่ทำการเพาะปลูกถูกดิน ดิน ทราย ไม่ไหลลง รวมทั้งซากพืชทุกชนิดทับถม - ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ	ไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ฟื้นฟู	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
5.	กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องขนย้ายปัจจัยการผลิต และผลผลิต		ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
6.	กรณีการแพร่ระบาดของศัตรูพืชให้ดำเนินการจัดหา ยานยนต์ สารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนอุปกรณ์ ในการป้องกัน		ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
ข้อ 5.5 ด้านประมง			
	ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีเกิด ภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือ เป็นกับเพียงเล็กน้อย และมีความเสียหายแก่แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกร และความเสียหายนั้น อยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจ ของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ วัสดุ สารเคมีและยารักษาโรคที่จำเป็น		ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
ข้อ 5.6 ด้านปศุสัตว์			
1.	จัดหาพืชอาหารสัตว์ หรืออาหารสัตว์ โปแตสเซียม	ในการจัดหาขาดแคลนและมีผลกระทบต่อชีวิตสัตว์	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
2.	จัดหาวัคซีนและเวชภัณฑ์รักษาสัตว์ เพื่อปรับปรุง สุขภาพสัตว์เลี้ยงและป้องกันกำจัดโรค	-	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
3.	ให้การสนับสนุนพันธุ์พืชอาหารสัตว์	แบ่งของพันธุ์เลี้ยงสัตว์ ขุนงูหญ้า	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด
4.	ให้การสนับสนุนพันธุ์สัตว์พร้อมอาหารสัตว์	เลี้ยงสัตว์ เสียหาย สัตว์ตายหรือสูญหาย	ตามอัตราที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กำหนด

ตารางที่ 1 สรุปอัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
ข้อ 5.7 ด้านการเกษตรอื่น			
1.	ค่าชุดออกเปิดทางน้ำ สร้างแนวป้องกันพื้นที่เกษตรกรรม	-	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
2.	ค่าปรับแก้ดินที่ ไถพรวน ยกทรง	-	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
3.	ค่าซ่อมแซมอาคารของประชาชนและระบบชลประทานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการระบายน้ำ	สามารถใช้งานได้ในวงฉุกเฉิน	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
4.	ค่าจ้างนายช่างและเรือของเอกชน - ค่าจ้างนายช่างทุกประเภทไฟ - ค่าระวางบรรทุกทุกประเภทไฟ	จ่ายเป็นรายวันเท่าที่จ่ายจริง	ตามราคาท้องถิ่นตามความจำเป็น
ข้อ 5.8 ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย			
1.	จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและพล้ออื่น สำหรับยานพาหนะบรรทุกน้ำหนักของทางราชการท้องถิ่นเอกชนที่นำมาช่วยเหลือภัยแล้ง	จำนวนราษฎร จำนวนวัน ระยะทาง และจำนวนยานพาหนะ	ตามความจำเป็น
2.	จัดหาภาชนะรองรับน้ำ	มท.สั่งการยังไม่ให้จัดหา	ตามความจำเป็น
3.	ซ่อมแซมภาชนะรองรับน้ำปรับปรุงซ่อมแซมปล่อยน้ำบาดาลและปล่อยน้ำ	ก.ช.ภ.อ.ภ.อ.ควบคุม	ตามความจำเป็น
4.	จัดหาวัสดุ (กระสอบทราย ดิน ลูกกรง เสาค้ำ) เพื่อนำไปป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า	ต่อนคราที่จะทำความเสียหายต่อส่วนรวม	ตามความจำเป็น
5.	ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ได้รับความเสียหายซึ่งมิได้อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการ - สะพานหรือถนน หรือถนนที่มีท่อระบายน้ำให้ก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทน หรือก่อสร้างสะพานไม้ชั่วคราว หรือขัดเพื่อซ่อม คสล.	- กรณีเร่งด่วนจำเป็น - ไม่เข้าชื้อนกับโครงการที่ได้รับงบประมาณ - เพื่อทดแทนของเดิม เท่าที่จำเป็นเร่งด่วน กรณีสร้างสะพานคอนกรีตไม่เกิน 45 วัน (สะพานขนาดเล็กๆ เพื่อขนส่งพืชผลทางการเกษตร) - เกิดภัยพิบัติเป็นระยะเวลายาวนาน ราษฎรเดือดร้อน	ตามความจำเป็น
6.	จ้างเหมากัด ทราย หรือรีดดินไม่หรือกิ่งไม้ที่หักโค่น	ทำความเสียหายแก่สิ่งสาธารณประโยชน์หรือทรัพย์สินของทางราชการ	ตามความจำเป็น
7.	จ้างเหมาก่อจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ ที่อุดช่องทางน้ำเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการป้องกัน	สิ่งสาธารณประโยชน์ หรือกิ่งไม้ เศษขยะ ฯลฯ ที่เป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	ตามความจำเป็น
8.	จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและพล้ออื่น	เครื่องจักรกลของทางราชการที่นำมาใช้ในการป้องกันมิให้น้ำท่วม (ขุดดินทำคันกันน้ำ กำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ)	ตามความจำเป็น
ข้อ 5.9 ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย			
1.	ค่าซ่อมแซมคู่มือพิมพ์ยานพาหนะของทางราชการ/เอกชน ที่ช่วยโดยสมัครใจและไม่คิดมูลค่า	ชำรุดเสียหายในระหว่างปฏิบัติงานซ่อมให้อยู่ในสภาพเดิมเฉพาะกรณีจำเป็นเร่งด่วน	ตามความจำเป็น

ตารางที่ 1 สรุปอัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่บิสิกรมีเงิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
2.	- คำนับเงินเรือเพลิงและท่ออื่นรวมทั้งกระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของทางราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - คำนับเงินเรือเพลิงและท่ออื่น รวมทั้งค่ากระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของเอกชน	- ส่วนราชการที่ไม่เพียงพอและราษฎรมีส่วนร่วม -	ตามความจำเป็นและประหยัด ตามความจำเป็นและประหยัด
3.	คำนับเงินเรือเพลิงและท่ออื่นสำหรับยานพาหนะของทางราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน	เครื่องสูบน้ำยานพาหนะของทางราชการมีไม่เพียงพอ	จ่ายค่าเช่าเป็นรายวันตามราคาท้องถิ่น
4.	ค่าเช่าหรือจ้างเหมาเครื่องสูบน้ำยานพาหนะ	ไม่ใช่เจ้าหน้าที่หรือส่วนราชการก่อน	ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ
5.	ค่าจ้างเหมาหรือจ้างแรงงานแทนสิ่งของรวมทั้งจ้างเหมาแรงงานจัดตั้งข้อ	- กรณีงบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้	เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ
6.	(1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของข้าราชการลูกจ้างของทางราชการ (2) ค่าตอบแทน (ผู้ที่มิใช่ข้าราชการลูกจ้างฯ) (3) ค่าเบี้ยเลี้ยงค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องสูบน้ำ (4) ค่าเบี้ยเลี้ยงค่าตอบแทนคนขับรถยนต์บรรทุกเครื่องสูบน้ำ วัสดุ และครุภัณฑ์	- ตามจำนวนผู้ปฏิบัติงาน 1 คน ต่อ 1 จุดสูบน้ำ - จำนวน 1 คน ต่อ รถยนต์ 1 คัน ต้องไม่ได้รับเงินอื่นใดจากทางราชการ	ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ
7.	ค่าอาหารจัดเลี้ยงเจ้าหน้าที่และผู้มาให้ความช่วยเหลือ	เท่าที่จ่ายจริง	มีอยู่ไม่เกิน 30 บาทคน
8.	ค่าใช้จ่ายในการ รับ-ส่ง และติดต่อดีเอส	เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	ตามความจำเป็น
9.	ค่าวัสดุดำเนินงานค่าวัสดุจัดตั้งข้อ		เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ

คำสั่งตั้งแต่คณะทำงานดำเนิน
โครงการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการ
ในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

คำสั่งสำนักงาน ก.พ.ร.
ที่ ๘๙ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานดำเนินการโครงการ
ศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดให้แก่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน ซึ่งรวมถึงกรณีการให้บริการประชาชนสำหรับงานบริการที่มีความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการด้วย

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ดำเนินการศึกษางานการให้บริการประชาชนสำหรับกระบวนการที่มีความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการ โดยมีกรณีตัวอย่างการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งมีหลายกรณี ในแต่ละกรณีจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนการดำเนินการที่แตกต่างกัน ดังนั้น สำนักงาน ก.พ.ร. จึงเล็งกรณีการให้ความช่วยเหลือและการจ่ายเงินทดรองเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในวงเงินที่ไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีมาจัดทำเป็นกรณีตัวอย่างในการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้เพื่อการปฏิบัติงานต่อไป

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ ได้มีมติรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดที่ประสบอุทกภัย ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงทิพาวดี เมษสุวรรณ) เสนอและให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยให้สำนักงาน ก.พ.ร. ลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือดำเนินการใน การวางแผนบริหารจัดการในภาวะวิกฤตและการแก้ไขขั้นตอนการดำเนินการเพื่อเร่งรัดให้งานด้านเอกสารเกิดความรวดเร็ว และก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๑ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีมติรับทราบแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไปของการวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในระยะยาว โดยจะประสานงานการเฝ้าระวังภัยที่เกิดขึ้นเป็นกรณีศึกษา เพื่อจัดวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในระยะยาว ตลอดจนติดตามผลการดำเนินการให้สามารถลดขั้นตอนและระยะเวลาในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะทำงาน การดำเนินการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ โดยมี องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองเลขาธิการ ก.พ.ร. (นางสาวพรพิมล รัตนพิทักษ์)	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	คณะทำงาน
๑.๓	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	คณะทำงาน
๑.๔	ผู้แทนสำนักงานปรมาณู	คณะทำงาน
๑.๕	ผู้แทนกรมการปกครอง	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้แทนกรมประมง	คณะทำงาน
๑.๘	ผู้แทนกรมปลัดสัตว์	คณะทำงาน
๑.๙	ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑.๑๐	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
๑.๑๑	ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑.๑๒	ผู้อำนวยการภารกิจการบริหารการเปลี่ยนแปลง
และนวัตกรรม สำนักงาน ก.พ.ร.	คณะทำงาน
๑.๑๓	นายสมมิตี อิศรานุรักษ์	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๑๔	นายชัยยุทธ กมลศิริสกุล	คณะทำงานและผู้ประสานการ
๑.๑๕	นางสาวกมล ขวัญอิน	

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ กำหนดกรอบทิศทางและแนวทางการดำเนินงาน เพื่อไปบริหารจัดการวงระบบการบริหารจัดการ
ในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาแนะนำ ให้การดำเนินการเป็นไปตามกรอบทิศทาง
และแนวทางการกำหนด
- ๒.๓ ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายเทพ ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2356-999 โทรสาร 0-2281-8169

www.opdc.go.th